

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Beste
Boeken juf
meester
2020

canoncultuurcel.be

LAUREATEN & GENOMINEERDEN

Rien Deleu 2

Elien van den Bergh 10

Ann Van Vugt 18

Bieke Meuldermans 22

Logoteam Wilgenduin 36

Ruth Van der Cruyssen 46

Krist Vynckier 54

EN VERDER ...

6

9

5 sleutels voor effectief begrijpend lezen 14

Zeven uitneembare leeskaarten 25

34

Slotfeest 39

Tim Van den Abeele 42

Boekenzoeker in de klas 44

Boekplezier met de buurt als partner

10de MAGAZINE

**BESTE BOEKENJUF /
BOEKENMEESTER**

**CANON Cultuurcel en GROKi
(boek.be) werken al 10 jaar
samen! Alle vorige magazines
(2011-2019) kan je online
lezen of bestellen via
boekenjuf.be.**

voorwoord

'OVER KRIEBELS EN VLINDERS'

Lezen maakt me blij. Lezen stemt me gelukkig. Telkens ik een nieuw boek in mijn handen krijg, voel ik een kriebel in mijn buik. Maar oude rotten en klassiekers geven me ook nog steeds vlinders! Die kriebels en vlinders kan ik niet voor mezelf houden. De drang om een boek, een verhaal, een fantasiewereld, een emotie te delen met de leerlingen in de klas is veel te groot.

Het gaat niet altijd even vlotjes om leerlingen te motiveren en aan te moedigen om te lezen, maar wat is het overwinningsgevoel groot als je de kreet 'Wauw, dat was nu eens echt een goed boek' hoort. Dan heb ik een stiekem YES-moment: missie volbracht! En dan maar hopen dat de leeskriebel zich verder kan verspreiden.

Hoe meer ik met boeken werk, hoe meer mijn passie groeit. Het voorbije jaar heb ik niet enkel de kans gekregen om leerlingen warm te maken voor boeken en lezen, ook leerkrachten heb ik mogen aanzetten om met literatuur aan de slag te gaan. En ja hoor ... mijn voldoeningmoment is even groot als ik de ogen van collega's zie twinkelen. Want in ons, leerkrachten, schuilt nog altijd een beetje kind.

'TERUGBLIK EN BLIK OP DE TOEKOMST'

Wat vliegt een jaar toch snel voorbij ... En wat voor een jaar! 5 juni 2019 was voor mij een dag om nooit meer te vergeten. Met heel veel fierheid en goesting heb ik de titel Beste Boekenjuf 2019 gedragen. Maar nu is het tijd om deze prachtige erkenning door te geven aan een waardige opvolger. Die kan op zijn beurt collega's en leerlingen inspireren, elke dag opnieuw, met toffe tips, nieuwe input en motiverende woorden.

Er zijn zo veel sterke leesankers die 'in de boeken' gezet mogen worden. Ik ben ervan overtuigd dat we veel van elkaar kunnen leren. In deze publicatie vind je dan ook weer een schat aan boekenliefde en uitdagende werkvormen. Nieuwe boekenjuffen én -meesters en nieuwe tools om mee aan de slag te gaan op de werkvloer.

Kriebels in de buik, een ontroerend moment, waardevol leesvoer, bakken vol goesting, bergen inspiratie ... dat wens ik de Beste Boekenmeester van 2020, de genomineerden én jullie als lezers toe. Laat elke dag een verfrissende verrassing vol woordminnende literatuur zijn. Jullie zijn de frisse wind die in 2020 een leesstorm teweeg kan brengen!

**lene
Beste Boekenjuf 2019**

WINNAAR

Rien Deleu

SCHOOL: Fulltime meester van het derde leerjaar op VBS De Revinze in Torhout

FAVORIETE KINDERBOEK: *Matilda* van Roald Dahl, VBK uitgevers

'Probeer creatief te denken, durf los te laten en op je bek te gaan'

TE VEEL MENSEN ZIEN BOEKEN ALLEEN MAAR OM TE LEZEN. ER VALT ZOVEEL MEER MEE TE DOEN!

Het is niet Rien Deleu die vandaag voor zijn derde leerjaar staat, maar de Verschrikkelijke Meneer Gom. En in de klas zit Puk van de Petteflet. En Markske van de Kampioenen. Een aanstekelijk rondje boekpromotie van een bont gezelschap is het gevolg. Wat tovert deze Beste Boekenmeester 2020 nog meer uit zijn creatieve hoed?

Een lezer pur sang was hij niet als kind, en toch had het boekenvirus hem toen al in zijn greep. 'Ik vond teksten, toneel spelen en vertellen leuk. Die taligheid zit in mij', zegt Rien. 'Ik heb ook altijd amateurtheater gedaan. En nu is de collega-leescoach hier op school mijn motor. Ze heeft de opleiding gevolgd en is bezeten van jeugdboeken. Ze houdt de vinger aan de pols op vlak van taal en boeken en behoudt het overzicht over de klassen heen. Zij rijdt voorop en ik rij er met mijn fietsje achteraan.'

Waarom vindt hij boeken en lezen zo belangrijk? 'Als leerkrachten moeten we aan leerlingen duidelijk maken dat je helemaal kan opgaan in een verhaal. Je kan dat als een filmpje in je hoofd zien, zonder dat daar een scherm bij nodig is. Meer nog, je mag zelf verzinnen hoe jouw personage en de wereld in het boek eruit ziet. Wat een voorrecht! Ik geef graag tegengas als het gaat over het grote aandeel van schermen in de vrijetijdsbesteding van kinderen.'

JE EIGEN GRENZEN EN VOORKEUREN

Na jaren ervaring voor de klas, blijft meester Rien nog steeds even enthousiast en creatief. De boekenmicrobe geeft hij door met veel boeken in de klas. 'De eerste lading komt uit de bib. Daar gaan we ongeveer vijf keer per schooljaar naartoe om te snuffelen en te lenen. Verder zijn er boeken van de klas zelf. Ik zorg voor een grote variatie zodat elk kind wel wat naar zijn zin vindt. Ons oudercomité is een grote zegen op dat vlak. Ze doen veel activiteiten en geven de school 3000 euro voor boeken. De helft van alle aangekochte boeken is voor de klasbibs en de andere helft gaat in mobiele boxen. Die draaien per graad rond. Elke maand krijgen kinderen zo nieuwe input. Dat is goed, want anders loop je zelf tegen je grenzen en eigen voorkeuren aan.'

Met een activiteit als vandaag, het voorstellen van hun favoriete personage, vult Rien het aanbod nog aan met boeken van thuis. 'Die boeken komen in de boekentoren. Zo heb-

ben we weer een nieuw aanbod. Er zijn wel wat ouders die investeren in boeken en zo profiteren we er mee van. Bovendien hielpen de ouders de afgelopen week hun kind mee te zoeken naar verkleedkleden, attributen ... Zo probeer ik het enthousiasme en de motivatie van de leerlingen thuis te laten borrelen.'

OVER LEESKASTELEN EN LEESBEDDEN

De blikvanger in zijn klas is een heus leeskasteeel. Eigenlijk is het de gigantische doos van de koekenverkoop, maar dat is er niet meer aan te zien. 'De leerlingen hebben de doos bekleed met bladzijden uit oude boeken. Elk jaar vernieuwen we het wat. Vorig jaar hebben we aan de binnenkant de winnaars van de kinder- en jeugdjury gekleefd. Nu is er een luik gekomen om er een schimmenspel in te spelen. Voor de volgende boekopdrachten moeten ze het decor van een gelezen boek namaken. Dat kunnen we dan voor het schimmenspel gebruiken. Ik zoek altijd naar manieren om boeken zoveel mogelijk zichtbaar te maken. Daar heb ik veel plezier in.'

Eigenlijk heeft hij nog wel grote plannen met zijn boekenhoek. 'Ik wil er een stapelbed in zetten. Onderaan komt dan een boekenkast met lichtjes en rekken. En boven komt dan een leesbed met dekentjes en kussens waar ze via het trapje naartoe klimmen. Ik hou van gezellige hoekjes. Een visueel rustige klas is niet zo mijn ding.'

'Ik sta open voor leerlingen die het niet zo hebben met verhalen of romans. Misschien kan ik ze verleiden met sportpagina's uit de krant of met kookboeken?'

EEN BOEK ALS PERSOONLIJK CADEAU

Peilen naar de leesvoorkeuren van zijn leerlingen, vindt hij moeilijk. 'Negenjarigen zijn de taal die daarvoor nodig is nog niet machtig. En kennen ze het hele aanbod wel? Sommigen lezen alleen wat hun beste vriend leest. Ik ga actief op zoek naar de leesinteresse van mijn leerlingen en sta open voor leerlingen die het niet zo hebben met verhalen of romans. Misschien kan ik ze verleiden met sportpagina's uit de krant of met kookboeken? Soms zet ik hen ook aan om tijdens Kwartiermakers eens een prentenboek te nemen. Als je ze altijd zelf laat kiezen, leren ze moeilijker iets nieuws kennen.'

In zijn zoektocht naar de leesvoorkeuren van zijn leerlingen gaf hij hen de opdracht om een boekpaspoort in te vullen. Daarmee trok hij naar de bib. Hij selecteerde er voor elke leerling een boek. 'Het kostte me 3,5 uur,' zegt hij, 'maar het was het echt wel waard. Elk boek was ingepakt als een persoonlijk cadeau. Van de 25 leerlingen waren er 21 die zeiden 'O, dat was een tof boek.' De anderen oordeelden dat er te weinig tekst in stond. Dat is niet erg, want dan weten ze dat ook weer. Ze voelden zich persoonlijk aangesproken en gingen extra moeite doen omdat ik er ook veel tijd had ingestoken. Dat wil ik nog eens herhalen.'

'Er valt zoveel te doen met boeken! Boeken lenen zich uitstekend om op een vanzelfsprekende manier geïntegreerd te werken. Ook om het thema van een les in te leiden grijp ik vaak naar een boek'

IN ELKE LES EEN BOEK?

Rien leest ook veel voor. 'Het is dé manier om leesplezier te creëren en om boeken te promoten. Ik leg dan de link met de Kinder- en Jeugdjury. Ook een klassieker als Roald Dahls *De*

griezels krijg ik zo verkocht. Soms haal ik 25 boeken van de bib en kleef die dicht. Aan elke leerling geef ik dan twee mysterieuze, grappige, verrassende zinnen. Uit welk boeken zouden ze kunnen komen? Dat hoeft niet lang te duren, maar je hebt weer 25 boeken in de klas gebracht. Later op het jaar pakken leerlingen wel eens zelf een boek in en verzinnen ze er zelf sleutelwoorden bij.'

Geïntegreerd werken met boeken doet hij bijna op een vanzelfsprekende manier. *Het Land van de grote Woordfabriek* gebruik ik voor taalbeschouwing. Voor het aanbrenge van de zelfstandige naamwoorden is het prentenboek van Tom Schamp *Otto groot, Otto klein* heel geschikt. Ook om het thema van een les in te leiden grijp ik vaak naar een boek.'

In wereldoriëntatie gebruikt hij nu *Waarom je eigen scheten soms niet zo erg stinken* van Esther Walraven. Aan de hand van kinderlijke vragen geeft het boek info over spijsvertering en voeding. Rien gaf elk kind een vraag uit de inhoudstafel. *Waarom is je eigen pipi niet ongezond? Waarom verandert pizza in kaka?* 'De leerlingen hebben de vraag en het antwoord in het boek gelezen en aan de klas gepresenteerd', vertelt hij. 'Ze hebben voorspellend gelezen, samengevat, het woord genomen ... Ze hebben dus van alles gedaan, terwijl het niet als leren aanvoelde.'

MUZISCH IS MEER DAN BEELDEND

Ook zijn muzische lessen vertrekken vaak vanuit een boek. Hij geeft het voorbeeld van *O echo, het stadsgeluidenboek* van Stan Van Steendam: 'Vorig jaar hebben we dat toegepast op winkelen. Het jaar ervoor op een regenbui. Je legt er ook gemakkelijk de link naar Paul van Ostaijen en de typografie mee. Er valt zoveel te doen met boeken. Ze worden dikwijls zo stiefmoederlijk behandeld. Teveel mensen zien ze alleen maar om te lezen.'

Creative opdrachten bij boeken zijn tot mijn ongenoegen nog te vaak beeldopdrachten. Muzische opvoeding is nog dikwijls 100 minuten knutselen en 20 minuten drama of dans. Dat is jammer. Hoe dans je een boek? Hoe dans je op Mondriaan? Dat lijkt me de max. Daar wil ik nog meer over weten. Rien gaf eerder woordkunst, drama en dictie in de academie. Hij droomt van meer aandacht voor het muzische: 'Van kruisbestuiving tussen taal, wereldoriëntatie en muzische vorming. Daar ligt mijn interesse en ervaring.'

HET SCHOOLNIVEAU

Rien en zijn team worden ondersteund door de expertise van de leescoach. Er is ook een werkgroep taal. Een luxe, maar hij gaat daardoor zeker niet achteruit leunen. 'De werkgroep taal brengt het lees- en taalonderwijs op school in kaart, stelt doelen en giet die in een actieplan zodat we weten waar we naartoe willen. Er is op school een grote openheid en bereidheid om dingen te proberen. We voerden Kwartiermakers in, gaan om beurt naar bijscholingen. We doen mee met de Poëziesterren, de Poëzieweek, de Voorleesweek en ook de Jeugdboekenmaand laten we niet zomaar voorbijgaan.'

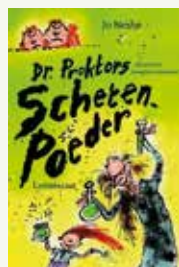
En evalueren? 'Ik bevroeg de kinderen het liefst. Hoe goed vind jijzelf al dat je leest? Hoe graag lees je? Welk soort lezer ben je? Wat voor boeken mis je? Ben je vooruitgegaan? We hebben onze leerlingen en hun ouders bevroegd over het effect van het leeskwartier. Via de app Mentimeter deden we dat in real time.

Het Avi-niveau wordt niet strikt opgevolgd. Voor mij is het eerder een richtinggever. Mijn leerlingen moeten een boek in de eerste plaats zelf leuk en interessant vinden. De vijfvingertest is nadien heel handig. Ken je ook de rechten van de lezer? Die hangen uit in mijn klas.'

DURF KEIHARD IN TE ZETTEN OP LEESPLEZIER

Welke belangrijke lessen over lezen heeft deze meester intussen geleerd? 'Koppel technisch lezen en leesplezier los van elkaar. Durf keihard in te zetten op leesplezier en staar je niet blind op hoe goed of hoe slecht een kind leest. Er hangt een tekstje aan mijn klasdeur: 'Er bestaan geen kinderen die niet graag lezen. Er bestaan alleen kinderen die het gepaste boek nog niet gevonden hebben.'

IN DE BOEKENKAST VAN MEESTER RIEN

KINDERTINDER

Op een bijscholing heb ik een soort van Kindertinder ontdekt, maar dan met boeken: boekenmatch van Land van Lezen. Er worden telkens prentjes getoond. Vind je liefde leuk? Non-Fictie? Sport? Avontuur? Je kan swipen. Zo krijg je een top 3 voorgesteld. Vind je er eentje niet zo leuk of ken je er al eentje, dan krijg je meteen een nieuwe. Wil je van een boek de korte inhoud lezen? Je vindt hem meteen. Als zo snel je eigen leesvoorkeur ontdekken niet motiveert, dan weet ik het niet!

landvanlezen.nl/boekenmatch

VERHALEND ONTWERPEN

Dit is een Schotse werkvorm die ik in het derde leerjaar graag gebruik. Je vertrekt vanuit een verhaal of gedicht en bouwt er een nieuwe werkelijkheid rond op. Vorig jaar vonden we bijvoorbeeld een oude tas op de speelplaats. Daarin zaten een mondharmonica, kinderfoto's, een muts ... We hebben ons daarrond gezet en daar een heel verhaal rond opgebouwd van een oudere meneer die zijn tas kwijt was. We hebben een brief geschreven aan die meneer om te laten weten dat we zijn tas gevonden hadden, we hebben aan de hand van de foto's een stamboom gefantaseerd. Eigenlijk kan je er heel veel doelen en didactische opdrachten (ook uit een methode) aan koppelen, de leerlingen stappen zo hard in die fantasie mee. We doen er ook één over de Grote Oorlog bijvoorbeeld. Het vergt wel extra werk, maar het is zo tof wat je terugkrijgt.

Check de verhalenkast met uitgewerkte voorbeelden op storylinegent.be

GEMAKKELIJK-LEZEN-LIJST

Ik heb in mijn klas de 'gemakkelijk-lezen-lijst.' Dat is een boekenkastje met een gouden lijst rond, waarin ik mijn boeken zet die geschikt zijn voor leerlingen met een laag leesniveau en die toch een tof onderwerp hebben.

ZOMERLEZEN

Tijdens de grote vakantie vragen we ouders om foto's te maken van hun voorleesritueel, van hun favoriete leesplek ... Zo betrekken we hen en blijven we ook tijdens de vakantie het lezen stimuleren.

INSPIRATIE VOOR LEUKE BOEKEN

Ik vind geweldig veel inspiratie op deze websites:

boekenzoeker.be
facebook.com/jongerenboekensite
vuurvliegjeleest.be
letterfretter.be
edwardvandevendel.com

DE RECHTEN VAN DE LEZER

In mijn klas hangen 'de rechten van de lezer': je mag stoppen, je moet een boek niet uitlezen, wil je een hoofdstuk overslaan ... doe maar!

cultuurkuur.be/inspiratie/de-rechten-van-de-lezer

DE WONDERE PLUIM

De Wondere Pluim is een creatief schrijfproject voor lagere schoolkinderen, georganiseerd op verschillende plaatsen in Vlaanderen.

Het was een allochtone moeder uit een school in Antwerpen die in 2002 het idee opperde om het literaire gebeuren bij kinderen – en zeker bij kinderen met een andere moedertaal – te stimuleren. De Wondere Pluim startte dat jaar in één school en deinde al snel uit naar andere scholen en andere steden. Ondertussen zijn er ieder jaar duizenden kinderen die met veel plezier een wonderlijk verhaal schrijven. Kinderen van 6 tot 12 jaar, afkomstig uit alle windstreken, schrijven met veel enthousiasme, fantasie en wonderlijke gedachten fantastische verhalen. En ouders lezen met grote ogen, open mond en kippenvel deze wonderlijke schrijfsels.

dewonderepluim.be

Ga gratis met De Lijn op stap met dynamoOPWEG

Elke week met je klas naar de bibliotheek? Een bezoekje aan de bioscoop voor de les Frans? Gaan kijken naar het verleden in een museum? Met **dynamoOPWEG** kan elke school gratis met **De Lijn** naar culturele bestemmingen. Met maximum 30 personen per rit en volgens de bestaande dienstregeling.

10 TIPS: ZO HAAL JE MEER UIT JE BIBBEZOEK

Dankzij bibbussen, klasbezoeken en boekenpakketten op maat pieken de uitleencijfers van de Antwerpse bibliotheken. Maar schuilen achter die cijfers ook de juiste boeken? Sophie D'Hollander, verantwoordelijke voor de scholenwerking, vroeg het zich af. Ze startte het pilootproject Leeskracht op en polste bij 380 leerkrachten en leerlingen naar de nood aan leesmateriaal in de klas. Uit die ervaringen destilleert ze 10 tips voor leerkrachten.

1 Denk niet te snel dat je klas- of schoolbib volstaat om alle leerlingen een heel jaar te prikkelen

'Zelfs als je al veel hebt, geven leerlingen aan dat ze tegen december uitgelezen zijn. Want elk van hen heeft een eigen leesniveau, eigen interesses en achtergronden. Vul je klasbib dus meerdere keren per jaar aan met leesmateriaal uit de bib. En vraag aan je leerlingen wat ze missen.'

2 Ga voor minder bibbezoeken, maar kwaliteitsvoller

'Nu ervaren veel leerlingen én leerkrachten zo'n bezoek als stresserend. Leerlingen zijn daardoor minder enthousiast over hun boekkeuze. Gun ze wat meer tijd. Wij mikken op 40 minuten. Dan kunnen ze snuisteren en al een stukje lezen. Als het boek dan toch niks voor hen blijkt te zijn, kunnen ze het nog wisselen. Krijg je die tijd niet van je bib? Ga er dan met hen over in gesprek.'

3 Bereid het bibbezoek voor

'Laat leerlingen op voorhand een inspiratielijstje opstellen met titels, genres, schrijvers of reeksen die ze graag lezen, tips van klasgenootjes, interesses, leesniveau. Je kan ook titellijstjes maken op boekenzoeker.be of in de catalogus.'

4 Oordeel niet te snel over de boeken die je leerlingen kiezen. Dat fnuikt hun leesmotivatie

'Vind je de keuze van een leerling te gemakkelijk of te moeilijk? Bespreek het dan met hem of haar, want er is meer dan het leesniveau. Misschien is er nostalgie of puur leesplezier in het spel? Ook dat moet kunnen.'

5 Reik je leerlingen zoveel mogelijk soorten boeken aan

'Beperk de keuze niet tot '1 weetjesboek, 1 leesboek en 1 strip'. Ook tekstloze boeken, graphic novels, prentenboeken, poëziebundels en manga's zijn de moeite. Introduceer ze. Lees er ook zelf uit voor. Zo is er meer kans dat je leerlingen op iets stuiten wat ze graag lezen. En dát heb je nodig om er een levenslange lezer van te maken. Ideeën vind je in leeslijstjes van de bib, van de KJV of Jeugdboekenmaand, in de Facebookgroep Leeskracht ...'

GOOD PRACTICE UIT ANTWERPEN: BOEKDELEN AAN DE SCHOOLPOORT

Veel leerkrachten geven de boeken niet mee naar huis omdat ze schrik hebben dat ze niet of beschadigd terugkomen. Maar kinderen hebben thuis vaak geen leescultuur en gaan niet naar de bib. Daarom startte Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad met boekdelen aan de schoolpoort. Om de twee weken staan ze op de stoep van enkele basisscholen. Leerlingen mogen dan een of twee boeken meenemen. Gratis en zonder de dreiging van een boete. Alleen de naam, het telefoonnummer van mama of papa en het aantal boeken wordt genoteerd. De ouder krijgt een berichtje 'We staan morgen aan de schoolpoort, neem je boek mee'. Het blijkt een enorm succes en een fijne, laagdrempelige manier om in gesprek te gaan met ouders.

© Noortje Palmers

6 Laat bibboeken niet in de bank verdwijnen. Durf ze in de klas te laten circuleren

'Gebruik de geleende boeken als klasbib. Zo krik je het rendement van een boek op en kunnen leerlingen elkaar inspireren. Leerlingen weten vaak wat ze willen lezen, maar ze moeten het in handen kunnen krijgen. Laat het los dat je dan niet exact weet welk boek bij wie zit.'

7 Laat je leerlingen elkaar én jou inspireren

'Kinderen laten zich het liefst van al inspireren door vrienden en klasgenoten. Laat leerlingen daarom informeel en speels over de boeken spreken via een boekentoernooi of boekendans.'

8 Gebruik de populaire boeken als opstapjes

'Vraag in de bib naar doorleeslijstjes. Wat lees je na een moppenboek? Na De Grijsze Jager? Zo leer je hen andere boeken kennen. Staat je boek op Boekenzoeker, dan krijg je daar ook tips.'

9 Gebruik de bib als klasruimte

'Het is een ideale plek om aan leesbevordering te doen. Bespreek de mogelijkheden om er een boekendans te houden, voor te lezen of een spreekbeurt voor te bereiden.'

10 Investeer als school ook zelf in boeken

'Voor boeken bij projecten en lesthema's kloppen leraren massaal bij de bib aan. Dat is fijn. Maar we kunnen niet altijd tegemoet komen aan de vraag. Zeker voor thema's die in scholen gelijk lopen. Het is daarom slim om als school zelf (meer) te investeren in boeken voor jaarlijks terugkerende thema's als de seizoenen of het verkeer.'

**GA GRATIS
MET DE LIJN
NAAR DE BIB!**

Met dynamoPWEГ kan je gratis en zo vaak als je wil naar de bib, met maximum 30 personen per rit en volgens de bestaande dienstregeling.
cultuurkuur.be/dynamoopweg

LEESTIPS VAN DE UITGEVERS

GRETA EN DE REUZEN

Een inspirerend prentenboek over het beroemdste meisje ter wereld. Greta woont in een prachtig bos dat wordt bedreigd door reuzen. Toen de reuzen het bos ontdekten, kapten ze bomen zodat ze huizen konden bouwen. Daarna hakten ze nog meer bomen om en bouwden ze nog grotere huizen. Die huizen vormden dorpen, de dorpen groeiden uit tot steden en nu is er bijna geen bos meer over. De dieren in het bos roepen Greta's hulp in. Gelukkig heeft ze een idee ...

Dit prentenboek is geïnspireerd op Greta Thunbergs missie om de wereld te redden. Een deel van de opbrengst gaat naar Green-peace.

Greta en de reuzen | Zoë Tucker en Zoë Per-sico | Horizon | ISBN 9789463962117 | € 14,99 | Vanaf 3 jaar

EEFJE EN DE DIEREN

Eefje heeft een heel speciaal talent: ze kan praten met dieren. Een supertalent! Toch? Het blijkt echter dat Eefjes talent een grote verantwoordelijkheid met zich mee brengt. Als er opeens dieren beginnen te verdwijnen, is het Eefjes taak om ze te redden. Maar daarvoor moet ze wel het gevecht aangaan met een schurk die een heel eigen talent heeft. En daarvoor zal ze moeten durven om écht zichzelf te zijn ...

Matt Haig schrijft romans, kinderboeken, non-fictie en filmscenario's. Zijn werk wordt gepubliceerd in meer dan dertig landen.

Eefje en de dieren | Matt Haig | Moon | ISBN 9789048850945 | € 16,99 | Vanaf 7 jaar

WAT ZE JE MOETEN VERTELLEN (MAAR NOOIT ZULLEN DOEN)

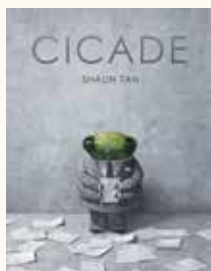
Heb jij soms nood aan een vriend of vriendin op wie je alle vragen kunt afvuren die je niet aan je ouders durft te stellen? Iemand die zelf soms hard twijfelde, zich alleen voelde, het moeilijk vond om over problemen te praten. Iemand die naar je luistert en je bullshitvrij advies geeft? Een Warme William, noemen we zo iemand.

Dit boek is een Warme William van papier. Wanneer je het uitgelezen hebt, weet je alles om meer Warme Williams te vinden. Het helpt je om te beseffen dat je nooit de enige bent die ergens mee zit en om hulp te zoeken. Het geeft je tips om vrienden te maken én te houden.

Wat ze je moeten vertellen (maar nooit zullen doen) | A. Anoniem | Houtekiet | ISBN 9789089247988 | € 19,99 | Vanaf 10 jaar

LEESTIPS VAN DE JURY

CICADE

De prentenboeken van Shaun Tan zijn leeftijdsloos. Zo ook *Cicade*. De illustraties zijn weer prachtig origineel. *Cicade* brengt het beetje kleur in een grijze omgeving. Toch wordt hij nooit erkend, gerespecteerd, opgemerkt. Na jaren ontpopt hij zich en begint hij een nieuw leven. Jong en oud vindt hier zijn eigen verhaal in.

Cicade | Shaun Tan | Querido | ISBN 9789021415734 | € 16,99 | Vanaf 10 jaar

DE BOOM MET HET OOR

Een kleine jongen kan niet wachten om na schooltijd te vertellen wat hij die dag voor bijzonders heeft ontdekt. Maar zijn ouders zijn aan het werk en om hem heen heeft iedereen het te druk om naar de jongen te luisteren. Zelfs de vogels, insecten en honden in het park hebben geen tijd voor hem. Wel vertellen ze over de allerhoogste boom van het park. Want wat de mensen niet weten, maar alle dieren wel, is dat er in de stam van de boom een oor zit. Een oor dat echt luistert ...

De boom met het oor | Annet Schaap | Querido | ISBN 9789045125138 | € 7,49 | Vanaf 3 jaar

DE BOZE BILLENBITTER EN ANDERE VERHALEN

Een boek vol herwerkte sprookjes en volksverhalen met herhaalmotieven uit vele landen. De verhalen staan bol van herhalingen, ritmiek, cadans, rijm en muzikaliteit. Heel fijn om voor te lezen voor kleuters en eerste leerjaren van de lagere school. Het boek is vanaf het derde en vierde leerjaar erg dankbaar om te laten voorlezen.

De boze billenbijter en andere verhalen | Kristien Dieltiens en Lierette Desir | Bergen | De Eenhoorn | ISBN 9789462914230 | € 24,95 | Vanaf 3 jaar

HIER WORDT MET PLEZIER GELEZEN!

10 TIPS VOOR EEN INSPIRERENDE LEESOMGEVING OP JOUW SCHOOL

- 1** Investeer als directie in leesvriendelijke en toegankelijke **leesplekken**, in de school en in de klas. Hoe zichtbaarder en aantrekkelijker, hoe meer kinderen goesting in lezen zullen hebben. **Betrek leerlingen** bij de inrichting, zodat het ook 'hun plek' wordt.
- 2** Maak met het hele schoolteam voldoende **tijd en ruimte voor leesplezier** in het dagritme. Durf te kiezen voor vaste 'ingeroosterde' leesmomenen waarin kinderen vrij kunnen lezen of voorgelezen worden. Begin ermee in de kleuterklas en ga ermee door de hele lagere schooltijd. Leesroutines stimuleren de leesattitude van kinderen en bieden rust en structuur.
- 3** Zorg voor een **divers, aantrekkelijk en hedendaags leesaanbod**. Fictie, kranten, strips, meertalige boeken, prentenboeken, poëzie- en verhalenbundels, informatieve boeken, tijdschriften en waarom ook geen e-boeken, interactieve prentenboeken en andere leesapps? Verleid leerlingen tot lezen door in te spelen op hun leesvoorkeuren.
- 4** Begeleid en vorm **leerkrachten in hun rol als leescoach**, geef ruimte aan opleiding en nascholing.
- 5** Stimuleer leerkrachten om **actief en enthousiasmerend te werken rond het aanbod**. Voorlezen, vrijlezen, tutorlezen, boekdating, samenlezen, ontmoetingen met auteurs, bibliotheekbezoeken, deelnemen aan leesbevorderingscampagnes, Jeugdboekenmaand, Voorleesweek, Poëzieweek... De mogelijkheden om gevarieerd rond lezen te werken zijn oneindig.
- 6** **Begeleid leerlingen** in hun leeservaring, differentieer en ondersteun hen in functie van hun leesmotivatie, interesse en genrevoorkeuren. Laat leerlingen luisteren naar de leesvoorkeuren van leeftijdsgenoten, dat werkt stimulerend. Ook een lezende leerkracht werkt aanstekelijk.
- 7** Maak leerlingen **keuzevaardig** en leer hen kiezen uit het brede aanbod. Reik hen instrumenten aan zoals boekenzoeker.be en help hen het boek te kiezen dat het best bij hun past.
- 8** Laat de leerlingen zowel individueel als in groep lezen en praat ook over wat ze hebben gelezen en hoe ze het verhaal hebben beleefd. Maak **tijd voor discussie en leesverwerking**, en dat hoeft niet altijd een boekbespreking te zijn.
- 9** **Werk samen** met de lokale bibliotheek en boekhandelaar of andere organisaties in de buurt van de school. Kijk op cultuurkuur.be, zoek een geschikte partner om een leesproject uit te werken en dien je dynamoPROJECT in.
- 10** Investeer in **ouderbetrokkenheid** en maak het leesbeleid op school zichtbaar bij ouders. Ouders of grootouders kunnen komen voorlezen. Stimuleer ook het lezen buiten schooltijd.

LAUREAAT

Elien van den Bergh

SCHOOL: Fulltime juf in het tweede leerjaar op de Stedelijke Basisschool De Gele Ballon in Antwerpen.

FAVORIETE KINDERBOEK: *Kasper wordt een kip* van Sam Copeland, Gottmer

‘Wat voor mij niet aantrekkelijk is, ziet er in de ogen van een kind soms anders uit’

LEESPLEZIER WORDT GROTER ALS JE HET DEELT

In elk hoekje van haar tijdelijke klas staat wel iets rond lezen: een leescircuit, een boekje in de kijker, de gevoels-thermometer, een schatkist met boeken in andere talen ...

Met veel inzet, professionaliteit en goesting geeft deze jonge juf haar leerlingen een leesboost. En wat werkt, deelt ze graag met andere leerkrachten via haar blog.

De Gele Ballon is nog een jonge school. Elien kon er drie jaar geleden meteen na haar afstuderen aan de slag. Toen startte de school ook net een traject rond lezen op. ‘Ik stapte mee in de werkgroep,’ zegt ze. ‘We zijn toen begonnen met simpele activiteiten voor de hele school: ouders die kwamen voorlezen, leerlingen van het tweede die voorlezen aan kleuters, leerlingen van het zesde leerjaar die een poppenkast voorberedden voor het eerste leerjaar ... Zo ontstond er een cultuur van klasoverschrijdend werken, zonder dat de leeswerkgroep dat nog moest vragen. Ik wou ook dat alle evenementen rond lezen niet alleen in de klas, maar ook in de school leefden. Dat duwtje heb ik mee gegeven.’

EEN BOEKENHOEK ONTWERPEN MET JE KLAS

Na dat eerste jaar stond lezen een jaar in de kijker binnen het schoolteam. Tijdens pedagogische studiedagen en vergaderingen stond het altijd op de agenda. ‘Zo hebben we stapsgewijs het lezen in onze school vorm gegeven,’ zegt Elien. ‘Daaruit is een actieplan gekomen. Eén van de dingen die met stip bovenaan stond, was een boekenhoek voor elke klas. Werk je idee uit, maak er een plan van en schat de kosten in. Die opdracht kreeg elke leerkracht. Ik heb mijn toenmalige klas laten brainstormen, we hebben de mooiste en de meest praktische ontwerpen samengevoegd na een stemronde, en gaven de boekenhoek vorm. Ook de meubels hebben we samen in elkaar gezet.’

Die boekenhoek verhuisde mee naar Eliens tijdelijk klas, nu het schoolgebouw wordt gerenoveerd. ‘Er staat een mix van prentenboeken, leesboeken, weetjesboeken ... Ik deel ze niet echt op in categorieën. Ik heb ook een abonnement op het LEGO magazine. Een deel van de boeken ‘verberg’ ik, zodat ik ze regelmatig met andere boeken kan wisselen en de leerlingen dus altijd iets nieuws kunnen ontdekken. Daarnaast hebben we ook onze schoolbibliotheek. Daar vinden we per thema steeds verschillende soorten boeken.’

‘Ik zet vrij lezen als taakje op het planbord.’

Leerlingen vinden het fijn als afwisseling tussen andere taken’

SCHATKISTEN VOL BOEKEN

In haar klas pronkt een gouden thuishalenkoffer. Elien: ‘Daar zitten een 20-tal boeken in verschillende talen in. Meestal komen ouders daaruit voorlezen. Of oudere leerlingen.’ Veel van haar leerlingen zijn anderstalige nieuwkomers. Hoe verloopt het lezen bij hen? Elien: ‘We proberen hen zoveel mogelijk mee te laten draaien tijdens de gewone klaswerking en de leestijd in de klas. In het begin gaat het nog vooral over genieten van interactief voorlezen. Daarna evolueren ze naar zelf lezen. Door de vele prentenboeken in de klas kunnen ook zij leesplezier beleven.’

Ook gespot in haar klas: leeskoffers van de bib. Elien: ‘We gaan er elke maand naartoe. De leerlingen kennen ongeveer hun leesniveau en kiezen dan zelf. Meestal zit dat vrij goed. Ik vind niet dat er slechte boeken bestaan. Als ik denk ‘Dat is verouderd’, dan zijn er toch leerlingen die het nemen. Wat voor mij niet aantrekkelijk is, ziet er in de ogen van een kind soms anders uit.’

Wat staat er nu bovenaan de actielijst van de leeswerkgroep? ‘We zoeken naar een manier om ouders effectief bij het lezen te betrekken. Vaak kunnen ze zelf niet lezen en is de bib een systeem dat ze niet kennen. We leggen bij het begin van het schooljaar wel uit waarom we veel lezen in de klas en wat een bib is. Als ik dan een bingo voor thuis meegeef, dan hoor ik nog vaak ‘Juf, we hebben geen boekjes thuis. Waar haal je ze? In de bib. Wil je het adres nog eens geven, juf?’ Misschien gaan we wel eens in kleine groepjes van kinderen en ouders naar de bib.’

'Aangezien het merendeel van onze leerlingen enkel met boeken en lezen op school in aanraking komen, ligt hier een belangrijke taak voor ons'

Elke week lezen leerlingen van Eliens tweede leerjaar ook een halfuurtje samen met hun leesmaatje uit het vierde. Sinds kort proberen ze eenvoudige begrijpend lezen opdrachten uit waarbij de strategieën aan bod komen. Elien: 'Weinig leerlingen uit het tweede leerjaar hebben het leesniveau dat je zou kunnen verwachten. Dan is het moeilijk om echt tot begrijpend lezen te komen. Na een brainstorm met de collega van het vierde zijn we tot een doorschuifstelsel met verschillende opdrachten gekomen. Het vierde past daarin de verworven onderzoekstrategieën toe zodat het tweede leerjaar die ook leert kennen. Dat loopt fijn, want ze kunnen bijna 1 op 1 werken. We hebben het net uitgetest en merken dat ze in die kleine groepjes echt wel de denkstappen doen.'

BELANGRIJKE TAAK VOOR LEERKRACHTEN

Als kind was Elien geen lezer. Ik las nooit. Ik kon lezen, maar vond daarin geen uitdaging. Het was eerder iets praktisch,' zegt ze. Tot in de lerarenopleiding. 'Daar hadden we een goede lector die ons helemaal meetrok in de kinderboeken. Als zij activiteiten deed die je ook met een klas kan doen, werkte dat heel aanstekelijk. Ik heb toen het boekenvirus gekregen. Gewoon door te voelen wat een klas vol boeken met je doet. Het is er dus nooit te laat voor.' De jonge juf stapte zelf in een professionaliseringstraject rond lezen, want ze weet dat het niet vanzelfsprekend is dat alle leerlingen graag lezen. 'Ik hecht zeer veel belang aan lezen. Het is de basis van vele andere leerinhouden. En aangezien het merendeel van onze leerlingen enkel met boeken en lezen op school in aanraking komen, ligt daar een belangrijke taak voor ons. Ik voel nu zoveel plezier als ik merk dat leerlingen ook opeens leesplezier hebben gevonden.'

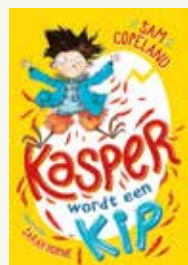
DELEN, INSPIREREN, SAMENWERKEN

Het motto van Elien is 'Alles wordt groter als je het deelt'. Ook leesplezier. 'Iets wat ik maak en goed werkt, deel ik graag via mijn blog of mijn Instagramaccount. Of ik zet het op KlasCement. Iedereen is op zoek naar ideeën en materiaal. Het is fijn dat mijn werk ook in andere klassen gebruikt wordt. Op Instagram zet ik soms recensies die ik samen met mijn leerlingen schrijf. Dat heeft als fijn neveneffect dat uitgeverijen me ook wel eens boeken opsturen. Verder koop ik er veel zelf, al steek ik geen geld in 1000 informatieve boeken. Die kan je gemakkelijk in de bib halen.'

Ze is een fan van ICT. 'Ik ontwikkelde bijvoorbeeld QR-codes om leerlingen naar voorleesverhalen te leiden.' Welke werkvorm slaat aan bij haar leerlingen? 'Eén werkvorm die bij elke leerling past, bestaat niet, denk ik. Daarom gebruik ik zes werkvormen per maand in een leescircuit, dat ik zelf uitwerkte. In totaal heb ik ongeveer 30 opdrachten. Ze werken daarbij aan lezen, maar ratelen niet gewoon leesrijtjes af. Die mix van technisch lezen met leesplezier, probeer ik altijd te vinden. Mijn leerlingen lezen, maar hebben het niet altijd door. Zo wil ik hen ook tonen dat we niet lezen om te lezen, maar ook om dingen te leren. Ook de collega's gebruiken het intussen.' Lezen met het leescircuit staat op haar planbord. Net als het taakje 'vrij lezen' dat tegen het einde van de week klaar moet zijn. 'Dit vinden ze wel fijn als afwisseling tussen de andere taken.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF ELIEN

DEEL JE MATERIAAL!

Iets wat ik maak en dat goed werkt, deel ik graag via mijn blog of Instagramaccount. Of ik zet het op KlasCement. Er zijn super veel leuke dingen in klassen te vinden. Op mijn blog kan ik goed zien hoeveel keer iets is gedownload. Mijn kalender? De leescarrousel? Rond de 1500 keer. Ik heb er veel tijd in gestoken, het is fijn dat het niet alleen was om in mijn eigen klas te gebruiken. Iedereen is op zoek naar materiaal. De opdrachten die ik heb uitgewerkt zijn bijvoorbeeld racelezen, duolezen, dobbellezen, voorlezen bij kleuters, een boek zoeken op boekenzoeker.be, een stapelgedicht maken, een raadgezicht maken, een illustratie maken bij een boek, een recensie schrijven, een klasverhaal verzinnen, theaterlezen ...

Jufelienmaakt.wordpress.com
instagram.com/jufelienmaakt
klascement.net

LEESPORTFOLIO

We werken met een leesportfolio die we twee keer per schooljaar tijdens het kindcontact invullen. Dat portfolio gaat mee tot het eind van het zesde leerjaar. De reflectievragen zijn elk jaar anders en groeien met het kind mee.

GEBRUIK DE GEVOELENSTHERMOMETER!

Het technisch lezen evalueren we via AVI, leesplezier door middel van recensies en de gevoelensthermometer. Het is moeilijk voor deze leerlingen om hun emoties onder woorden te brengen. Wat is verlegen zijn? Ik heb de gevoelsmeter uitgetest, aangepast, en er de woorden ook in andere talen bijgezet. De boekjes *Wat Viktor voelt* sluiten er heel goed bij aan en staan daarom in de klas in de kijker. Het helpt. Zo zei een leerling onlangs 'Ik wil nu gewoon efkes alleen maar mijn zin krijgen. Ik ben koppig nu.'

Ontdek de gevoelensthermometer van juf Elien op jufelienmaakt.wordpress.com

BOEKRECENSIES OP INSTAGRAM

Na het voorlezen vullen we steeds klassikaal een recensie in van een boek. Ik laat leerlingen in het tweede leerjaar sterren geven. Hier gaan we steeds in discussie over het aantal sterren dat een aspect verdient. Soms schrijf ik hun antwoorden uit tot een instagrapost.

Vorig jaar in het derde liet ik de leerlingen echt creatieve opdrachten rond een boek uitwerken: een trailer, een nieuwe poster ...

Of ik laat ze met de kaarten van Aiden Chambers een aantal reflectievragen in groep beantwoorden.

Meer tips om interactie aan te moedigen? Kies er eentje uit op cultuurkuur.be/werkvormenvoordeboekenkring

VIND JIJ HET GOUDEN TICKET?

Om leerlingen te motiveren om nieuwe boeken te leren kennen, verstop ik een gouden ticket in een boek. Je vindt boeken bij ons in de klasbibs, maar ook in de refter waar de leerlingen telkens na de boterhammen een boek kiezen. Zo is er dagelijks nieuw leesvoer voor wie wil.

Als ze een gouden ticket in een boek vinden, moeten ze het eerst lezen en vertellen waarover het gaat vooraleer ze hun prijs in ontvangst mogen nemen. Als beloning breng ik bijvoorbeeld met een kleine groep een bezoek aan de bib of lees ik een stukje voor uit het boek. *Sst, dit is ons geheim!*

Ontdek het gouden ticket van juf Elien op jufelienmaakt.wordpress.com

SOCIALE MEDIA EN BOEIENDE WEBSITES

Meer en meer leerkrachten zijn actief op sociale media en delen hun tips, inspiratie en lesmateriaal. Check them out! Lezenmetmeestersam.weebly.com, website van Sam Moons, leerkracht 4de leerjaar op de Vrije Basisschool Pius X in Destelbergen

[Foxiesreadingplace](https://www.instagram.com/foxiesreadingplace/), instagrapagina van Véronique Pauwels, leerkracht GO! basisschool De Driesprong in Maldegem.

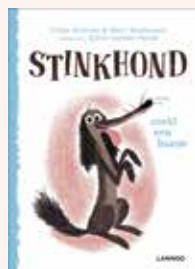
Cultuur in de klas en in elke les, hoe pak je het aan?

Wil je **cultuur** een plaats geven in de klas of op school?
 Ben je nog op zoek naar een leidraad om de visie op **cultuur** in het onderwijs scherp te krijgen?

LEESTIPS VAN DE UITGEVERS

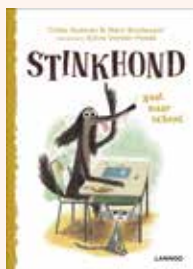

STINKHOND ZOEKT EEN BAASJE

Dit is Stinkhond.
Hij ruikt naar sardientjes
en ziet eruit als een gerafeld tapijt.
Stinkhond is niet alleen lelijk en dom,
maar hij heeft ook een hart van goud.

Stinkhond gaat op zoek naar een baas.
Maar goede baasjes liggen niet voor het
oprapen.
Zijn zoektocht brengt Stinkhond in groot
gevaar.
Zal hij toch de baas van zijn dromen vinden?

Stinkhond zoekt een baasje | Colas Gut-
man en Marc Boutavant | Lannoo | ISBN
9789401465519 | € 9,99 | Vanaf 6 jaar

STINKHOND GAAT NAAR SCHOOL

Dit is Stinkhond.
Hij ruikt naar sardientjes
en ziet eruit als een gerafeld tapijt.
Stinkhond is niet alleen lelijk en dom,
maar hij heeft ook een hart van goud.

Vandaag gaat Stinkhond naar school!
Zal hij zijn best doen voor de juf?
Zal hij mogen meedoen met voetbal in de
speeltijd?
Maar vooral, zal hij vanavond kunnen voorle-
zen aan Plattekat?

Stinkhond gaat naar school | Colas Gut-
man en Marc Boutavant | Lannoo | ISBN
9789401465526 | € 9,99 | Vanaf 6 jaar

DE SCHOOL VAN DE MAGISCHE DIEREN

Winterstein lijkt misschien een heel gewone
school, maar heeft een geheim. Als je geluk
hebt, ontmoet je er de beste vriend die je ooit
vindt: een magisch dier dat kan spreken! -
maar alleen met jou.

Welke leerling krijgt een magisch dier? De
onhandige Eddie? De dromerige Benni? De
verlegen Anna-Lena? Of de ambitieuze Ida?

De school van de magische dieren | Margit
Auer en Martijn Van Der Linden | Lannoo |
ISBN 9789401459358 | € 16,99 | Vanaf 7 jaar

LEESTIPS VAN DE JURY

DE KINDERVLEESFABRIEK

Zijn naam is Korneel.
Korneel-ik-eet-niet-veel.
Alles wat moeder hem voorziet smaakt
én ruikt naar vuilnisbelt.
Moeder is stilaan radeloos.
Ze dreigt ermee Korneel weg te sturen ...
naar de kindervleesfabriek!
Daar komen elke dag postpakketten aan,
met kindjes die
hun eten lieten staan ...

De rijmvorm geeft het verhaal een ritmische
vaart en zorgt voor een vlotte leesbaarheid.
De grappige illustraties van Eva Mouton zijn
een plezier voor het oog. Een leesfestijn voor
jong en oud!

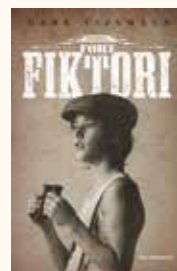
De kindervleesfabriek | Ruth Verstraeten |
Standaard Uitgeverij | ISBN 9789401442497 |
€ 16,99 | Vanaf 4 jaar

FABELDIEREN | OVER DRAKEN EENHOORNS, GRIFFIOENEN EN VEEL MEER

Draken, spoken en vampieren kennen we
ondertussen wel. In dit boek ontdek je een
hele dierenrijk aan fabeldieren uit culturen
over de hele wereld, van vroeger en nu. Ideaal
om je verbeelding vrij te laten dwalen, en als
startpunt voor je eigen verhalen. Wist je dat
je een draak kunt temmen met melk? Dat een
griffioen een hopeloze romanticus is? Dat er
op de hele wereld maar één feniks leeft?
En wat als je plots een Ningyo in je soep
ontdekt?

Fabeldieren - Over draken eenhoorns,
griffioenen en veel meer | Floortje Zwigt-
man en Ludwig Volbeda | Lannoo | ISBN
9789059088870 | € 25,99 | Vanaf 5 jaar

FORT FIKTORI

Mark Tijmsmans zoals we hem nooit eerder
lazen. In Fort Fiktori zet hij de oorlogsnovelle
naar zijn hand, en maakt er een bijzonder
en ontroerend verhaal van. We volgen het
leven van twee neefjes in een dorpje naast
de IJzer. Het dorpsleven wordt overschaduwd
door de Grote Oorlog: Duitse soldaten zijn
op zoek naar een Engelse spion die ze niet
kunnen vinden. Langzaam veranderen de
twee jongens van toeschouwers aan de zijlijn
in actieve deelnemers die het verloop van het
verhaal mee zullen bepalen. Met een einde
dat het leven in het dorp, maar ook dat van
henzelf, voorgoed zal veranderen.

Fort Fiktori | Mark Tijmsmans | Van Halewyck |
ISBN 9789463832137 | € 16,50 | Vanaf 10 jaar

5 SLEUTELS VOOR EFFECTIEF BEGRIJPEND LEZEN

Begrijpend lezen is een heel belangrijke vaardigheid voor succes in onderwijs, deelname aan de samenleving en levenslang leren. Daarom publiceerde de Vlaamse Onderwijsraad de praktijkgids *Sleutels voor effectief begrijpend lezen*. Door geïntegreerd met de vijf sleutels aan de slag te gaan, help je je leerlingen in het leren begrijpend lezen en bied je hen maximale kansen om vaardige lezers te worden. 5 leerkrachten uit de praktijk tonen je hoe zij de sleutels integreren in hun lessen.

1 Sleutel 'functionaliteit'. Zorg voor uitdagende, betekenisvolle leesopdrachten. Leerlingen lezen met een concreet doel en de teksten sluiten aan bij hun leefwereld en hun interesses.

'Elf, hoe kan het dat ik vooruit gegaan ben voor lezen? Wij oefenen toch nooit?' Deze vraag kreeg ik onlangs van Adam. Lezen kost hem veel moeite, hij heeft er naar eigen zeggen een hekel aan. Toch leest hij veel. 'Wat doe je dan in de vrije leestijd?', vraag ik. Hij is fier dat hij me al de hele tijd 'fopt'. 'In de vrije leestijd kijk ik alleen naar de prentjes', zegt hij. 'En waarover heb je dan zoveel te vertellen aan je leesvriend? Hoe kom je dan te weten wat er juist op de prentjes

staat?' 'Dat staat er toch onder!' Hij glundert. Ook dat had ik niet in de gaten. 'Dus op dat moment lees je ...'. Daar moet hij even over denken. Nu voelt hij zich beetgenomen, maar hij geeft toe dat ik dat goed bedacht heb. Hij leest zonder het te beseffen. En op deze manier vormt het dan ook geen bedreiging voor hem. Als getalenteerde toekomstige kok volgt hij vlotjes de recepten. De groenten voor de soep die hij maakt, zijn gezaaid volgens de instructies op het zakje.

In de wekelijkse voorleesronde waarbij hij in een klas naar keuze mag voorlezen, leest hij graag zijn zelfgeschreven vrije teksten voor. Hij wil zijn verhaal delen met de anderen. Met het voorlezen van de teksten van 'de kleintjes' die zelf nog niet kunnen lezen, wil hij ook wel eens helpen. Maar lezen doet hij nooit. En toch is hij vooruit gegaan voor de test. Niet te begrijpen!

Elf Albrecht, Beste Boekenjuf 2015 en leerkracht, De Sassepoort/Spoor 9 - Gent

2 Sleutel 'strategie-instructie'. Bied tools aan die leerlingen kunnen inzetten om tot leesbegrip te komen. Dit maakt van hen strategische en actieve lezers. De rol van de leerkracht hierin is cruciaal. Het start met het op zoek gaan naar sterke teksten.

Hoe uitnodigend kan de kaft van een boek wel niet zijn? Denk maar aan de dichtbundel *Laat een boodschap achter in het zand* van Bibi Dumon Tak of aan het informatieve boek *Monsterlijke microben* van Marc Van Ranst en Greet Bouckaert waar de grappige tekeningen, de titel en ondertitel de nieuwsgierigheid zo wekken.

Ik kies wekelijks een tekst die aansluit bij de actualiteit. Dit zorgt ervoor dat leerlingen gemotiveerd zijn. Een blik op de foto, op de titel en op de

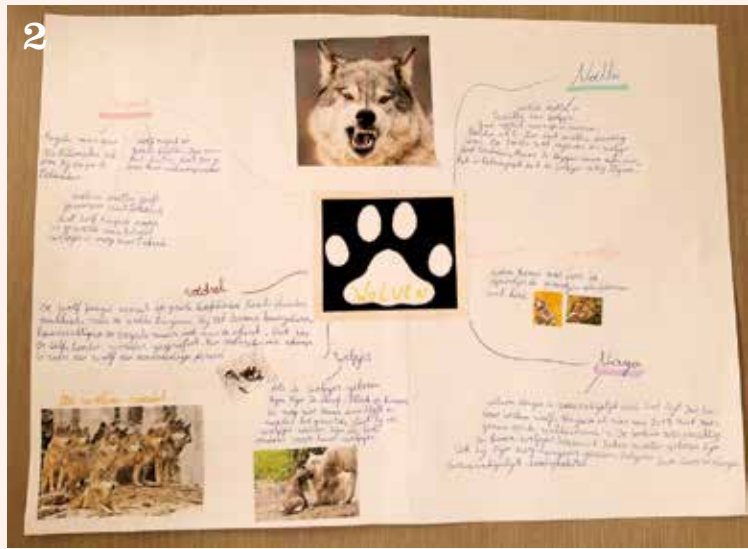
tussentitels nodigt hen uit om te voorspellen.

Leerlingen delen hun voorkennis. Die informatie komt in sleutelwoorden aan bord. Als leerkracht lees je de inleiding van het artikel hardop voor en onderbreek je jezelf af en toe omdat je dat wat zich in je hoofd afspeelt hardop denkt (modeling). Je stelt vragen, je heldert een moeilijk woord op ... Zo leren je leerlingen hoe je een bepaalde strategie toepast. Daarna lezen ze de tekst individueel. Ze worden meteen uitgenodigd om

actief te lezen. Je vraagt hen om aantekeningen te maken en om woorden die opheldering vragen te markeren. Een ? duidt aan dat die zin bij hen een vraag oproept ... Daarna gaan je leerlingen in kleine groepjes aan de slag en buigen ze zich samen over de opdrachten. Ze gaan in dialoog, delen elkaars denkactiviteiten en leren van elkaar.

Ann Muylle, Beste Boekenjuf 2011, zorgleerkracht en leescoach, G.V.B. De Revinze - Torhout

3

Het Lezerscollectief: Samen lees je meer dan alleen

Juf Marina brengt leesplezier tijdens middagpauze

Het is donderdagmiddag 12 januari in een klaslokaal van de religieuze Familie Boodschap in Berchem. Zorghul Marina Waterschoot maakt alles klaar om een groepje van zes uit het vijfde leerjaar – horend bij het jongens van allerlei plukke – te ontvangen. Een mooi tafelkleed, twee en halve meter met de hupstijlen blauw, Juf Marina zit voor de middagpauze met haar didactische 'zorgul-br' af. Ze zit nu in haar rol van leesplezier. De leerlingen komen voor hun leesplezier. Dit wordt verhalend, dus tweemaal per week, is SamenLezen! een concept van het Lezerscollectief dat een goed tijdtje te werken bij kinderen als volwassenen.

Wie zijn jullie twee in een informele setting, het is hier met vier anderen of tien mensen. De leerlingen komen vanavond de klasruimte binnen en de wanders spreken van verhalen. Het koken, verdrinkt voortdurend af verhalend, open en vrolijkheid brengen, is er plaats voor andere leerlingen-gesprekken, interacties en behoeft, zonder worden of opdringen van één waarde. Het samen lezen met Juf Marina is de grote verhalen brengen en verhalen vertellen en een herbeleven, zodat het SamenLezen in een herbeleven.

Maar Juf Marina, 'in het vijfde leerjaar' is er voor te komen, dat is een lange lijst van verhalen. Marina vertelt het, dat de kinderen af vertellen uit 'De Stroomland Lievevrouwen' met Katholiek, maar de kinderen weten nog niet wat de verhalend met zijn grinsen. Juf Marina heeft het gezegd, dat ze niet wil en er is de groep en begint er aan. Samen zoeken, gezamenlijk zoeken naar de verhalen en verhalen in je hoofd. Ze haalt er een geduldige en handig, heeft meer 'haarzelf' verhalen, specifieke momenten of passages van verhalen. Ze kijkt uit gesprekken, verhalen om te laten naar de verhalen van de verhalen. Samen zit ze af bij verhalen, verhalen, verhalen, er wordt gezocht, gekozen, er zijn veel verhalen, een vinger opgevoelen, twee hand en twee.

Maar Juf Marina, 'in het vijfde leerjaar' is er voor te komen, dat is een lange lijst van verhalen. Marina vertelt het, dat de kinderen af vertellen uit 'De Stroomland Lievevrouwen' met Katholiek, maar de kinderen weten nog niet wat de verhalend met zijn grinsen. Juf Marina heeft het gezegd, dat ze niet wil en er is de groep en begint er aan. Samen zoeken, gezamenlijk zoeken naar de verhalen en verhalen in je hoofd. Ze haalt er een geduldige en handig, heeft meer 'haarzelf' verhalen, specifieke momenten of passages van verhalen. Ze kijkt uit gesprekken, verhalen om te laten naar de verhalen van de verhalen. Samen zit ze af bij verhalen, verhalen, verhalen, er wordt gezocht, gekozen, er zijn veel verhalen, een vinger opgevoelen, twee hand en twee.

Juf Marina: "Ik laat de leerlingen graag op verhaal komen. Leesplezier en leesplezier, daar doe ik het voor."

© Margot Bouchery, Laureaat Beste Boekenjuf/meester 2019

3 Sleutel 'interactie'. Zorg ervoor dat je leerlingen met jou in gesprek gaan over de tekst én dat ze onderling praten over de tekst. Bij beide worden de leerlingen uitgedaagd om de tekst actief te verwerken.

Ik doe op school aan Samen Lezen, dat is een niet schoolse manier met veel mogelijkheden. Daarbij schotel ik mijn leerlingen een rijke, sterke tekst voor. Ik lees voor, de leerlingen lezen in stilte mee of luisteren mee. Niemand leest de tekst al op voorhand. Ik bereid de tekst goed voor: hij wordt vooraf in drie à vier delen gedeeld en bij elk deel verzin ik goede, productieve, ervaringsgerichte en/of associatieve vragen. Deze trekken de leerlingen

in het verhaal, maken dat ze het verhaal van binnenuit aanvoelen en begrijpen. Nadien sluit ik af met een bijpassend gedicht. Je kan zelf op zoek gaan naar rijke teksten, maar het boek *Lees je mee(r)?* biedt alvast heel wat uren leesplezier voor kinderen vanaf het vierde leerjaar. De methode is natuurlijk ook geschikt voor jongere kinderen, ik kies dan eerder voor rijke prentenboeken.

Deze methode vraagt wel wat inspanning en je leerlingen zitten best in groepjes van maximum tien. Maar deze methode is héél effectief. De kinderen houden bovendien heel erg van deze vorm van lezen.

Marina Waterschoot, jurylid Beste Boekenjuf/Boekenmeester 2020 en leerkracht, Vrije Basisschool Heilige Familie – Berchem

4 Sleutel 'leesmotivatie'. Autonome leesmotivatie betekent dat leerlingen willen lezen omdat ze dit betekenisvol en boeiend vinden. Probeer hier maximaal op in te zetten.

Leerlingen goed, betrokken én vooral ook graag leren en laten lezen is hen een gouden ticket voor het leven cadeau geven. Als leerkracht speel je hierin een bijzonder waardevolle én belangrijke rol. Samen met collega's, ouders, bibliotheekmedewerkers ... zorg je er namelijk voor dat ze dit ticket met open handen kunnen aanvaarden en hun leven lang stevig koesteren.

Om leerlingen graag te laten lezen is het vooral belangrijk om ook hun leesmotivatie te versterken, hun wil om te lezen. Uit onderzoek weten we dat leerlingen die graag lezen, meer betrok-

ken zijn bij het lezen en beter lezen.

Inspelen op hun leesmotivatie kan je doen door in te zetten op autonomie (zelf aan de basis liggen of initiator zijn van je gedrag), verbondenheid (ervaring van erbij te horen, geliefd te zijn, goede relaties te hebben) en competentie (gevoel bekwaam te zijn, eigen capaciteiten te benutten). Concreet betekent dit dat je het leesvuur kan aanwakkeren door bijvoorbeeld ruimte te bieden en tijd te creëren voor lezen, samen met je leerlingen, ouders ... van je klas en de hele school een krachtige leesomgeving te maken met een rijk, gevarieerd en toegan-

kelijk leesaanbod, een breed palet aan motiverende werkvormen te gebruiken, leerlingen ook handelingsbekwaam te maken in het zoeken en vinden van teksten die ze graag willen en kunnen lezen. Vooral belangrijk is ook dat je zelf model staat, jouw favoriete leestips deelt, voorleest en samen met je leerlingen leest. Wakker leesmotivatie aan, houd het leesvuur warm ... en dan lezen we met z'n allen nog graag en gelukkig.

Iris Vansteelandt, jurylid Beste Boekenjuf/Boekenmeester 2020 en lerarenopleider en onderzoeker aan AP Hogeschool Antwerpen en de onderzoeksgroep Taal, Leren en Innoveren van Universiteit Gent

5 Sleutel 'transfer'. Leerlingen krijgen de vaardigheid van begrijpend lezen pas onder de knie als ze de transfer kunnen maken naar andere leergebieden.

Verzin verwerkingsopdrachten die het begrijpend lezen uitdiepen. Je kan bijvoorbeeld bij het boek *Hugo zet de boel op stelten* een deel van het verhalen laten dramatiseren, bouw bij *De Familie Boef en de gouddiamant* in de techniekles een gevangenis, oefen bij *Familie Slotje* tijdens lichamelijke opvoeding hoe je geruisloos kan inbreken ondanks het lastige parcours of maak tijdens de les muzische vorming bij *Als iemand ooit mijn botjes vindt* een WANTED-poster!

Als je wil inzetten op wetenschappelijke thema's kan je aan de slag met de werkvorm Concept Oriented Reading Instruction (Zie de praktijkgids *Sleutels voor effectief begrijpend lezen*). Leerlingen krijgen daarbij de

kans om vanuit eigen interesse een onderwerp te kiezen en hier leervragen bij te stellen. Alle leeslessen worden aangepast aan het thema. De leerlingen gaan zelfstandig op zoek naar leesteksten om zo hun eigen leervragen te beantwoorden.

Maak ook de transfer binnen de school. Zorg voor een doorgaande lijn in aanpak en evaluatie van begrijpend lezen. Om verbinding te maken buiten de school kan je heel wat initiatieven op poten zetten: stimuleer leerlingen om thuis te lezen, nodig ouders of externen uit om voor te lezen in de klas, verwen leerlingen met een voorleesmoment tijdens de speeltijd, laat oudere leerlingen voorlezen bij jongere leerlingen, laat

de kinderopvang/sportclub/jeugdbeweging leeskilometers maken, zet in op een intense samenwerking met de bibliotheek ...

Kortom, grijp elke kans aan om de (begrijpend) leesvaardigheid voortdurend in te oefenen!

Iene Bocken, Beste Boekenjuf 2019, jurylid Beste Boekenjuf/Boekenmeester 2020 en Pedagogisch medewerker OVSG

KANT-EN-KLARE LESIDEEËN BIJ POËZIE

Een gedicht voorlezen, er met creatieve werkvormen aan de slag mee gaan of het beeldend vertalen ... Met poëzie werken in je klas kan op veel manieren! De tips op cultuurkuur.be/poezie zetten je alvast op weg. Je vindt er tal van activiteiten, kant-en-klare lessuggesties en inspirerende tips.

NETWERK LEZEN OP SCHOOL. DOE JE MEE?

Een boeiend museum of een bijzondere bibliotheek bezoeken? Een workshop met een schrijver of muzikant volgen? Ervaringen uitwisselen en leren van elkaars klaspraktijken? Op de inspiratie- en ontmoetingsdagen van het Netwerk Lezen op School kan het allemaal!

De netwerkdagen zijn gratis en staan open voor leerkrachten van kleuter- en lager onderwijs die willen werken met boeken, in en buiten de klas. Weinig of veel ervaring met het werken met boeken in de klas, er is voor elk wat wils!

Je kan deelnemen aan de volledige reeks (3 of 4 dagen per schooljaar) of die dagen kiezen die jou het best passen of het meest interesseren. Georganiseerd door CANON Cultuurcel en Iedereen Leest.

cultuurkuur.be/lezenopschool

TIPS VOOR MEER LEESPLEZIER

Er zijn veel goede redenen om leesplezier op school een plaats te geven. Elke leerling wordt er beter van, want wie graag leest, zal meer én beter lezen. Ben je op zoek naar inspiratie om creatief aan leesplezier te werken in de klas? Dan ben je op cultuurkuur.be/leesinspiratie aan het juiste adres! Ontdek er onze tips en kant-en-klare lesideeën.

STAP MEE IN ONS VERHAAL

Vorig schooljaar was ons jaarthema 'boeken'. De slogan luidde: 'Stap mee in ons verhaal.' Elke klas kreeg op 1 september een blanco boek dat in de loop van het jaar gevuld werd.

Mogelijke opdrachten:

- Een voorgelezen boek voorstellen met foto en tekst
- Een tekening maken bij een boek uit de bib
- Een mooi gedicht dat de kinderen vonden
- Foto's van een toffe activiteiten rond boeken

Zo werd het boek een leuk aandenken aan hun leesmomenten en konden klasgenoten ook andere boeken ontdekken!

Een tip van Daisy Huygen, zorgleerkracht op VBS Sint-Aloysius in Antwerpen

LEES JE MEE MET DE KJV?

KJV (Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen) is een jury van leerlingen tussen 4 en 16 jaar. Juryleden krijgen een lijst van boeken om te beoordelen. Soms komen ze samen in leesgroepen om te praten over de boeken. Als je als jurylid alle titels van jouw leeftijdsgroep hebt gelezen, dan mag je stemmen. Alle stemmen van heel Vlaanderen worden verzameld en geteld.

Iedereen leest coördineert de KJV en ondersteunt de leesgroepen. Dat doen ze met vormingsdagen, ervaringsuitwisselingen, concrete tips om de genomineerde titels te bespreken met de juryleden, promotiematerialen en praktische info. Samen met Luisterpunt voorziet Iedereen Leest ook luisterboeken. In april-mei organiseren ze op verschillende plekken in Vlaanderen ontmoetingen met de genomineerde auteurs en illustratoren en maken ze de winnaars bekend. Hou de website kjb.be in de gaten voor meer info!

Lees waarom juf Krisje van basisschool De Kleine Jacob in Antwerpen zo enthousiast is om elk jaar mee te doen met de KJV: cultuurkuur.be/project/lees-mee-met-de-kjb

DE GOUDEN POËZIEMEDAILLE EN DE POËZIESTERREN

In mei stemden leerlingen uit de kleuter- en lagere school voor de Poëziesterren. Een publieksprijs waarbij zij per graad hun favoriete gedicht kiezen. Edward van de Vendel sleepte met zijn bundel *Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt* De Gouden Poëziemedaille in de wacht. Johannes Genard en Jango Jim maakten een aanstekelijk lied en clip bij een gedicht uit deze bundel: succes gegarandeerd bij je leerlingen!

Bij de vier gedichten die een Poëziester wonnen, werkte de jury leuke lestips uit. We stelden ook een bundel poëziewerkvormen samen die je het hele jaar door kan gebruiken tijdens je lessen. Download ze gratis op cultuurkuur.be/kinderpoezie. Daar kan je de online prijsuitreiking herbekijken en je gegevens achterlaten om deel te nemen aan de volgende editie in 2022!

Georganiseerd door CANON Cultuurcel en Poëziecentrum.

VERSPREID HET LEESVIRUS

Boek.be en Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts slaan de handen in elkaar om het leesvirus te verspreiden in Vlaanderen. Met dit nieuwe leer- en leesplatform brengen ze kinderen, jongeren en hun ouders in contact met leesmateriaal, leermiddelen, (jeugd)boeken en verschillende promotieacties. Ga op zoek naar de info of het materiaal dat het best bij jouw wensen past. Wil je leren of wil je lezen? Of beide? En voor welke leeftijd zoek je geschikt materiaal? Veel leer- en leesplezier!

verspreidhetleesvirus.be

LAUREAAT

Ann Van Vugt

SCHOOL: fulltime juf van het vierde leerjaar op het Heilig Graf in Turnhout, afdeling Nijverheidsstraat.

FAVORIETE KINDERBOEK: *Koning van Katoren* van Jan Terlouw.

‘Ook leerlingen van het vierde leerjaar genieten nog van voorlezen’

IN DE WERELDBIB VIND JE BOEKEN UIT ALLE HOEKEN VAN DE WERELD

‘Zonder Ann stonden we niet zo ver met ons leesbeleid’, zegt de directeur beslist. ‘En het straffe is dat ze hier nog maar twee schooljaren aan de slag is.’ Met enthousiasme en ervaring bracht ze de school op een nieuw leesspoor. Hoe pakte ze dat aan? En wat doet zo’n leesjuf in haar klas?

15 jaar in een Antwerpse centrumschool met voornamelijk leerlingen die thuis geen Nederlands spreken, daar leer je wat van. ‘En dat geef ik nu hier in Turnhout door,’ zegt Ann. Toen ik hier vorig jaar startte, stond het lees- en taalbeleid in zijn kinderschoenen. De klassen hadden heel weinig boeken. Dat vond ik erg. Daarom heb ik meteen mijn eigen bib naar hier verhuisd.’

Na een paar weken had ze een eerste gesprek met de directeur. Toen heb ik gezegd: ‘Ik zie dat er hier weinig boeken zijn en dat is toch belangrijk.’ De directeur was meteen akkoord. Het talenbeleid is dan in snel tempo opgenomen. ‘Waarom beginnen we niet met in elke klas elke dag te lezen? Dat was Anns eerste voorstel. Vanaf het schooljaar 2019-2020 deed de school helemaal mee met Kwartiermakers.

KATALYSATOR VAN EEN LEESBELEID

In het begin bleef ze liever wat low-profile. ‘Ik was bang dat collega’s dachten: ‘Die komt hier binnen en gaat het hier eens veranderen, se.’ Maar die angst was niet nodig. We hebben ook niet zomaar gedichteerd wat ze moesten doen. Nee, we hielden een personeelsvergadering rond leesbevordering en vroegen daar de input van de collega’s. Ik heb met hen een boekendans gedaan om hen op weg te helpen. Ze worden daar dus ook in ondersteund. ‘Zeg het als het te snel gaat’, zei ik dan tegen de collega’s. Ik ben niet het enige lid van de werkgroep rond taal. Ik ben wel de enthousiaste katalysator ervan.’

‘Door zelf enthousiast over boeken te vertellen en de spanning op te bouwen tijdens het voorlezen, krijg ik de leerlingen echt wel warm om te lezen’

‘We gaan om de vijf, zes weken naar de bib. Elke leerkracht heeft een klaskaart, zodat elke leerling twee boeken kan kie-

zen. Die boeken worden op de vensterbank gezet zodat de hele klas erin kan snuisteren. Ook de Voorleesweek, Poëzie-week, en de Jeugdboekenmaand volgen we. We stellen dan met enkele collega’s een werkgroep samen om een actie op schoolniveau te organiseren. Ik vraag dan altijd of ze in hun klas zelf nog iets extra willen voorzien.’

Elke leerkracht mocht in zijn klas ook investeren in kastjes of bakjes om een leeshoek en klasbib te organiseren. Ann: ‘Daar begint het mee en daarom heb ik erop gehamerd. Een klasbib kan je niet van de ene dag op de andere verwezenlijken, maar ik zie het in de hele school groeien. Dit jaar heeft elke leerkracht met het sint-budget voor de klas boeken besteld. Het is een teken dat het nieuwe beleid aan het doorsijpelen is, dat doet mij plezier. Collega’s komen ook vaak vragen ‘Wat kunnen we nog doen?’ Of ‘Ik ga dat doen, denk jij nog ergens aan?’ Zo weet ik dat het geapprecieerd wordt.’

VAN KLAS- TOT WERELDBIB

In de boekenhoek van haar eigen klas staat onder meer een draaimolentje met poëziekaarten dat de leerlingen leuk vinden. ‘Ik probeer hen te laten genieten van alle soorten boeken en lectuur.

Ik maak de boekenhoek zo aantrekkelijk mogelijk en luister naar wat de leerlingen leuk vinden. Die boeken probeer ik dan in de bib te halen om ze meer in deze klas te hebben. Ik vind het ook fijn om boeken te hebben die gekoppeld zijn aan het thema dat we op dat moment in wereldoriëntatie behandelen. Tijdens de vogeltelweek stonden hier bijvoorbeeld veel boeken vol vogels zodat we ze beter konden herkennen.’

Ook in de gang zijn er de twee leeshoeken die stilaan uitgroeien tot een Wereldbib. Je vindt er boeken over andere godsdiensten en culturen, prentenboeken over vluchtelingen, diversiteit, veel boeken in andere talen ook. Ann: ‘We vragen aan ouders die op vakantie gaan om boeken in hun thuistaal mee te brengen. De school betaalt die terug. Leerlingen grij-

pen ernaar, al kennen ze de taal niet. In het Afrikaans hebben we bijvoorbeeld *Klein wit vissie* en dan vergelijken ze dat met ons *Klein wit visje*. Of een leerling leest een boek in zijn thuistaal en vertelt erover in de klas in het Nederlands. De Wereldbib mag altijd gebruikt worden: tijdens Kwartierlezen, door de anderstaligen, maar ook tijdens andere vakken zoals godsdienst, wereldoriëntatie ... Het oudercomité gaat nu investeren in meubilair en de inrichting met wiebelpankjes en tapijt. Heel fijn dat zij ons daarin steunen.'

'We koppelen boeken aan de thema's van wereldoriëntatie. Tijdens de vogeltelweek stonden hier bijvoorbeeld veel boeken vol vogels zodat we ze beter konden herkennen'

STRAF IN SAMENWERKEN

'We werken samen met de bib en niet alleen om met de leerlingen een bezoek te brengen. De leerkrachten mogen er in het begin van het schooljaar een boekenpakket samenstellen. Die 100 boeken mogen een heel schooljaar lang in de klas blijven staan. Dat hielp om snel een groot boekenaanbod in de klas te krijgen.

Verder werken we samen met het centrum voor basiseducatie. Daar leren volwassenen Nederlands. De cursisten lezen in onze klassen voor in hun thuistaal en vertalen dat dan naar onze leerlingen. Dit jaar heb ik voorgesteld om onze leerlingen ook eens aan hen te laten voorlezen. Voor de bovenbouw zou dat een leuke oefening kunnen zijn. Door Elkaar is dan weer een partner die werkt met anderstaligen en diversiteit. Bij hen kunnen we voor tips rond anderstaligheid en analfabetisme aankloppen. Ook de samenwerking met de

lerarenopleiding is op dat vlak zinvol. We kunnen gezinnen aanmelden die nood hebben aan ondersteuning thuis: hoe leer je thuis studeren, hoe lees je voor? Leerkrachten in spe komen dan bij die gezinnen thuis.'

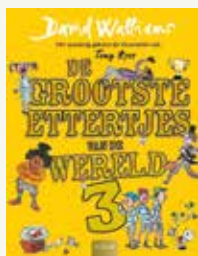
'Elke leerkracht bestelt met het sint-budget boeken voor de klas. Dat is een teken dat het nieuwe beleid aan het doorsijpelen is'

ENTHOUSIASME STIMULEERT

En in haar klas? 'Ik probeer heel veel. Ik doe de typische werkvormen: blind date, boekenrestaurant, een pluim geven aan een boek ... Een leerling die enthousiast is over een boek, stimuleert klasgenoten om het ook te lezen. En door zelf enthousiast over boeken te vertellen en de spanning op te bouwen tijdens het voorlezen, krijg ik de leerlingen echt wel warm om te lezen. Als ik ze laat proeven van stripgedichten, weet ik dat er zijn die die boeken uit het rek zullen vissen. Van mij mogen ze lezen wat ze willen, het moet niet volgens leesniveaus of zo.'

Veel van de activiteiten die ze doet, krijgen een plek op Facebook en in de schoolnieuwsbrief. Zo kunnen ouders de acties volgen. 'Ik blijf het ook herhalen op infoavonden voor ouders: lees voor. Dat blijft belangrijk. Ook in een vierde leerjaar. Prentenboeken zijn niet alleen voor kleintjes. Te vaak stopt het voorlezen als kinderen zelf kunnen lezen, al merk ik dat leerlingen in mijn vierde er echt nog van kunnen genieten. Als ik hoor dat de dochter van een collega drie boeken kreeg voor haar verjaardag, dan maakt mijn hart een sprongetje. Omdat ze dat zelf leuk vindt, maar ook omdat anderen eraan denken om een boek cadeau te geven.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF ANN

ONDERLEGGERS

We werken met onderleggers. Elke leerling heeft er een op zijn bank. Die staat vol met leuke weetjes over het thema waar we mee bezig zijn, bijvoorbeeld het dierenrijk. Regelmatig worden de onderleggers gewisseld.

MODELING

Als leerkracht doe ik bepaalde denkprocessen hardop voor aan de leerlingen. Zo worden die vaak impliciete en daardoor onzichtbare vaardigheden voor de leerlingen duidelijker. Ik fungeer dus als een model voor de leerlingen.

Ik denk hardop na over wat ik denk, stel impliciet of expliciet vragen aan mezelf en beantwoord die vragen ook zelf. Zo laat ik de leerlingen zien op welke manier je gegevens uit de tekst met elkaar combineert; hoe je je eigen kennis over het onderwerp van de tekst inschakelt en hoe je oplossingen voor een bepaald probleem bedenkt.

Over welk dier gaat het verhaal? Waar is ...? Wat is het verschil tussen ... en ...? Hoe komt het dat ...? Wat zou ... kunnen doen om ...? ...

Ik verplicht mezelf ook om mee te lezen, ook al liggen er stapels verbeterwerk. Ook zo ben ik model voor hen. Door zelf met leerlingen mee te lezen, toon ik hoe belangrijk en leuk ik het vind.

Lees meer over leesstrategieën op cultuurkuur.be/leesstrategie

VIJF OP EEN RIJ

Een werkvorm als Vijf op een rij stimuleert ouders om thuis het lezen op te volgen. Dit is een eenvoudige leesbingo met opdrachten als 'Ik lees 15 minuten met een muts op' en 'Ik lees 15 minuten onder de tafel'. Een ideetje van Aidan Chambers!

Op zoek naar inspiratie? Op KlasCement.net vind je heel wat voorbeelden van collega's via het trefwoord leesbingo. Er zit er zelfs eentje met Halloween thema tussen!

LEZEN BIJ AFSTANDSONDERWIJS

Ook bij afstandsonderwijs lezen tot bij je leerlingen brengen? Cultuurkuur verzamelde het rijke aanbod aan online materiaal van culturele organisaties. Podcasts over boeken, voorleessessies of online bibliotheken? Vind lesmateriaal, online workshops en leeschallenges om het leesplezier te bevorderen, ook tijdens de periode van de coronamaatregelen.

cultuurkuur.be/afstandsonderwijs

BOEKENRESTAURANT IN DE REFTER

Het boekenrestaurant is een leuke werkvorm om snel veel nieuwe boeken aan te prijzen. We doen het meestal in de refter, dat maakt de logistiek gemakkelijk. Aantrekkelijk maak je het door ook letterkoekjes op de tafels te leggen!

Zo ga je te werk: Leg op ieder tafelgroepje een tafelkleed en kies van te voren een aantal bedienden uit. Zij serveren aan ieder groepje een dienblad met allerlei verschillende boeken, de boeken kunnen eenzelfde thema hebben, maar dat moet niet. De leerlingen mogen nu van de boeken 'proeven', ze bekijken de boeken en noteren welke boeken ze graag willen lezen. Na vijf minuten gaat er een kookwekkertje en worden de boeken weer op de schaal gelegd. De schalen worden per groepje gewisseld en het 'proeven' begint opnieuw. Nadat de leerlingen alle boeken hebben bekeken maken ze een top drie van hun favoriete boeken. De lijstjes worden ingeleverd en iedere leerling krijgt een gekozen boek.

Meer tips om kennis te maken met nieuwe boeken? Die vind je op cultuurkuur.be/dagnieuweboeken

LEESKAARTEN

De leeskaarten zijn een instrument om leesplezier te delen met anderen. Ze brengen de boekensmaak van je klas in beeld en nodigen uit tot dialoog. De leeskaarten van dit jaar en de afgelopen jaren zijn geïllustreerd door bekende Vlaamse illustratoren. Je vindt ze in het midden van dit magazine en je kan ze gratis downloaden op vlaanderen.be/publicaties (zoeken op zoekterm 'leeskaart').

TIPS OM OP SCHOOL EEN BOEKENBEURS OP TE STARTEN

Met de opbrengst van een boekenbeurs kan je heel wat leuke boeken aankopen voor de schoolbibliotheek! Plan de boekenbeurs samen met een oudercontact. Ouders moeten toch naar school komen, dus heb je zo meer verkoopkansen. Betrek je leerlingen hierbij: laat hen zelf uitnodigen, flyers en affiches maken en vraag hen om het onthaal te verzorgen door een hapje en een drankje aan te bieden. Laat vrijwilligers of mensen van de lokale boekhandel waarmee je samenwerkt stukjes uit boeken voorlezen om de leerlingen te prikkelen. Geef de oudere leerlingen een lijstje mee waarop ze hun favoriete boeken kunnen noteren zodat ze die na een bezoek aan de beurs samen met (groot)ouders kunnen komen kopen.

Een tip van Sigrîd Ramaut, zorgjuf op GO! basisschool De Wonderwijzer in Meerbeke

LEESTIPS VAN DE UITGEVERS

DE GEWERVELDE DIEREN

Waarom lijkt de stekelrog op een spookvis? Hoe is de vuursalamander aan zijn vlammen geraakt? Waaraan heeft de bever zijn platte staart te danken? Een pientere jongen ontfuutselt boeiende feiten over de gewervelde dieren aan zijn vader-wetenschapper. Wonderlijke feiten en ware verzinsels lopen in dit sprookjesachtig boek over het dierenrijk in elkaar over.

De gewervelde dieren | Hans De Wolf en Griet De Wolf | Borgerhoff | ISBN 9789463931052 | € 24,99 | Vanaf 9 jaar

CECILIA ONDERSTEBOVEN

Cecilia Evarista Hemelsoen is zo zuur als een haring op azijn. Ze komt nooit haar huis uit, zit hele dagen voor de televisie en leeft op pizza en cola. Haar buik is dikker dan tien konijnen. Al jaren droomt Cecilia van een bezoekje aan haar man. Niet eenvoudig! Hij woont namelijk in de hoogste hemel en zij kan niet vliegen. Tot ... ze hulp krijgt van Moeder Natuur! Maar helaas ... haar geluk is van korte duur ...

Het is het begin van een waanzinnige reis door de verkeerde hemels, bevolkt door wolven, griezelspinnen en glibbervissen. Een reis waarbij Cecilia beetje bij beetje minder haring en meer mens wordt.

Cecilia ondersteboven | Ingrid Verhelst en Davien Dierickx | Borgerhoff | ISBN 9789463930925 | € 22,99 | Vanaf 7 jaar

STRANDJONGEN

Op een dag ontwaakt een jongen zonder herinneringen op het strand. Het verhaal gidst de toeschouwer doorheen de gevoels- en belevingswereld van deze bijzondere jongen. Samen met hem delen we de verwondering om alles voor het eerst te ontdekken en worden we deelgenoot van zijn kleurrijke ontmoetingen met badgasten en strandjutters, bloemenverkopers en strandwerkers, vissen en ijsjes.

Strandjongen | Nathalie Teirlinck en Ingrid Godon | Borgerhoff | ISBN 9789463931625 | € 19,99 | Vanaf 7 jaar

LEESTIPS VAN DE JURY

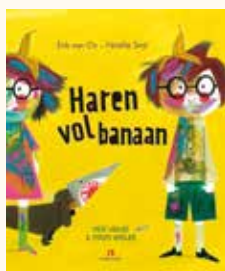

GOEIEMORGEN, BESTE BUUR

Er was eens een muis die een omelet wilde maken. Daarvoor had ze een ei nodig, maar de muis had er geen. Dus dacht ze: ik ga er één vragen aan mijn buur, de merel.

Een verrassend verhaal dat begint met een ei en eindigt met een feestje onder vrienden.

Goeiemorgen, beste buur | Davide Cali en Maria Dek | Tiptoe print | ISBN 9789463880510 | € 18,00 | Vanaf 4 jaar

HAREN VOL BANAAN

Een vies én vrolijk boek met cd! Naast gouwe ouwe smaakmakers als Pudding met vel schreef Erik van Os in dezelfde traditie vijftientig nieuwe liedjes en versjes vol bruikbare tips: ga alleen op woensdag naar school; vraag een haai als huisdier; maak je knuffels op met mama's lippenstift en zie je een eenzaam drolletje in de wc, draai er dan speciaal voor hem een heel lief vriendje bij. De sprankelende tekeningen van Noëlle Smit zijn al even vies en vrolijk als de versjes en de liedjes!

Haren vol banaan | Erik Van Os | Rubinstein Publishing Bv | ISBN 9789047625216 | € 17,99 | Vanaf 4 jaar

HELEMAAL AAN DE RAND VAN MIJ, BEN JIJ

Wil jij ook 'schapenwolkenwonderen', 'sneeuwwinteren' of 'verveelpozen'? Vlei je dan neer op het bed van blauwe beer. Daar dwarrelen stukjes dromen zomaar naar beneden. Je verdwaalt er in een wondere wereld en je wordt er uitgenodigd om te filosoferen en te spelen met woorden en taal. De prachtige tekeningen ondersteunen je 'wergwervelen' perfect. Een boek dat perfect zorgt voor rust en ontstressing in hectische tijden.

Helemaal aan de rand van mij, ben jij | Agnès De Lestrade en Valerie Ducampo | De Eenhoorn | ISBN 9789462912144 | € 16,50 | Vanaf 5 jaar

GENOMINEERD

Bieke Meuldermans

SCHOOL: Fulltime juf van het derde leerjaar op Omnimundo in Antwerpen.

FAVORIETE KINDERBOEK: *De hele erge Ellie en nare Nelly* van Rindert Kromhout, Standaard Uitgeverij

‘Om leerlingen echt aan het lezen te krijgen, heb je meer nodig dan een methode’

LEES ALSOF HET JE LAATSTE DAG IS!

In een wip installeren de leerlingen van Biekes klas een knusse leeshoek voor het bord. Kussens en schemerlampje inclusief. Als Bieke voorleest, zie je de leerlingen genieten.

Als ze vragen over het verhaal stelt, schieten de vingers in de lucht. En als je hen vraagt of ze graag lezen? Dan roepen ze in koor ‘ja!’ Hoe krijgt ze dat voor elkaar?

‘We hebben vorig jaar beslist om een leesschool te worden,’ zegt Bieke. ‘Zo werd lezen hét ding waar we extra op focussten. In ons leesbeleidgroepje zitten leerkrachten van de kleuter- en van de lagere school. We verstaan elkaar goed en dan ben je vertrokken. Het is fijn dat ik genomineerd ben, maar het is wel het werk van een hele school. Ik zit mee in de werkgroep, ik lees zelf heel graag, ik spring direct op de kar en ben met plezier mee aanstoker. Maar ik ben niet degene die hier alles regelt, voor alle duidelijkheid.’

‘We stroomlijnen de initiatieven, geven tips, maar leveren geen kant-en-klare lessen. We respecteren de eigenheid van elke leerkracht.’

PROJECTMAANDEN MET AFSLUITEND TOONMOMENT

De werkgroep versiert de schoolgang, werkt een jaarkalender uit en levert ideeën voor projecten. ‘We plannen ook ruim vooraf voor volgend schooljaar. Dat moet als je budgetten moet aanvragen en schrijvers op school wil uitnodigen.’

Het schooljaar begint altijd met een projectmaand over een auteur. In 2019-2020 stond Roald Dahl in de kijker, dit schooljaar zal het Marc de Bel zijn. ‘We hebben ook een projectmaand rond gedichten achter de rug, en ook de Jeugdboekemaand is de aanleiding voor een project. We koppelen er dan ook zoveel mogelijk de lessen muzische vorming aan.’ De werkgroep stroomlijnt de initiatieven, geeft tips aan de collega’s, maar levert geen kant-en-klare lessen. Bieke: ‘We willen eerder de eigenheid van elke leerkracht respecteren. We moeten ook bewaken dat het niet te veel wordt.’

Het einde van zo’n project is altijd een afsluitend toonmoment voor de ouders in de klas. Bieke: ‘Dat hoeft niet groots te zijn en elke leerkracht doet dat op zijn of haar manier en op een moment dat het voor hem of haar goed uitkomt. Die momenten maken de ouders duidelijk dat lezen belangrijk is en dat de leerlingen dat leuk vinden. Daardoor gaan ouders hopelijk ook sneller naar de bib. ‘Toch eens kijken’, denken ze dan.’

WELKOM IN ZOEMSTAD

Na een oproep van het leesbeleidgroepje vorig jaar heeft elke leerkracht een leeshoek in de klas geïnstalleerd. Bij Bieke staat die helemaal in het teken van bijtjes. Haar klas heet dan ook Zoemstad. Tijdens het hoekenwerk mag er een groepje inzitten. Ook als ze zich boos of ongelukkig voelen, mogen leerlingen daar gaan lezen om op adem te komen.

De boeken in de leeshoek zijn van mij en van de school. We gaan ook vier keer per jaar naar de bib. Dat is helaas niet vaak, maar het is wel een lang bezoek. Ze organiseren er allerlei activiteiten over boeken zoeken, soorten boeken ... Nadien kunnen leerlingen dan gerichter kiezen. Vroeger betekende naar de bib gaan ‘boeken kiezen en klaar’. Nu waait er duidelijk een nieuwe wind.’

Stuurt ze dan welke boeken de leerlingen kiezen? ‘Ik vind het kiezen van een boek per niveau niet alles. Ze moeten vooral een boek vinden dat ze leuk en interessant vinden, al kunnen ze het taalniveau nog niet aan. Dan kunnen ze samenlezen, eventueel met een klasgenoot die dezelfde moedertaal spreekt.’

'Boeken zijn vaak de aanleiding voor een project. We koppelen er ook de lessen muzische vorming aan'

GNIFFELEND LEZER GESPOT!

Haar leerlingen zijn altijd heel enthousiast als ze iets met boeken kunnen doen. 'Ze zien dat ik graag lees. En ik vind het geweldig als ze tijdens het kwartierlezen zitten te lezen en gniffelen. Dan hebben ze een goed boek vast. Waar de leerlingen dan lezen, kiezen ze meestal zelf. Sommigen schuiven hun stoel bij de verwarming, anderen kruipen in de leeshoek. Ik wissel het zelf lezen graag af met een luisterverhaal, met voorlezen of met een boekendans. Ik probeer ook zo veel mogelijk de muzische lessen vanuit een boek te laten vertrekken. Soms werken ze als klas aan een groot knutselwerk, of in een groep aan een toneel. En leerlingen die hun boek mee naar buiten willen nemen tijdens de speeltijd, mogen dat van mij.'

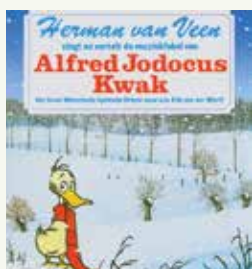
Voorlezen is haar favoriete bezigheid. 'Ik speel ook toneel, misschien is het daarom gemakkelijker om het dramatisch te vertellen? De leerlingen hangen dan aan mijn lippen. Als ze horen dat het tijd is of dat het hoofdstuk uit is, dan roepen ze in koor 'Oh nee!' Daar geniet ik wel van.' Als Bieke voorleest, dan verweeft ze daar automatisch de lees-en luisterstrategieën in. 'Ik stel constant vragen om te kijken of ze het verhaal begrijpen, om hen te laten vertellen wat er al gebeurd is, wat er nu zou komen.'

VOOR IEDEREEN HET JUISTE BOEK

Heeft ze de indruk dat de inspanningen vruchten beginnen af te werpen? 'Zeker. Leerlingen beleven meer plezier aan het lezen en er wordt meer mee gedaan. Het niveau van het lezen verbetert. Vroeger zat het alleen in de methode. Om ze echt aan het lezen te krijgen, moet je meer doen. We durven bijvoorbeeld al eens onnozele liedjes te zingen zoals Lees alsof het je laatste dag is. Dat wakkert het enthousiasme aan. Ik ben gelukkig als ik tussen boeken sta en zit. Pas als je voelt wat dat met jezelf doet, kan je die liefde voor boeken ook doorgeven. Want voor iedereen is er het juiste boek, je moet het alleen (willen) vinden.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF BIEKE

LESTIPS VAN BIEKE

VERKOOP EEN BOEK AAN DE JUF!

Ik laat de leerlingen soms voor mij een boek kiezen. Ze moeten dan vertellen waarom ze dit boek aanraden en waarom ik het moet lezen. Motivatie gegarandeerd!

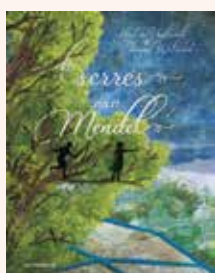
INTERACTIEF VOORLEZEN

Bieke leest heel expressief en mooi voor. Ze stelt vooraf, tussendoor en nadien ook vragen om het leesbegrip te testen. Maar allemaal heel natuurlijk en spontaan. Je ziet haast alle leerlingen genieten. Probeer tijdens het interactief voorlezen steeds zoveel mogelijk lees-en luisterstrategieën aan bod te laten komen.

Lees meer over leesstrategieën op cultuurkuur.be/leesstrategie

LEESTIPS VAN DE UITGEVERS

DE SERRES VAN MENDEL

Reya kent elk hoekje van de serres, want ze woont er al haar hele leven, samen met Mendel. Hij zorgt voor alles wat leeft onder de grote, groene koepels en let erop dat er niets gezaaid wordt wat daar niet thuishoort. Op een dag maakt Reya een fout die enorme gevolgen heeft. Voor Mendel, voor de serres én voor haarzelf.

De serres van Mendel is een verhaal over sterrenhemels en donkere kelders, over varens en vlammen. En over een onwaarschijnlijke vriendschap. Want vriendschap is veel groter dan welke koepel dan ook.

De serres van mendel | Kirstin Vanlierde en Jurgen Walschot | Van Halewyck | ISBN 9789461319302 | € 20,00 | Vanaf 10 jaar

DE BARON VON MÜNCHHAUSEN

In dit boek vind je de geweldige belevenissen van de Baron von Münchhausen, geschreven door Wouter Deprez. De Baron beleefde aan de lopende band spannende avonturen. Toen hij met pensioen ging, vertelde hij al zijn lotgevallen gul verder. Soms met de nodige dramatische overdrijving ...

Een leuke extra voor in de klas is de vertel-cd!

Baron von Münchhausen | Wouter Deprez en Randall Casaer | De Eenhoorn | ISBN 9789462914803 | € 24,95 | Vanaf 8 jaar

SPROOKJES MET DE KLEUR VAN HENNA

Deze dikke sprookjesbundel bevat 17 sprookjes uit Turkije, Marokko en Bulgarije op leesniveau AVI-E5. De sprookjes zijn geschreven in een eenvoudige, maar toch sprankelende taal en verschillende stukjes staan op rijm. Zo worden voorlezen en zelf lezen nog leuker! Achterin het boek zit een verklarende woordenlijst. Perfect inzetbaar in het onderwijs, zeker voor scholen met kinderen met een migratieachtergrond. Ontdek ook de gratis lestips bij dit boek op eenhoorn.be.

Sprookjes met de kleur van henna | Riet Wille en Arevik d'Or | De Eenhoorn | ISBN 9789462914384 | € 24,95 | Vanaf 7 jaar

Op **Cultuurkuur** vind je tal van **cultuurpartners** die een project op maat van je school begeleiden. Je vindt er ook **de ideale activiteit** voor jouw klas. Op school of op locatie, van theatervoorstelling tot filmworkshop, van kleuter- tot hoger onderwijs.

HOE GEBRUIK JE DEZE KAARTEN?

..... ● .....

zie ommezijde

LEESBOEK

..... ● .....

Leeskaart

Wil jij je leerlingen functioneel leesvaardig maken?

Investeer dan in leesplezier, want leerlingen die graag lezen, lezen meer en worden betere lezers. Uitstekend leesonderwijs vraagt een hoge betrokkenheid van de leerkracht én de leerling bij het leesproces..

Deze 7 leeskaarten helpen je om de boekensmaak van jouw klas in beeld te brengen. Experimenteer een jaar met de leeskaarten en observeer de effecten in jouw klas!

HOE KAN JE WERKEN?

- Laat de leerlingen kiezen wat ze willen lezen uit een ruim gevarieerd boekenaanbod.
- Na het lezen noteert de leerling zijn leeservaring op het onderste deel van de leeskaart. Hij knipt de kaart in twee en steekt het onderste deel in het boek dat terug naar de boekenhoek gaat. Je kan ook kiezen om alle kaarten (per genre) op te hangen of er een slinger van te maken. Daarna maak je met de leeskaarten tijd voor leesbevorderende boekenpraktijes!
- De leerling mag het boek aanraden aan een klasgenoot, vriend(in), ouders!, leerkracht... Hiervoor vult hij de postkaart (het bovenste deel) in en geeft deze aan de juiste persoon. Deze mag het boek lezen en bewaart de kaart.

Stimuleer leesplezier!

TIPS VOOR LEESZWAKKE EN/OF WEINIG GEMOTIVEERDE LEZERS:

- Boeken geselecteerd met de vijfvingertest hebben het meeste kans op een succeservaring omdat ze een faalervaring voorkomen en autonomie geven aan je leerlingen.
- Dagelijks lezen heeft meer effect dan af en toe vrij lezen. Voorzie elke dag 15 min. leestijd in je klas.
- 's Ochtends leestijd geven, kan niet meer afgenomen worden.
- Na de speeltijd vrij lezen, brengt rust in een klas waar veel ruzie wordt gemaakt.
- Geef leerlingen de kans om te praten over hun boek. Enthousiasme en passie werken aanstekelijk
- Een leerling mag stoppen in een boek.
- Lees voor uit gemakkelijke en dunne boeken en stop op een spannend moment.
- Geef vervolgens het boek aan een leerling om verder te lezen.
- Motiveer elke leerling tot lezen en blijf zoeken naar het juiste leesmateriaal tot een leerling leest.
- Gebruik de kaarten voor een individueel gesprek en/of een klasgesprek.
- Bespreek na enkele kaarten welk genre henzelf of de klas heeft aangegproken zodat ze zichzelf ook eens uitdagen in een ander genre.
- Daag leerlingen uit om nieuwe genres te lezen. Doe aan boekpromotie!

Geef het goede voorbeeld en lees zelf ook!

Bedacht en ontworpen door: Heidi Deemiet (GO), Steven De Laet (OVSG), Elke De Swert, Brunhilde Foulon (AHOVOKS), Bart Masquillier (Katholiek Onderwijs Vlaanderen) en Saskia Timmermans (Lezarenopleiding ODJSFB) onder begeleiding van Danielle Daniels en Dirk Terryn.

LEESKAART LEESBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
CULTUURGEL

LEESERVARING LEESBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

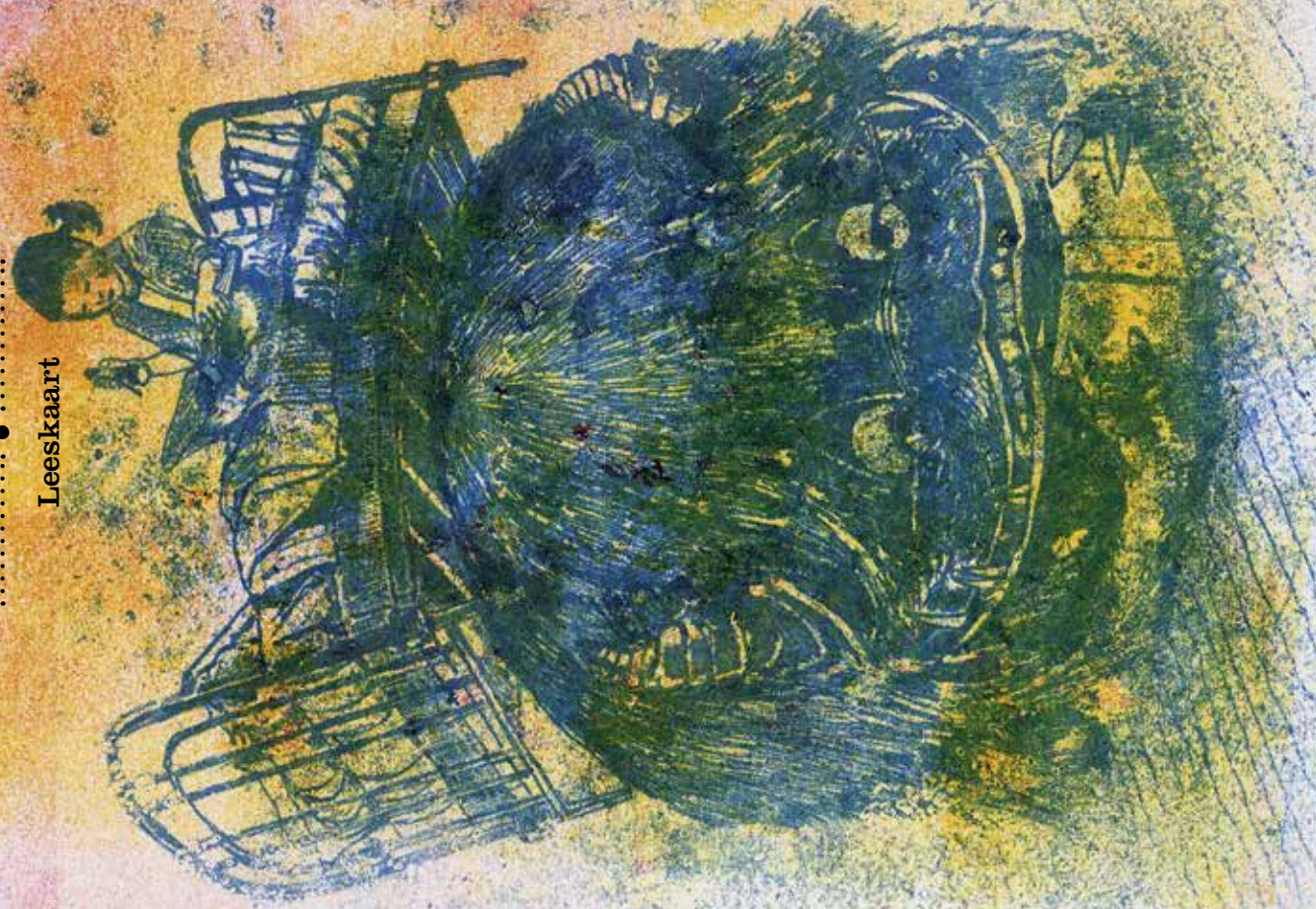
Taken, noteer, plak of ...

DOEBOEK

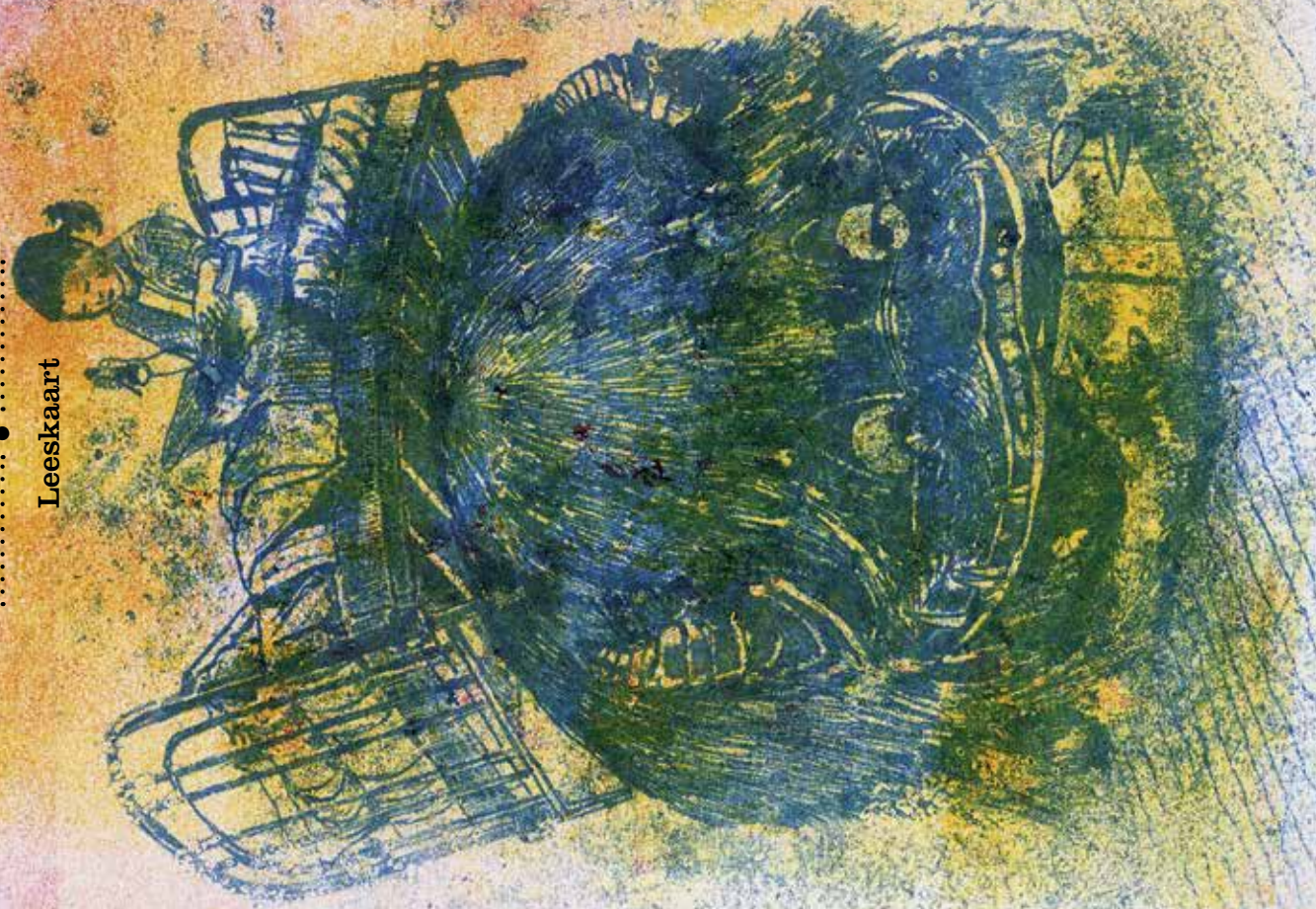
Leeskaart

STRIP

Leeskaart

LEESKAART DOEBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

.....

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

.....

CANON
CULTUURCEL

LEESERVARING DOEBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

.....

IK LAS HET BOEK...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of...

LEESKAART STRIP

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

.....

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

.....

CANON
CULTUURCEL

LEESERVARING STRIP

Titel:

.....

Auteur:

.....

.....

IK LAS HET BOEK...

vlot - met moeite - en ben gestopt

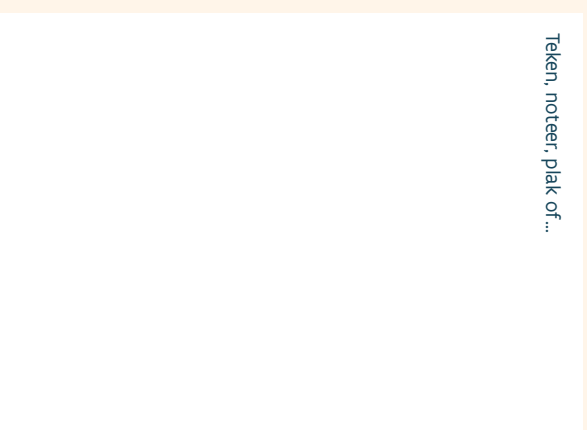
IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of...

LEESKAART GEDICHTENBUNDEL

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
CULTUURGEL

LEESERVARING GEDICHTENBUNDEL

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, plak of ...

LEESKAART PRENTENBOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
CULTUURGEL

LEESERVARING PRENTENBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

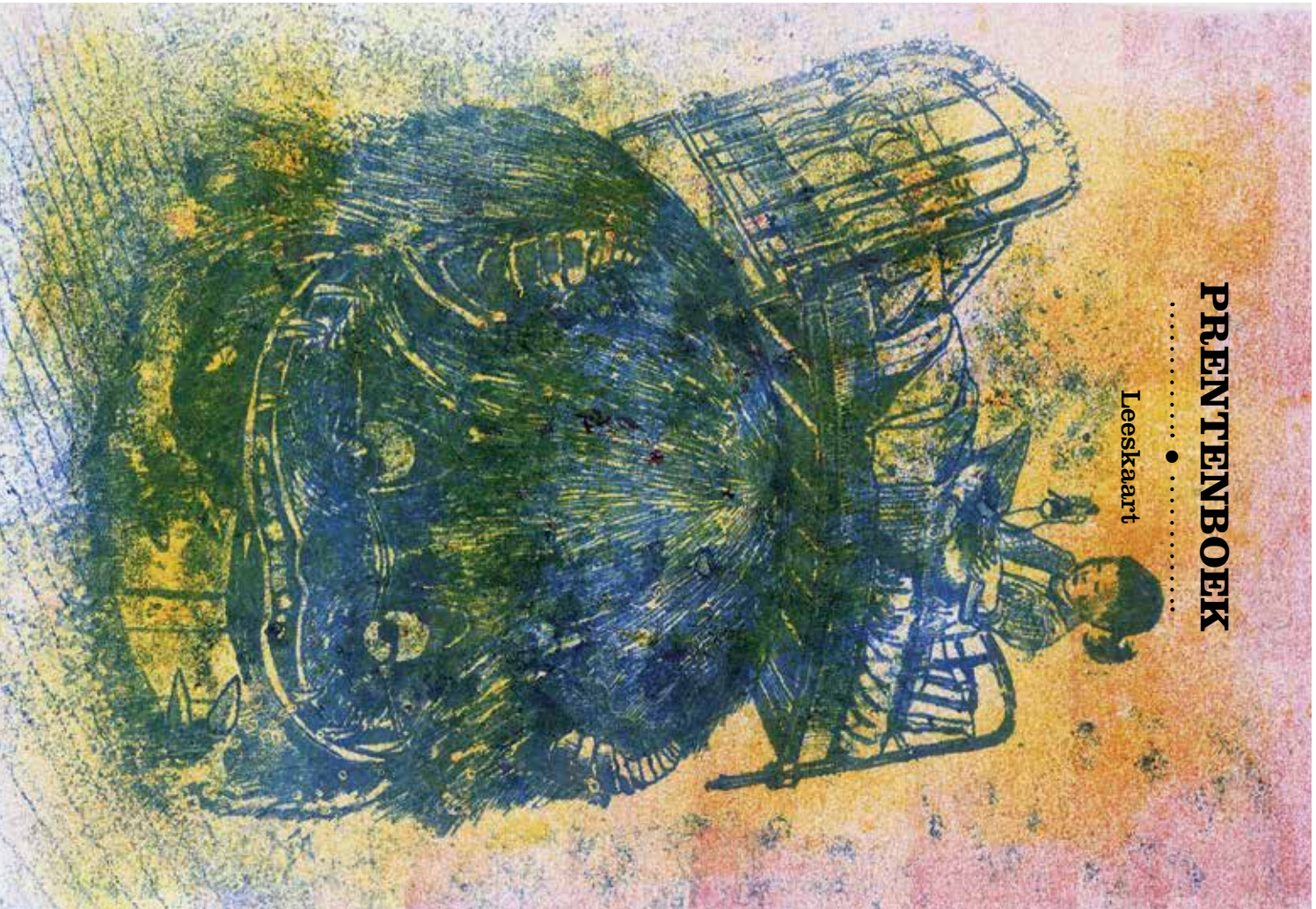
Teken, noteer, plak of ...

PRENTTENBOEK

..... ● .....

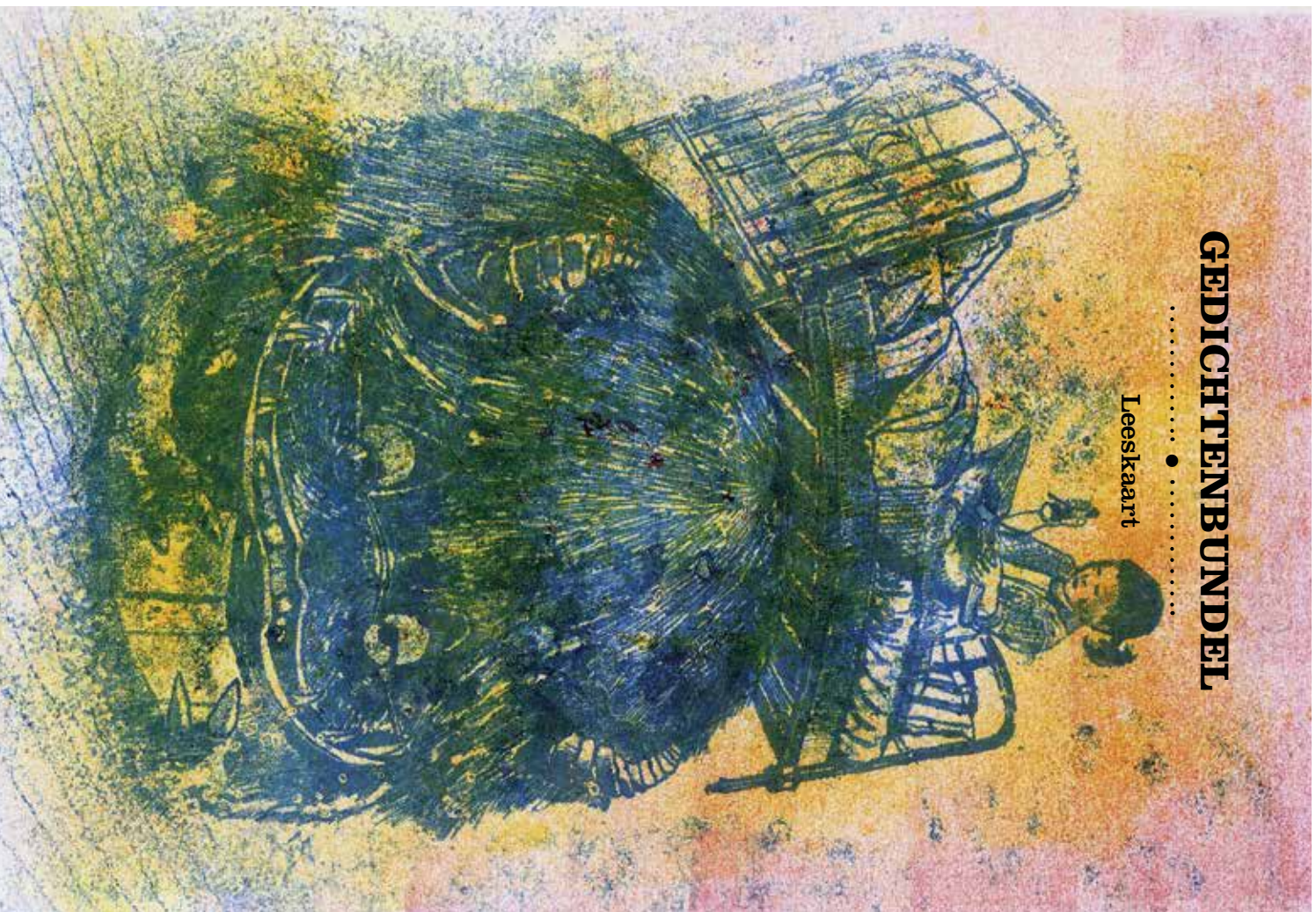
Leeskaart

GEDICHTTENBUNDEL

..... ● .....

Leeskaart

LEESKAART TIJDSCHRIFT & KRANT

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
CULTUURGEL

LEESERVARING TIJDSCHRIFT & KRANT

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

LEESKAART INFORMATIEF BOEK

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

EEN AANRADER VOOR

Naam:

.....

Klas:

.....

CANON
CULTUURGEL

LEESERVARING INFORMATIEF BOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK ...

vlot - met moeite - en ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

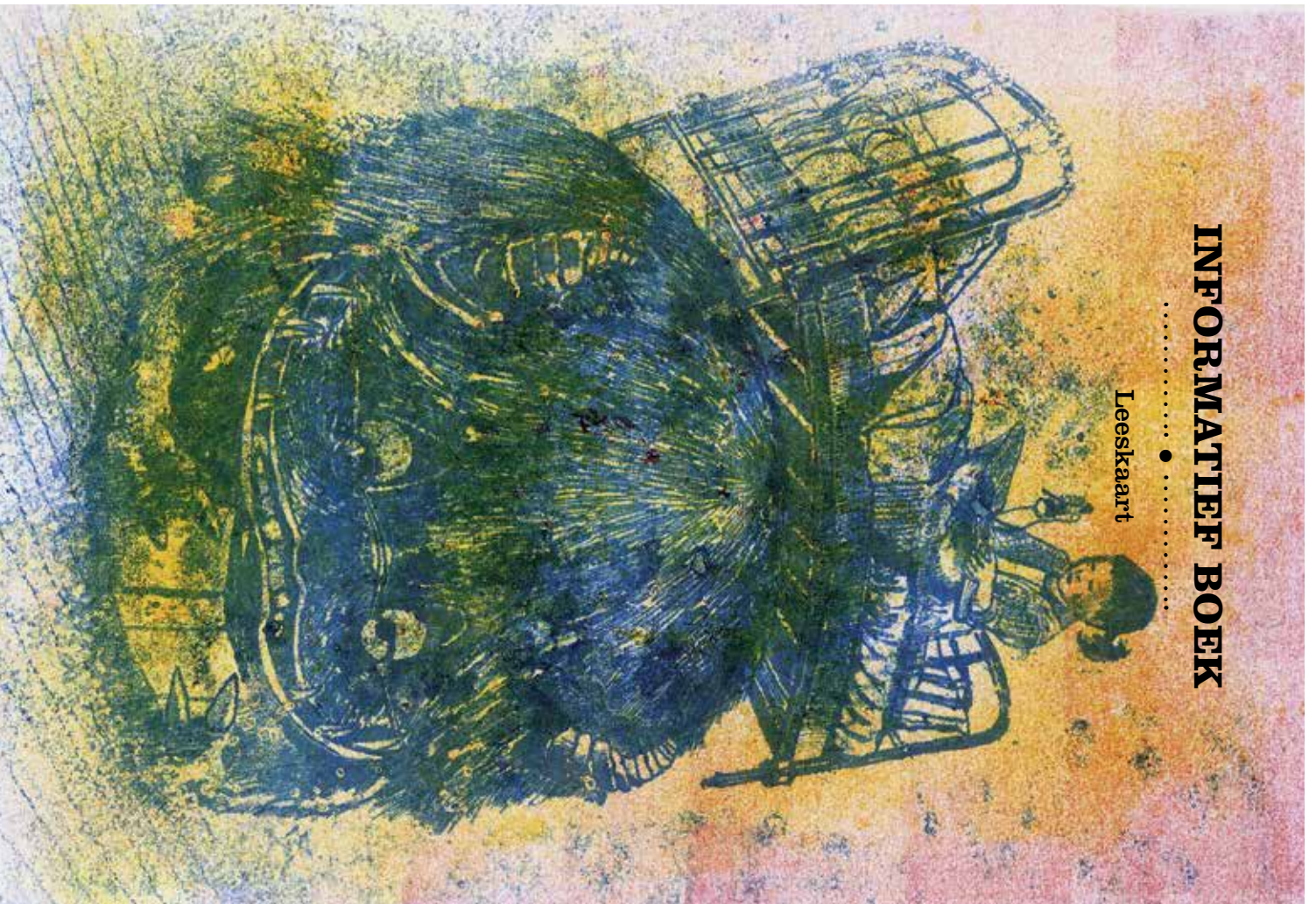
Teken, noteer, plak of ...

INFORMATIEF BOEK

..... ● .....

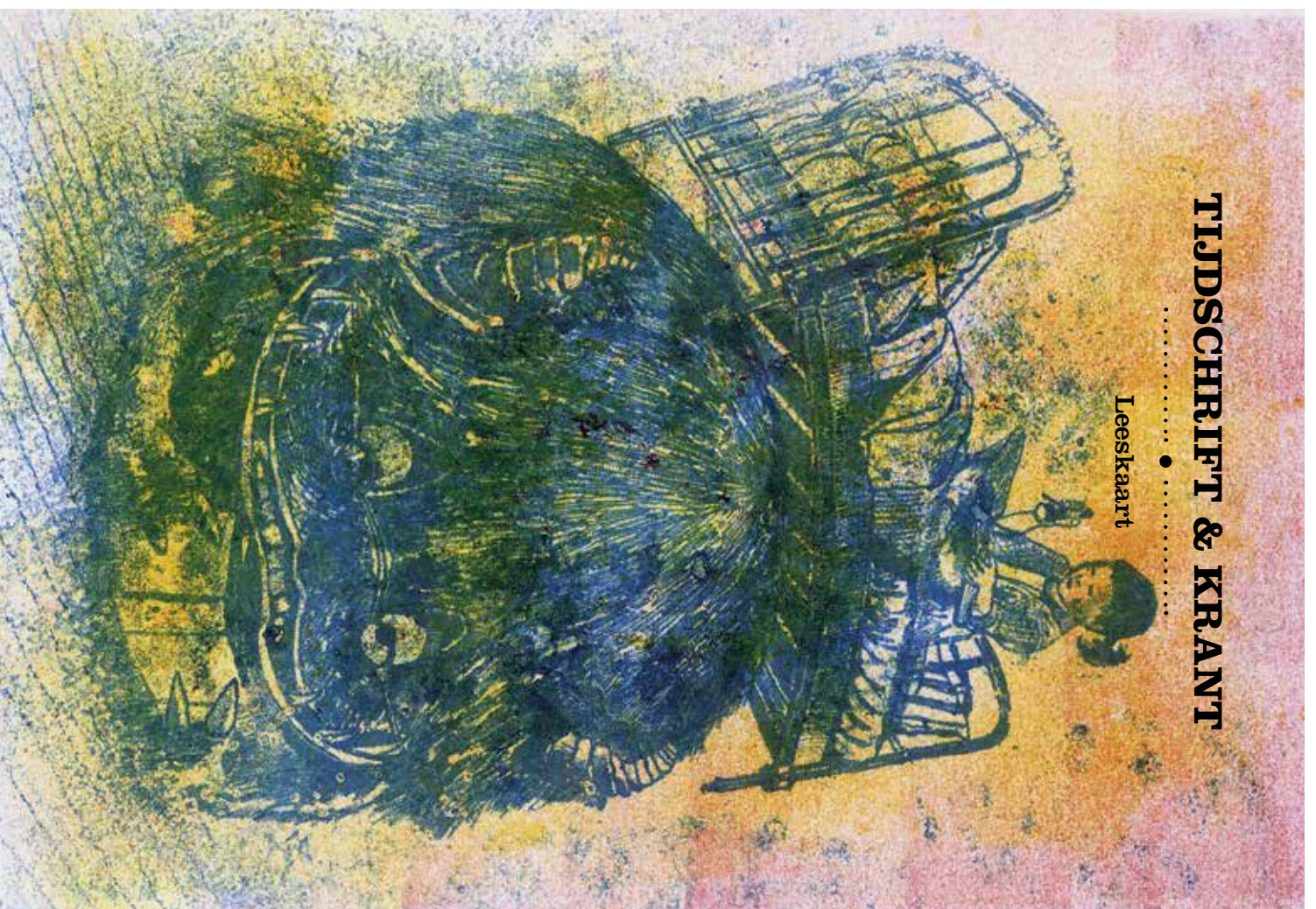
Leeskaart

TIJDSCHRIFT & KRANT

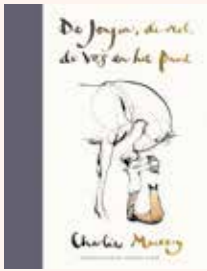
..... ● .....

Leeskaart

LEESTIPS VAN DE UITGEVERS

DE JONGEN, DE MOL, DE VOS EN HET PAARD

'Wat wil jij worden als je groot bent?' vroeg de mol. 'Lief,' zei de jongen. Dit verhaal van Charlie Mackesy is een moderne fabel voor jong en oud. De 100 illustraties en de poëtische teksten vertellen het verhaal van een bijzondere vriendschap, tussen de jongen en de drie dieren. De universele lessen die ze samen leren zijn stuk voor stuk levenswijsheden. De Nederlandse editie van *The Boy, the Mole, the Fox and the Horse* is prachtig vertaald door Arthur Japin, waardoor de teksten nog dichterbij komen. Een moderne klassieker, die je kijkt op het leven verandert.

De jongen, de mol, de vos en het paard | Charlie Mackesy | KokBoekencentrum | ISBN 9789026623844 | € 20,00 | Vanaf 7 jaar

LEES, VERWONDER, EN ... SCHRIJF!

Op zoek naar inspirerende schrijfofdrachten? Meer creatief zelfvertrouwen voor je leerlingen? Wil je spelen met taal? Meer lol in lezen? Wil je ongemerkt de woordenschat van je leerlingen vergroten? En begrijpend lezen leuk maken? Dan is dit het boek dat je zoekt! Creatief dichten, nieuws als inspiratiebron, grappige schrijfofdrachten, spelen met spreekwoorden, brieven schrijven ...

Dit boek bevat een schat aan inspiratie voor creatieve schrijfofdrachten voor kinderen in het basisonderwijs.

Lees, verwonder, en ... schrijf! | Li Léfébure | Clavis | ISBN 9789044838862 | € 24,95 | Voor de leerkracht

DAGBOEK VAN EEN MUTS, OP TOURNEE!

Op tourNEE! is deel 14 in de populaire en supergrappige serie Dagboek van een muts van Rachel Renée Russell. Met in de hoofdrol Nikki Maxwell, blunderkoningin. Nikki kan niet wachten tot de zomervakantie begint: dan mag ze op tournee met de populaire Bad Boyz-band en haar geheime liefde Brandon! ZWIJME! Bovendien mag Nikki optreden in de openingsact! Maar wie heeft er stiekem ook een plekje weten te bemachtigen in de tour? Die achterbakse MacKenzie natuurlijk! Wanneer Nikki ontdekt dat zij ook nog haar kamergenoot wordt, kan ze wel GILLEN! Wordt haar droomreis een totale NACHTMERRIE?

Dagboek van een muts, Op tourNEE! | Rachel Renée Russell | De Fontein | ISBN 9789026148590 | € 15,99 | Vanaf 10 jaar

LEESTIPS VAN DE JURY

HET MYSTERIEUZE HORLOGE VAN WALKER & DAWN

Een ouderwets avonturenboek zonder ouderwetse opvattingen. Met geweldige kleurrijke personages, een boeiende variatie aan thema's en heerlijk gemene cliffhangers op tijd en stond. Een fantastisch boek om voor te lezen. Als je het eerste hoofdstuk voorleest, zullen de meeste kinderen branden van nieuwsgierigheid om de rest van dit spannende avontuur te ontdekken. Zelf, of tijdens het volgende voorleesmoment.

Het mysterieuze horloge van Walker & Dawn | Davide Morosinotto | Fantoom - Baeckens Books | ISBN 9789059246003 | € 19,95 | Vanaf 10 jaar

IK HEB EEN VRAAG

Hoe stolt lava? Stort een brug in als een groep er in cadans overloopt? En mag je nog geloven in de Germaanse goden? Ik heb een vraag bundelt de beste, de meest tot de verbeelding sprekende en de meest curieuze vragen en antwoorden die zijn verschenen op de wetenschapssite ikhebeenvraag.be. Op die website hebben wetenschappers uit de meest uiteenlopende disciplines al meer dan 15.000 wetenschapsvragen beantwoord. Jong en oud stellen er vragen over allerlei onderwerpen: biologie, fysica, taal, geschiedenis en nog veel meer. Wetenschappers met kennis ter zake geven rechtstreeks antwoord. Ze vertellen ook hoe ze verliefd werden op hun vakgebied en waarom ze het zo belangrijk vinden om hun kennis ter beschikking te stellen van het publiek.

Ik heb een vraag | Bart Coenen | Van Halewyck | ISBN 9789461318077 | € 20,00 | Vanaf 4 jaar

KUNNEN BERGEN KRIMPEN?

Waar waaien wolken heen? Kan je van de aarde vallen? En kan je eitjes bakken op een vulkaan?

Het bejubelde trio achter *Mag je haaien aaien?* beantwoordt vragen over het thema aarde, en doet dat met veel fantasie, humor en wijze weetjes. Dit boek maakt jonge lezers op een subtiele manier ook bewust van de opwarming van de aarde en de klimaatverandering. De kleurrijke uitklapillustraties zorgen voor vrolijke prikkels.

Kunnen bergen krimpen? | Katrijn De Wit | Van Halewyck | ISBN 9789463831604 | € 15,00 | Vanaf 4 jaar

DE STIP | 6 WEKEN BEELDEND EN BEWEGEND WERKEN MET EEN PRENTENBOEK

De kleuterschool van het Klein Seminarie in Hoogstraten organiseert elk jaar een dynamoPROJECT. Deze keer kozen ze voor de combinatie van dans en beeld en werkten ze samen met Annelies Mertens en Leen Verdonck van dAnsbeeLd. Als uitgangspunt gebruikten ze zes weken lang het prentenboek De Stip. De kleuters leerden ronde, uitdagende vormen kennen en werden uitgenodigd tot creatieve zelfexpressie.

De kleuterschool van het Klein Seminarie in Hoogstraten heeft over de hele lijn een muzische en projectmatige aanpak. Creatieve expressie staat centraal in de leefgroepen, waar alle leeftijden door elkaar zitten. Voor dit dynamoPROJECT focuste de school op een combinatie van dans en beeld.

'We proberen zoveel mogelijk verschillende kunstenaars naar de school te halen', zegt directrice Marjan Putman. Voor kleuters is dat niet vanzelfsprekend, vaak zijn cultuurpartners gespecialiseerd in oudere kinderen. Via Cultuurkuur kwamen we in contact met dAnsbeeLd. Zij waren enorm geëngageerd en begonnen bij het eerste telefoontje al mee te denken.'

'Er ligt vaak een grote druk op kleuters om te presteren. We proberen hen te leren dat het oké is om buiten de lijntjes te kleuren'

ZES WEKEN AAN DE SLAG MET STIPPEN

Samen met haar team koppelde Marjan het thema 'dans en beeld' aan de ronde en uitdagende vormen van het prentenboek De Stip. In totaal werkten de kleuters zes weken voltijs rond het project. De leerkrachten en de dames van dAnsbeeLd begeleidden het traject, soms samen, dan weer apart om daarna weer samen verder te gaan ... Zo deden ze o.a. Sherborne, yoga oefeningen met ronde vormen én er kwam een oma op bezoek met een oude drukpers.

DE KRACHT VAN VRIJE EXPRESSIE

De jongste kleuters maakten in een sessie een verrassende creatie met houtskool. Met hun voeten en handen creëerden ze vanuit stippen nieuwe vormen. 'Sommigen durfden in het begin niet goed mee te doen, maar na een tijdje kwamen ze toch los', vertelt leerkracht Kim. 'Eerst met een teentje, dan met een hele voet en vijf minuten later lagen ze helemaal in de houtskool! Ze voelden dat alles mocht en daardoor groeide hun zelfvertrouwen. Het was mooi om te zien hoe ze open bloeiden.'

Door het project merkten de leerkrachten ook dat ze met weinig materiaal heel veel kunnen doen. Zo deed dAnsbeeLd een sessie waarbij de oudere kleuters tekenden op plastic beker-tjes. Nadien werden die in de oven gezet en gesmolten tot harde schijfjes waar een gaatje in kon om op te hangen. 'De kleuters konden het hele proces volgen!'

'Het is geweldig om te merken hoe ze nu overal stippen in zien. Als kinderen op een andere manier naar beelden kunnen kijken begint hun fantasie te werken. Ze leren creatief denken, iets wat wij als volwassenen vaak niet meer kunnen.'

SAMEN IETS NIEUWS CREËREN

De oudere groep deed ook enkele sessies drama en dans. Daarin bouwden ze met hoepels een constructie. De ene groep begon eraan en de volgende werkte er op verder. Alleen door samen te werken konden ze een mooi geheel maken. Annelies en Leen nodigden de kleuters uit om actief deel te nemen en niks was verkeerd. Door de juiste aanpak en muziekkeuze wisten ze de aandacht van de kleuters aan één stuk door vast te houden.

'De dames van dAnsbeeLd straalden tegelijk passie en rust uit.', zegt Marjan. Het was ook mooi om te zien dat alles samen gebeurde. Dat sociale aspect was voor ons heel belangrijk. Achteraf gaven ze lesfiches met inspiratie voor de toekomst. Super tof! Ook van de ouders kregen we heel enthousiaste reacties. We hebben nu al zin om opnieuw samen te werken.'

Als apotheose was er een tentoonstelling van de kunstwerken op het schoolfeest. Om ze te zien moest je door een parcours met hoepels, zoals de kleuters ook tijdens de workshops deden.

TIPS VAN LEERKRACHTEN LEEN EN KIM EN DIRECTRICE MARJAN

- Gebruik een (prenten)boek als houvast. De Stip is heel abstract, je kan er dus alle kanten mee uit.
- Zorg voor een goed oriënteringsgesprek met de externe partner. Het is belangrijk dat je dezelfde verwachtingen hebt.
- Laat het dynamoPROJECT aansluiten bij je reguliere lessen of thema. Zo komt het werk er niet bovenop, maar verrijk je je lessen muzisch.
- Werk in de klas op voorhand rond het thema. Zo worden de kinderen al geprikkeld en zo ben je sneller vertrokken.
- Werk met kleine groepen, niet met alle kleuterklassen samen. Zo kan je meer diepgang bereiken in het project. Laat het project lang genoeg lopen zodat het echt kan doordringen.

WIL JIJ OOK EEN KUNSTENAAR BIJ JOU IN DE KLAS OM JE LESSEN 'MUZISCHER' AAN TE PAKKEN?

- Dat kan! De dynamoPROJECT-subsidie neemt alvast de financiële drempels weg.
- Op zoek naar inspirerende voorbeelden van andere scholen? Ontdek de praktijkvoorbeelden op cultuurkuur en filter op onderwijsniveau of thema.

Ontvang tot 2000 euro voor jouw dynamoPROJECT

Schakel een regisseur in om je te ondersteunen bij een toneelstuk. Laat je helpen door een choreograaf bij LO. Waarom geen poëzie bij rekenen, een literaire wandeling met een auteur, een fotografe om erfgoed in beeld te brengen of een illustrator bij een project rond leesplezier?

Met een **dynamoPROJECT** kan dat!

Inspiratie nodig? Bekijk de praktijkvoorbeelden.

GENOMINEERD

Logoteam Wilgenduin

SCHOOL: BubaO Wilgenduin in Kalmthout

FAVORIETE KINDERBOEK: *De zwarte stenen* van Guus Kuijer, L&M Books

‘Lezen is bij ons een middel, geen doel op zich’

WE WILLEN ONZE LEERLINGEN LEESREDZAAM MAKEN

Met 16 zijn ze, het logoteam van Wilgenduin. An D’Hulster is het anker van de groep. Zij vertelt hoe het (leren) lezen in deze school voor buitengewoon onderwijs (Type doorbrekende kleuterklas en type

basisaanbod, 2, 7 en 9) verloopt. ‘Je denkt dan aan woorden, letters, zinnen en boeken. Maar veel van onze leerlingen zullen nooit een boek kunnen lezen.’ Hoe stimuleren ze leerlingen om dan toch te lezen? En hoe ondersteunen ze de collega’s-leerkrachten bij die belangrijke taak?

‘Bij ons duurt het aanvankelijk lezen een paar jaar,’ zegt An. ‘Daardoor botsen we vaak op boeken met een te kinderlijke inhoud of een te moeilijk woordgebruik. Sommige leerlingen lezen dan weer technisch perfect, maar begrijpen de inhoud niet. Ze hebben een heel beperkte woordenschat, de zinsconstructie of de verwijswoorden gaan hun petje te boven. Maar lezen is weten. Daarom werken we er hard aan én beginnen we er vroeg mee. Al van bij onze kleinste kleuters, ook al hebben ze nog maar een baby-of peuterniveau. Op elke leeftijd blijft dat nadien belangrijk. Dat is onze kracht, denk ik.’

‘We vinden het lezen met foto’s en pictogrammen even belangrijk als het gewone lezen. Sommige leerlingen geraken niet verder. We leren hen hoe ze de boodschap er toch uit kunnen filteren. Ze hebben dat lezen immers nodig in hun verdere leven. We willen hen dus vooral leesredzaam maken door het lezen voor hen zinvol en functioneel te houden’, schets An de situatie. Lezen is op deze school een middel, geen doel op zich. Leesplezier staat voorop en begrip komt voor snelheid. ‘Als ze lezen als een sneltrein, dan vallen de rustpauzes en de intonatie weg. Zo gaat de betekenis verloren’, verduidelijkt An. Ze leren de leerlingen ook openstaan voor hulpmiddelen als voorleessoftware.

ANDERS LEREN LEZEN

Veel leerlingen vatten het technisch lezen hier dus niet op een klassieke manier aan. In de klas een boekje uit de kast nemen, dat lukt niet. Daarom ondersteunt het logoteam de leerkracht. Het team werkt ook remediërend via individuele therapie. An geeft voorbeelden van hun aanpak: ‘Voor leerlingen die niet technisch kunnen lezen is er het **picto-lezen**. We beginnen dan met pictogrammen en vervangen die traag tot letters en woorden. Dat is een proces van jaren. We hebben daarom verhalen op die manier aangepast en andere zelf geschreven en geïllustreerd. Dan maakt het niet uit op welk niveau een leerling leest. Hij kan een boekje lezen én vooruitgang maken. Het gevoel ook een boek vast te hebben, vinden ze fijn. Het maakt hen fier.’

Bij het **zintuiglijk voorlezen** of het Sensory Story Telling staat een kort verhaal centraal dat dicht bij hen aanleunt. ‘Het gaat dan bijvoorbeeld over in de auto stappen, de gordel aandoen en kaas en brood gaan kopen. Het tactiele en concrete materiaal dat we daarbij gebruiken, is heel belangrijk. We gebruiken dan ook Smog (Spreken met ondersteuning van gebaren) terwijl we voorlezen om de basisboodschap over te brengen.

Voor het **maatschappelijk lezen** hebben we boxen gemaakt rond dranken, ontbijt, hygiëne, sauzen ... Daar zitten verschillende productverpakkingen in. We werken dan met de leerlingen op productniveau, bekijken de logo’s van de merken en uiteindelijk komen sommigen tot echt woordniveau. We koppelen er meestal ook het koken aan. We gaan dan naar de winkel, bekijken de verschillende verpakkingen en kopen wat we nodig hebben. Met een stappenplan en receptenfiche maken we dan bijvoorbeeld croque-monsieur. Sommige leerlingen bekijken de foto’s, andere lezen echt de tekst.’

HOMMELTJES EN STILLEZERS

In Wilgenduin lezen ze tijdens het Leesfeest. De werkwijze is gebaseerd op het LIST-principe. Drie keer per week staat een leesmoment ingepland. Dat bestaat uit 20 minuten lezen en een mini-les van 30 minuten. Daarin werken ze rond een boek. Wat is een auteur? Hoe ziet een boek eruit? Wat is een bijvoeglijk naamwoord?

‘Als we lezen tijdens het Leesfeest werken we met Hommeltjes en Stillezers,’ vertelt An. ‘Die symbolen staan ook op de boeken in de bib. Bij de Hommeltjes lezen leerlingen met twee samen, bijvoorbeeld elk een blad om beurt. Dat lijkt dus op duolezen. Ze lezen luidop, als bijtjes die zoemen. Ze kiezen zelf hun boeken. Zo leren ze van elkaars voorkeuren en ontdekken ze de interesse van de andere. Ze mogen dan ook kiezen waar ze zitten. De Stillezers lezen alleen. Dat zijn de betere lezers die alleen een blad kunnen verwerken.’

'We zorgen voor heel veel afwisseling. Zo is het niet altijd maar gewoon zelf lezen. Wat goed werkt? Als de leerlingen denken dat het een spelletje is, doen ze doorgaans wel mee. Daarin differentiëren we ook, want er zijn ook leerlingen die het heel sec willen, die niks aan spelvormen hebben. Ook dat moeten we respecteren.'

'Als ze lezen als een sneltrein, dan vallen de rustpauzes en de intonatie weg. Zo gaat de betekenis verloren'

ONDERSTEUNEN, REMEDIËREN EN STIMULEREN

'We zijn ook bezig met de Jeugdboekenmaand, Gedichtendag ... Die projecten initiëren en sturen wij als logoteam om het lezen hier op school te stimuleren. We proberen er altijd een leuke invulling aan te geven in de vorm van een poëzieparcours, een zoektocht rond boeken, een boekenbioscoop ... Bij dat laatste wordt er in een aantal klassen een boek met een korte inhoud gelegd en dan moeten ze op basis van die korte inhoud kiezen naar welke voorleessessie ze gaan luisteren. Dan werken we ook klasdoorbrekend en type-overschrijvend. Zo wordt het een schoolgebeuren.'

De verhalenocht is intussen uitgegroeid tot een traditioneel succesnummer. 'Een aparte werkgroep van leerkrachten en logo organiseert dat. Op één avond brengen we het verhaal uit een boek doorheen de school met toneel, knutselen, voorlezen in het bos ... We sluiten af met een hapje en een drankje. Daar komen altijd heel veel ouders en leerlingen op af.'

DE BIB ALS HART VAN DE BOEKENWERKING

Als kers op de taart is sinds 30 januari de nieuwe schoolbib open. 'Die kwam er omdat we een plek misten om te leren omgaan met boeken. Niet om te lezen, dat kan ook in de klas, maar wel een plek van rust waar je leert hoe je een boek kiest, welke onderverdelingen er zijn, hoe je een boek terugzet ... Een plek waar de boekenkasten kunnen blijven staan ook. Vroeger stonden die op het podium van de eetzaal en moesten we steeds alles weer opruimen. Nu kunnen leerkrachten ook eens uit hun klas komen om te lezen, of eens een verhaal met de poppenkast spelen. Niet elke leerkracht vindt daar in de klas ruimte voor. We willen heel graag een schoolgeheel creëren en deze bib vormt dan het middelpunt van waaruit het lezen kan vertrekken. Het kan de school, die verspreid zit over verschillende paviljoentjes, wat verbinden.'

IN DE BOEKENKAST VAN LOGOTEAM WILGENDUIN

DE SUPERVOORLEESKLAS

Tijdens de Voorleesweek organiseerden we de Supervoorleesklas. Voor die wedstrijd stond er een stand vol boeken in de leraarskamer. Iedere klas mocht daaruit een boek kiezen en moest vervolgens zoveel mogelijk mensen verzamelen om eruit voor te lezen. Ze mochten dus de eigen juf maar ook juffen van andere klassen, turnleerkrachten, directie, leerlingen van andere klassen ... aanspreken om in hun klas een stukje te komen voorlezen. Zo lieten we hen ontdekken hoe leuk en divers voorlezen kan zijn!

Voor elke voorlezer kregen ze een stempel op hun stempelkaart. Op het einde van de actie werden alle kaarten verzameld en koos een onschuldige hand een winnaar. De prijs was een ultiem voorleesmoment: tijdens een gewone les werden ze verrast door een voorlezer. Hierbij werd het gezellig gemaakt met een hapje en een drankje en mochten ze een boek kiezen uit het voorleespakket (een mooie boekenmand op maat). Die mand mocht de klas ook bijhouden om de volgende weken te gebruiken.

SAMENWERKING MET DE PLAATSELIJKE BIBLIOTHEEK

We werken fijn samen met de bibliotheek. Zij voelen dat onze populatie dat tikkeltje extra nodig heeft en spelen daar mooi op in. Zo zijn de auteurslezingen vaak op maat van onze leerlingen. De jongere klassen kunnen niet regelmatig naar de bib, maar ze krijgen bibboxen. De grotere leerlingen gaan er te voet naartoe. Er is ook altijd een collega verantwoordelijk die de werkrelatie met de bib versterkt en het aanspreekpunt is. Zo onderhouden we die goede relatie.

Spreek dus jouw bibliotheek in de buurt aan en kijk hoe jullie kunnen samenwerken. Want vaak doen ze meer dan alleen maar boeken uitlenen!

IDEEËNBUS IN DE SCHOOLBIB

In onze bib staat een ideeënbus. Daarin kunnen ideeën achtergelaten worden over hoe we onze bib nog beter kunnen aanpassen aan de noden van de leerlingen.

We hebben er ook een boekenruilkast staan. Misschien een idee om op jouw school ook een kast te voorzien met (onderwijs)literatuur voor de leerkrachten: wat kan je lezen om bij te blijven?

INSPIRATIE

Lees hoe je diverse thema's zoals leesplezier, drama, poëzie, film en fotografie in de kijker kan zetten. Op cultuurkuur.be/praktijkvoorbeelden vind je inspirerende praktijkvoorbeelden van geslaagde projecten op school en in de klas.

BOEKSTART

Ken je Boekstart al van Iedereen Leest? Daarbij kunnen jonge gezinnen een boekenpakket aanvragen bij de gemeente om hen zo al heel snel met boeken en de bibliotheek in aanraking te brengen. Dat idee willen we nu ook introduceren bij ouders waar het moeilijker loopt.

Boekstart.be

DE VIJFVINGERTEST

In onze bib staan de boeken niet per AVI-niveau gerangschikt. Leerlingen leren boeken kiezen aan de hand van de vijfvingertest. Ze lezen dan de eerste bladzijde van het boek. Stoten ze op meer dan vijf woorden die voor hen moeilijk zijn, dan is het boek allicht nog te hoog gegrepen.

cultuurkuur.be/inspiratie/de-vijfvingertest

LUISTERPUNTBIBLIOTHEEK

De luisterpuntbibliotheek is een echte aanrader. Van veel boeken in de bib hebben we via hen het bijhorende luisterverhaal. De organisatie is altijd heel bereidwillig om bijvoorbeeld nog cd's op te sturen. Niet elke klas heeft een iPad. Op de boeken plakt dan een stickertje of er een luisterboek van is. Leerlingen en leerkrachten mogen het ook altijd laten weten als we er eentje moeten aanvragen. Luisterpunt is de bibliotheek voor wie lezen (nog) niet vlot gaat. Luisterpuntbibliotheek heeft meer dan 5.000 Daisy-boeken en bijna 3.000 brailleboeken voor kinderen en jongeren. Van spannende verhalen tot knotsgekke avonturen.

Daisy-boeken beluister je eenvoudig met de gratis Anderslezen-app. Ideaal voor kinderen met dyslexie in combinatie met het gedrukte boek (check ook ikhaatlezen.be). Lid worden is gratis en ook scholen kunnen gratis lid worden om de boeken in te zetten voor leerlingen met een leesbeperking.

Luisterpuntbibliotheek.be

WAT IS LIST?

LIST staat voor 'Leesinterventie voor scholen met een totaalbenadering' of ook wel voor 'Lezen IS Top'. Bij LIST lees je elke dag 30 minuten in de klas. Je zorgt voor een leuke leesomgeving, schaft de nieuwste kinderboeken aan, houdt leesgesprekken en doet aan boekpromotie. Bij het begin van een LIST-leesles lees je een stukje voor. Je brengt de klas in leessfeer en geeft de leerlingen een leesvraag mee. Daarna gaan de leerlingen stillezen, duolezen of tutorlezen. De les wordt samen afgesloten met een terugblik op de leesvraag en een uitwisseling van ervaringen.

cultuurkuur.be/inspiratie/list

Slotfeest

De titel van Beste Boekenmeester 2020 gaat naar Rien Deleu, meester van het derde leerjaar op VBS De Revinze in Torhout.

'Woensdag was een magische dag voor mij (en voor mijn collega's). Toen Maud mijn naam uit haar confettiballon haalde, braken we gezamenlijk uit in gejoel en gefeest. Boekenmeester 2020! Waaaaaaaaaaaa! Ik maakte even een mentaal ritje op mijn geluksbrommer tot aan de maan en terug. Helemaal niet goed van. Nog altijd niet trouwens. Opeens kreeg ik felicitaties in mijn favoriete boekhandel, stuurt één van Vlaanderens beste illustratoren een vriendschapsverzoek naar mij (hij naar mij hé!) en mag ik mijn liefde voor boeken nog explicieter naar voor brengen. Top!'

De Boekenmeester kreeg een pakket met 100 boeken! De Laureaten en genomineerden werden ook beloond met een mooie boekenselectie. Deze prijzen werden feestelijk overhandigd door Maud Vanhauwaert.

Herbekijk het online boekenfeest en luister naar de voorleesmomenten van de boekenjuffen en meesters op boekenjuf.be.

ORGANISEER EENS EEN PYJAMA VOORLEESAVOND

De ouderraad organiseert samen met de leerkrachten een pyjama voorleesavond. Iedereen die dat wil, komt in pyjama. Vrijwillige ouders kiezen dan een voorleesboek en lezen in ieder klaslokaal twee verhalen voor de leerlingen en één verhaal voor de ouders. Alle klassen komen aan bod. De leerkrachten hangen lampjes in de klas, maken het lokaal gezellig en de leerlingen krijgen op voorhand een lijst met de voorgelezen boeken. Het eerste leerjaar mag ook bij de kleuters gaan luisteren.

We starten met een algemene opening waar een ouder, de directie of een leerkracht een leuk boekje voorleest waarvan tegelijkertijd de prenten geprojecteerd worden. Na het eerste verhaaltje gaat er een belsignaal en kunnen ze wisselen. Elke leerling kan dus naar in totaal vier verhalen luisteren, elke ouder hoort er twee. Als afsluiter is er voor iedereen chocolademelk!

Een tip van Kris Neven, leerkracht 3de leerjaar op Vrije Basisschool De Regenboog in Linter

SCHRIJVER VAN DE MAAND

Elke maand zet ik een 'schrijver van de maand' in de kijker in mijn klas. Ik kies een bekende of nog minder bekende jeugdschrijver uit (afhankelijk van de actualiteit, wat er in de taalmethode of tijdens de jeugdboekenmaand aan bod komt of door een tip van de leerlingen zelf). In de bib of de boekhandel haal ik boeken van die schrijver. Op internet zoek ik achtergrondinformatie. Elke eerste dag van een nieuwe maand stal ik in de boekenhoek van de klas de boeken uit, hang ik foto's en gekopieerde kaften op. Die dag hangen de leerlingen aan mijn lippen! Gedurende de maand lezen de leerlingen de boeken van die schrijver. Soms koppel ik er ook muzische activiteiten en bewegingsactiviteiten aan vast. Vooral auteurslezingen waar de auteur ook zelf illustrator is vallen bij onze leerlingen in de smaak. Ik zie de gezichten en monden openvallen telkens wanneer een auteur boeiend kan vertellen en ondertussen ook illustraties tekent. Tip: bereid een auteurslezing of een bezoek van een illustrator steeds goed voor, zo kijken de leerlingen er echt naar uit!

Een tip van Evy Snauwaert, leerkracht 4 de leerjaar op Vrije basisschool De Vleugel in Harelbeke

LEZEN VIA DE SCHOOLKRANT

In onze gazet 'ABraCadabra' worden alle leesactiviteiten voorgesteld aan ouders en het team. Het krantje verschijnt 4 tot 5 keer per jaar, zowel op papier als digitaal. Ik schrijf het krantje zelf, maar ik zoek voor elke editie ook een gastschrijver: een collega, een leerling of iemand van het oudercomité.

We maken er de leerlingen warm om deel te nemen aan de KJV, we tonen foto's van gezellige boekenhoeken of brengen een interview met een auteur die op bezoek kwam ... Er zit ook telkens een leuke wedstrijd rond taal of boeken in.

De lege gaatjes vullen we met leuke quotes rond lezen en boeken, zoals 'Lezen is denken met andermans hoofd.'

Een tip van Liesbeth Hermans, leerkracht 6de leerjaar en leesjuf op de Vrije Lagere School Sint-Catharina in Sinaai

VOORLEESSESSIES MET MENSEN UIT DE BUURT

Onze school organiseert met de leerlingen van het tweede tot vierde leerjaar voorlees- en leesessies samen met de bewoners van de seniorenresidentie tegenover de school. Elk trimester gaan de leerlingen zeker éénmaal op bezoek. De bewoners zitten dan met veel enthousiasme klaar in de cafetaria van de residentie.

De leerlingen worden volgens leesniveau in groepjes verdeeld. Zo kunnen ze elkaar ondersteunen wanneer het even moeilijk is. Per groep hebben de leerlingen en de bewoner hetzelfde verhaal in handen. De bewoners stellen vragen aan de leerlingen over de inhoud, bespreken de prenten van het verhaal en vergelijken deze met de inhoud en helpen wanneer het niet duidelijk of te moeilijk is. Soms leest een bewoner het verhaal voor, soms lezen leerlingen en bewoner elk een stukje van het verhaal.

Een tip van Christine Jonckheere, boekenjuf op Vrije Basisschool Maria-Assumpta in Brussel

VOORLEESROUTE

Tijdens de Voorleesweek organiseren we een voorleesroute door Sint-Martens-Bodegem: Elke klas heeft een uitgestippelde route met vier stopplaatsen. Ze wandelen zelf of rijden met en tractor of paard en kar. Wij voorzien voor de vrijwillige voorlezers de verhalen en een leuke samenhang.

Eén route had bijvoorbeeld als thema *We lezen de wereld rond*: we kozen 4 dierenverhalen uit *Waarom de aap een staart heeft*, dat waren verhalen uit 4 verschillende werelddelen. De klas kreeg een postkaart met de afbeelding van het eerste dier, met op de achterkant een korte voorstelling van het dier en de locatie waar ze naartoe moesten. Daarnaast kregen ze een reispaspoort voor de klas mee en een kartonnen reiskoffer. Bij elke stop hing een wereldkaart, waarop het werelddeel en het land aangeduid waren. Na het voorlezen kreeg de groep een stempel in de reispas, een souvenir uit het land voor in hun reiskoffer en een nieuwe postkaart, met daarop een nieuw dier en de volgende stopplaats. In de klas werden de verhalen besproken en elke leerling schreef zelf een kaartje naar zijn favoriete dier uit één van de verhalen. Elk jaar een groot succes!

Een tip van Els Carlier, boekenjuf op Vrije Basisschool 't Klavertje Vier in Sint-Martens-Bodegem

WIJ DOEN AAN VOORDEURLEZEN!

We hangen aan iedere klasdeur aantrekkelijke informatie over een boek. Dit kan de flap van het boek zijn of de achterkant, steekwoorden of prenten uit het boek. We zorgen voor een mix van verhalen: verschillende thema's en onderwerpen, voor verschillende leeftijden, voorleesverhalen, prentenboeken, poëzie ... voor ieder wat wils!

Een week voor het voorleesmoment gaan de leerlingen rond met hun juf/meester om te kijken welke boeken er zijn om uit te kiezen. Ze krijgen wat tijd om na te denken en daarna schrijven ze zich in.

Omdat iedereen voorleest (de leerkrachten, zorgcoördinator en de directeur), kunnen we de groepjes klein houden. Dat is gezelliger!

Een tip van Shana Vanheusden, zorgcoördinator en beleidsmedewerker op GO! basisschool Atheneeke in Tongeren

ORGANISEER EENS EEN HEUSE ESCAPEROOM

We zijn steeds op zoek naar aantrekkelijke verwerkingsopdrachten bij informatieve boeken. Dit kunnen boekspecifieke opdrachten zijn, maar ook algemene opdrachten. In de 3de graad werd de klassieke spreekbeurt afgeschaft en vervangen door een boekenbeurs: leerlingen promoten een door hen gelezen boek aan medeleerlingen en ouders. We maakten ook een heuse escaperoom waarbij de leerlingen in groep allerlei vragen over verschillende boeken moesten beantwoorden en opdrachten uitvoeren.

Een tip van Hilde Gijsemans, leerkracht 6de leerjaar op GO! Basisschool Dubbelsprong in Mechelen

LEZEN ALS THERAPEUTISCH MIDDEL

Bij de kleuters zet ik voorlezen als middel in om te werken rond emotieregulatie. Binnen de lagere schoolgroep werk ik met verhalen rond empathie, normen, sociale inleving, die ik voorlees of die ik samen met de kinderen lees. Lezen is binnen het therapeutisch atelier een middel geworden voor de kinderen om tot rust te komen en tot zichzelf te komen en het heeft een grote therapeutische impact op het proces van de kinderen en jongeren.

Een tip van Silke Van Assche, leerkracht binnen het Therapeutisch atelier in Duffel, de dageenheid kinder- en jeugdpsychiatrie van AZ Sint-Maarten

VOORLEESWEEK

Van 21 tot 29 november 2020 is het weer tijd voor de Voorleesweek. Iedereen Leest wil leerkrachten en ouders oproepen om zo vroeg, zoveel én zolang mogelijk te blijven voorlezen. Want voorlezen is goed voor de taalontwikkeling én kan de kiem leggen voor levenslang leesplezier en -goesting. Daarom pleit Iedereen Leest ervoor om in de kleuterklas nog meer aandacht te geven aan voorlezen én in de lagere school te blijven voorlezen, ook wanneer de leerlingen al zelf goed kunnen lezen. Blijven voorlezen is de boodschap! Het thema is dit jaar ouderbetrokkenheid, met als slogan 'Lezers maak je samen'.

voorleesweek.be

LEZEN OP DOKTERSVOORSCHRIFT TIJDENS DE VOORLEESWEEK

Voor de start van de Voorleesweek gingen we op zoek naar een ludieke actie die de leerlingen en ouders zou prikkelen. Het opzet bestond erin dat ons volledige team verkleed was als wetenschappers, die het voorleesvirus verspreiden op het moment dat de leerlingen met hun ouders de schoolpoort binnenkwamen. We maakten ook een doktersvoorschrift met een aantal (voor)leestips voor ouders en leerlingen. Enkel met dagelijks 15 minuten lezen op doktersvoorschrift konden ze het virus uit de school helpen! Gelukkig kwamen er die week heel wat (groot)ouders voorlezen.

Een tip van Sofie De pauw, directeur van GO! basisschool Park in Aalst

EEN GOED LEESBELEID: METEN IS WETEN!

Wanneer je werkt aan je leesbeleid op school, is het zinvol om regelmatig stil te staan bij een aantal belangrijke vragen: Waar staan we nu? Wat willen we bereiken op de korte en de lange termijn? Heeft ons beleid het beoogde effect? Het is dan ook aan te raden om op geregelde tijdstippen alle betrokkenen te bevragen: niet alleen de leerlingen, maar ook de ouders, de leerkrachten ... Meet de effecten van je acties en stuur dan je aanpak en beleid bij waar nodig. Communiceer hier ook over, zodat alle partijen zich betrokken en gemotiveerd voelen.

cultuurkuur.be/project/leesbeleid

Meer info over een sterk leesbeleid op school, werken aan leesplezier, professionaliseringstrajecten voor scholen en vernieuwing van het boekenaanbod?

Lees er alles over op iedereenleest.be.

ONTMOET ILLUSTRATOR TIM VAN DEN ABEELE

Tekenen en voetbal. Dat zijn de twee grootste passies van Tim Van den Abeele uit Gent. Hij is illustrator en geeft les aan de KASK, de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten. Tim maakte de illustratie voor de leeskaarten en de cover van dit magazine.

'Ik heb van jongs af aan altijd veel getekend. Met mijn zus speelde ik vaak dat we een tekenwinkel hadden. Zij deed of ze de bestellingen opnam. En ik moest tekeningen maken voor de klanten. Eigenlijk werkte ik toen al als tekenaar zonder dat ik het besepte (lacht).'

EEN MIX VAN DE WERKELIJKHEID EN DE GEEST VAN HET VERHAAL

Ik gebruik vrijwel uitsluitend monotype, een druktechniek. Elke keer maak je een unieke afdruk van een bepaald beeld. Zo ontstaan er toevalligheden. De kleurkracht en het lijnenspel van de techniek geven extra persoonlijkheid en diepte. Die maken het mooi. Door te experimenteren met deze techniek heb ik mijn eigen werkwijze tot in de details uitgewerkt en tot een specialisatie verfijnd.

Ik vind mijn inspiratie in de mensen die ik op straat tegenkomt. Ik fotografeer ze om ze vervolgens te interpreteren en ze in een illustratie opnieuw te verbeelden. Zo is mijn werk een mix van voorstelling van de werkelijkheid en de geest van het verhaal, waardoor de illustraties een extra dimensie krijgen en ze eveneens als losstaande beelden indruk maken.

Via mijn tekeningen probeer ik altijd iets extra toe te voegen aan het verhaal. Mijn illustraties zijn geen aanvulling op de tekst, maar een middel om de emoties uit het verhaal te visualiseren en extra diepte te geven.

Bij de leeskaart speel ik met het verwachtingspatroon van de kijker. Het monster onder het bed is normaal angstaanjagend, maar hier is hij net de vriend van het meisje en genieten ze er van om samen te lezen. Het monster is ook een personage dat symbool staat voor de fantasie die je in boeken kan vinden.

NODIG EEN ILLUSTRATOR UIT IN JE KLAS!

Wil je zelf met monotype aan de slag in de klas? Contacteer Tim via cultuurkuur.be voor een workshop. Je vindt er ook andere workshops met druktechnieken.

Wil je Tim of andere illustratoren en auteurs uitnodigen voor een lezing in je klas? Dan kan je daarvoor via auteurslezingen.be een subsidie van 100 euro aanvragen.

Wil je een meerdaags project uitwerken met illustratiewerkshops, workshops druktechnieken of de hulp van een kunstenaar om je leerlingen te helpen bij het maken van illustraties bij een zelfgeschreven verhaal? Dien dan een dynamoPROJECT in via cultuurkuur.be/subsidies en ontvang tot 2000 euro.

AUTEURSLEZINGEN.BE

 CULTUURKUUR.BE

LEESTIPS VAN DE UITGEVERS

HEERLIJK HOORSPEL: KONING ODYSSEUS

Koning Odysseus van Ithaca is overal goed in: boogschieten, zwaardvechten, grote houten paarden maken, zeilen en poseren voor op Griekse vazen. Maar één ding lijkt hem maar niet te lukken: thuis geraken. Bijna 20 jaar is hij al onderweg. Dat is vervelend, want thuis dingen tientallen aanbidders naar de hand van Odysseus' vrouw, koningin Penelope. Zijn zoon Telemachus blijft rotsvast geloven in de terugkeer van zijn vader, maar Odysseus zit letterlijk vast op een rots. Een verhaal vol omzwervingen langs eilanden met losbandige lotuseters, zeskoppige monsters, verleidelijke sirenen en cyclopen die scheel zouden zien van de honger, mochten ze twee ogen hebben.

Koning Odysseus | Het Geluidshuis | ISBN 9789079040568 | € 24,95 | Vanaf 8 jaar

HEERLIJK HOORSPEL: DE RATTENVANGER

Hamelen, dat net naast het gefaalde dorp Bamelon ligt, wordt overspoeld door ratten. Maar Gouverneur Hans J. Drumpf heeft grootsere uitdagingen: Hamelen moet het meest vooruitstrevende dorp ter wereld worden, en dat begint met een muur, meer reclame in het straatbeeld en stevige hervormingen op school. Noisette, plaatselijke bakkerin en zus van Tuurke is er niet gerust in. Om toch van de ratten af te geraken legt de gouverneur zijn oor te luisteren bij de muzikale Hervé, die zijn oog heeft laten vallen op Noisette.

De rattenvanger | Het Geluidshuis | ISBN 9789079040483 | € 24,95 | Vanaf 10 jaar

MONSTERLIJKE MICROBEN

Ontdek in dit boek alles over nuttige bacteriën en gemene virussen. Krijg antwoord op vragen als:

- Waarom moet je je handen wassen voor het eten?
- Is het coronavirus het gemeenste virus dat er bestaat?
- Zijn er mannelijke en vrouwelijke bacteriën?
- Welke virussen heeft de mens overwonnen?
- Wat zijn antibiotica?
- Hoe werkt een vaccin en welke microben zijn nuttig voor de mens?

En wordt zelf microbioloog: kweek je eigen bacteriën en doe de truc met de aardappel.

Monsterlijke microben | Marc Van Ranst, Geert Bouckaert | Lannoo | SBN 9789401471220 | € 14,99 | Vanaf 9 jaar

LEESTIPS VAN DE JURY

VEER – EEN DAG IN DE ZON

Taalvirtuoos Stefan Boonen nodigt samen met illustrator Jan Van Lierde eerste lezers uit om op avontuur te komen in het dorpje Veer. Het eerste boekje in een reeks van vier, is ontzettend grappig, vlot, luchtig maar ook speels en kindvriendelijk. Je merkt aan alles in dit boekje dat het voor de beginnende lezers is. Korte en bondige zinnen, maar ook korte en gemakkelijke woorden, met af en toe woorden die wat oefening nodig hebben, wat voor de beginnende lezer een uitdaging is. Daarbij is alles goed te begrijpen en worden er hele grappige dingen gedaan en gezegd.

Veer - Een dag in de zon | Stefan Boonen en Jan Van Lierde | Van Halewyck | ISBN 9789463831505 | € 14,50 | Vanaf 6 jaar

WAT JE MOET DOEN ALS JE OVER EEN NIJLPAARD STRUIKELT

'Gedichten waar je wat aan hebt' ... inderdaad, ook al zal je wellicht nooit over een nijlpaard struikelen, laat staan dat je ooit die vraag in je hoofd had ... Toch zijn dit stuk voor stuk gedichten waar je echt wat aan hebt. Er zit veel humor en fantasie in, wat nonsens ook, maar toch is het zeker ook een filosofische, ontroerende bundel waar je veel 'ongemakkelijke' thema's (bv. 'Wat je moet doen als je moeder huilt') bespreekbaar mee kan maken.

Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt | Edward van de Vendel en Martijn Verlinden | Querido | ISBN 9789045122267 | € 17,99 | Vanaf 3 jaar

PACO GAAT NAAR DE OPERA

Honden Paco en Betty krijgen een rondleiding in de opera van Parijs, maar ze lopen al meteen verloren. Op eigen houtje ontdekken ze hoe mooi en veelzijdig de opera is. Lezers krijgen hier een actieve rol: als ze op de geluidsknoppen duwen, horen ze een bekend operalied.

In dit boek maken kleuters kennis met de opera, op hun eigen niveau. Mét 11 muziekjes om naar te luisteren!

Paco gaat naar de opera | Magali Le Huche | Clavis | ISBN 9789044832266 | € 17,95 | Vanaf 2 jaar

**EEN
BOEK DAT
BIJ JE PAST?**
Boekenzoeker.be
helpt je kiezen!

BOEKENZOEKER IN DE KLAS

Boekenzoeker geeft kinderen en jongeren tussen 0 en 18 jaar boekentips op maat en wil hen zo verleiden tot lezen. Boekenzoeker laat hen boeken vinden die hen aanspreken, maar doet hen ook genres en titels ontdekken waarmee ze minder of niet vertrouwd zijn. Op basis van categorieën en thema's die hen interesseren, worden er boeken getipt.

SPANNENDE EN AVONTUURLIJKE BOEKEN VOOR KINDEREN VAN 4 JAAR, DIE VIND JE OP BOEKENZOEKER METEEN!

GERDA TERSAGO, SES-leerkracht bij de kleuters op Vrije Basisschool Maria Boodschap in Antwerpen:

Ik gebruik Boekenzoeker wanneer ik merk dat kinderen geïnteresseerd zijn in een specifiek onderwerp, bijvoorbeeld 'Welke dieren zijn het snelst in de wereld?'. Dan kan ik op [Boekenzoeker.be](https://www.boekenzoeker.be) meerdere criteria opgeven, namelijk dieren (thema), informatieve boeken (genre) en 4-jarigen (leeftijd). Uit deze filter valt dan een selectie waar haast altijd een geschikt boek bij zit.

Ik gebruik Boekenzoeker ook om een boek te vinden dat past bij een individuele nood van een kind, bijvoorbeeld bij rouwverwerking of een heel specifieke interesse. Zo ben ik eens op zoek gegaan naar een boek voor 5-jarigen over hoge gebouwen.

Op de website van de bibliotheek moet je meestal al weten wat je zoekt. Als ik een boek over dieren zoek, dan moet het woord 'dier' al in de titel voorkomen voor ik het vind. Bij Boekenzoeker zoek ik op thema dieren, vijf jaar én boeken zonder woorden. Zo heb ik meteen wat ik zoek!

Dat je op verschillende criteria kan zoeken op boekenzoeker vind ik dus een grote meerwaarde. Het is ook fijn dat je onmiddellijk kan doorklikken om te zien of het boek beschikbaar is in de bibliotheek en dat je boeken een score kan geven. Dat zegt wel iets over een boek!

Boekenzoeker is gericht op kinderen. De informatie is in de taal van de kinderen geschreven, op hun niveau. Zo vinden ze makkelijk een boek dat hen kan interesseren.

DAAR ZITTEN HELE Knappe BOEKEN TUSSEN!

MACHTELD HOREMANS, zorgleerkracht voor de lagere school Onze-Lieve-Vrouwecollege in Antwerpen:

Ik gebruik Boekenzoeker om nieuwe boeken te ontdekken voor de klas. De zoekfunctie vind ik heel handig. Je krijgt zo heel gemakkelijk een lijst boeken die voldoen aan je wensen, bijvoorbeeld bekroonde boeken, boeken voor makkelijk lezen of zelfs verfilmde boeken. Ik vind dat heel handig. De lijstjes over actuele onderwerpen zijn ook heel interessant omdat ze inspelen op het moment. Dat werkt bij de leerlingen.

Als ik boeken zoek voor het 2de leerjaar rond het thema ridders, of boeken over seksuele voorlichting voor het 6de leerjaar, dan vind ik die gemakkelijk via de zoekcriteria op Boekenzoeker en zo komen ze op de aankooplijst.

Boekenzoeker wordt ook veel door de leerlingen gebruikt. Het is een heel goed hulpmiddel om boeken te vinden die aansluiten bij hun interesses. Ik vind het heel krachtig dat er boeken worden aangeraden bij een boek dat je al gelezen hebt en dat je leuk vindt. Ook heel handig: je kan door het ingeven van je postcode meteen zien in welke bibliotheek uit je omgeving het boek beschikbaar is en waar je het daar kan vinden!

We gebruiken Boekenzoeker ook voor boekpromotie. Ik maak dan een boekenkoffer met boeken die je op Boekenzoeker vindt. Ik prijs de boeken aan en de leerlingen kunnen bij de reviews zien wat andere kinderen er van vinden. Na het lezen van hun boek geven ze op Boekenzoeker een score en review aan hun gelezen boek. Dat iedereen hun commentaar kan lezen is een enorme stimulans! Nadien raden ze de gelezen boeken aan elkaar aan.

Het kiezen van het juiste boek is enorm belangrijk om hen mee te krijgen! Doordat het aanbod om uit te kiezen zo groot is, is Boekenzoeker een enorm hulpmiddel om voor iedereen een boek op maat te vinden. Bij de zoekfunctie kan je filteren op soort (doeboeken, informatieve boeken, luisterboeken, maar ook strips en kortverhalen) en thema (sport, vriendschap of kunst) ...

We leren hen daarom hoe ze Boekenzoeker best kunnen gebruiken. En bij het bibliotheekbezoek nemen we een iPad mee voor leerlingen die nog niet weten welk boek ze willen. Dat werkt!

Volgend jaar gaan we ook de boekenzoekerbingo gebruiken, die vind je op de [homepagina](https://www.boekenzoeker.be).

Gerda

Machteld

LESTIPS VAN GERDA

DE OUDERS VAN DE KLEUTERS NEMEN WE MEE NAAR DE BIB

We gaan in het begin van het schooljaar met de ouders van de kleuters naar de bibliotheek. We geven uitleg over waarom het belangrijk is om voor te lezen en welke soorten boeken er zijn ... Heel laagdrempelig. De ouders selecteren in de bib meteen enkele boeken voor hun kind om thuis voor te lezen. Wij geven advies op maat en gaan in gesprek over de gekozen boeken. Dat zorgt niet alleen voor een grotere ouderbetrokkenheid, we zien ook dat de ouders zelfstandig terugkeren naar de bibliotheek en blijven voorlezen.

EERST THUIS, DAN IN DE KLAS

Boeken zonder woorden zijn voor kleuters heel interessant. Ik geef ze mee aan de (soms analfabete) ouders, die kunnen de boeken thuis 'lezen' in hun eigen taal. Ik herhaal dat in de klas, maar deze keer in het Nederlands. Dat maakt dat de kinderen het verhaal veel beter begrijpen en zo krijgen de woorden een grotere betekenis. Hoe fantastisch is dat niet?

ONZE GANG HANGT VOL LEESPRIKKELS

Op een groot prikbord hangen we fragmenten en prenten uit (prenten)boeken. De kinderen en ouders komen daar voorbij en worden zo op minder dan een minuut geprikkeld om te lezen. Vaak hang ik er ook bij waar het boek te vinden

is op school of in de bib. Ook de ouders worden betrokken, want de kinderen vertellen hen in het voorbijgaan over de boeken of personages die ze hebben leren kennen in de klas. Omdat we de inhoud van het bord regelmatig veranderen, soms volgens thema, soms willekeurig, is het een constante teaser.

GRIEZELPLEKKEN TIJDENS DE VOORLEESWEEK

Tijdens de Voorleesweek richten we verschillende voorleesplekken op in de school. Zelfs in de kelder, dat is dan de griezelhoek die we decoreren met spinnenwebben. Daar lezen leerkrachten en ouders voor aan kleine groepjes leerlingen. We werken dan met inschrijffijsten zodat iedereen van minstens één voorleessessie kan genieten.

GENOMINEERD

Ruth Van der Cruyssen

SCHOOL: Deeltijds zorgjuf en deeltijds zorgcoördinator op Vrije basisschool - Nieuwen Bosch in Gent.

FAVORIETE KINDERBOEK: *Anton kan toveren* van Ole Könnecke, Gottmer

'Met boeken kan je samenhang creëren'

HET MAAKT NIET UIT WAT ZE LEZEN, ALS ZE MAAR GENIETEN

Het is middagpauze. In het mooie boekenbos van de Basisschool Nieuwen Bosch in Gent nestelen jongens en meisjes zich in de zitzakken en op de bank. Ze luisteren naar het verhaal *Welterusten, Kleine Beer*. Juf Ruth leest het voor in het Turks, samen met een collega die de Nederlandse versie voor haar rekening neemt. Hoe hebben ze dit kunnen verwezenlijken?

De oogjes van de leerlingen fonkelen als ze hun thuistaal horen. 'Ik heb zes jaar Turkse les gevolgd,' vertelt Ruth. 'Ik had het gevoel dat ik zo nog beter kon luisteren naar en zorgen voor de leerlingen in mijn klas. We geloven hier op school in een positieve benadering van de thuistaal. Het is een belangrijke basis om ook een goede Nederlandse taalvaardigheid op te bouwen. Die is dan weer een voorwaarde voor schoolsucces. Door de liefde voor boeken door te geven probeer ik daar mijn steentje aan bij te dragen.'

LEESPLEZIER EN ZORG

Een ander speerpunt van het leesbeleid op deze school is leesplezier. 'Daar begint alles mee', zegt Ruth. 'Lezen kan bij ons ook op een ontspannende manier gebeuren. Niet alleen het technische telt. Daar hebben we alle collega's intussen van overtuigd. Lezen sijpelt ook stilaan binnen in alles wat we doen. We gaan nu onze speelplaats herinrichten, en dan zal er daar ook een leeshoekje voorzien worden.'

De school heeft een heel diverse leerlingenpopulatie en richtte, naast de reguliere klassen, ook maatklasjes in zodat leerlingen een flexibele leerweg kunnen volgen. 'Je voelt de zorg voor leerlingen hier. We maken ons altijd zorgen om kinderen die niet tot lezen komen. Je moet taal bezitten om je te kunnen beredderen in de maatschappij. Zonder taal kan je je gevoelens niet benoemen. Dat is nodig om later je relatie te laten slagen. Het raakt me soms dat taal op zoveel vlakken een rol speelt.'

ER WAS EENS ... HET BOEKENBOS

Ook het boekenbos -een mooie schoolbib met knusse leesplek- is een deel van hun zorgwerking. Die kwam er toen Ruth een bachelor-na-bachelor Zorg en Remediërend Leren volgde. 'Mijn eindwerk ging toen over het bevorderen van leesplezier. Klassen komen regelmatig naar het boekenbos voor een uurtje vrij lezen, of voor een boekencarrousel. Tij-

dens de middagactiviteit kunnen leerlingen die nood hebben aan rust of rust vinden in boeken naar hier komen. We proberen zo de drempel naar de echte bib ook te verlagen. De leescultuur die er thuis vaak niet is, proberen we van hieruit te ondersteunen. Met bijvoorbeeld een leesbingo voor thuis proberen we ook de ouders bij het lezen te betrekken, en maken we duidelijk dat lezen en leeskilometers maken belangrijk zijn.'

'Zie ik een leuke leesbingo of komt er iets over lezen in de actualiteit, dan zet ik dat op het digitale platform van de school'

WAAR HET HART VAN VOL IS

Als kind was Ruth al een fervente lezer. 'Ik moest gewoon de straat oversteken en ik was in de parochiebibliotheek. Die geur! Heerlijk! Ik ben daar veel woensdagnamiddagen geweest. Ik heb ook veel voorgelezen aan mijn kinderen. Dat waren heel mooie momenten. Ik ben nog steeds een veel-lezer. En waar het hart van vol is ... De microbe doorgeven geeft mij veel voldoening en plezier.'

Hoe steekt ze haar collega's aan? 'Zie ik een leuke leesbingo of komt er iets over lezen in de actualiteit, dan zet ik dat op Yammer, het digitale platform van de school. Ik probeer ook tijdens de personeelsvergaderingen mijn momentje te pakken. Dan geef ik bijvoorbeeld een uiteenzetting over Kwartierlezen, ik toon manieren om met boeken te werken of ik tip een bundel als *Wie knipt de tenen van de reus?* om de

dag met een gedicht te beginnen. Soms bestaat de bezinning uit het voorlezen van een boek. *Boze juffen, blij juffen* van Siska Goeminne laat collega's bijvoorbeeld stilstaan bij hun manier van omgaan met leerlingen.'

DE EIGENHEID VAN ELKE LEERKRACHT

'We hebben een groot team waarin heel wat boekenliefhebbers zitten, maar iemand moet het ook een beetje sturen. Veel collega's vinden het leuk dat er wordt getrokken. Dat collega's uit de Boekenbos-werkgroep me nomineerden, daar spreekt waardering uit. Ze voelen dat dit mijn ding is.

Met die werkgroep proberen we trouwens heel veel activiteiten rond de Jeugdboekenmaand, de Gedichtendag en andere evenementen te organiseren. Er zitten collega's van alle graden in, ook van de kleuterklassen. Zo kan iedereen voor zijn winkel praten en de info doorgeven aan zijn rechtstreekse collega's.

We selecteerden nu voor elke klas een boek dat ze cadeau krijgen voor de Jeugdboekenmaand. Daar hoort de vraag 'Doe er iets mee' bij. We hebben gemerkt dat we niet te veel mogen opleggen. We sturen het dus wel een beetje, maar denken dat het ook fijn is dat leerkrachten er hun eigenheid in kunnen leggen. Dat geldt ook voor de leerlingen. Die grijpen graag naar de *Het leven van een loser*-reeks. Op zich vind ik dat niet zo'n leuke boeken, maar ze brengen veel leerlingen tot lezen. Het maakt mij niet uit wat ze lezen, als zij maar genieten.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF RUTH

DE DIGITALE KAMISHIBAI

Bij de provincie kan ik gratis een digitale kamishibai uitleenen. Het apparaat heeft hier twee weken gestaan en we zullen het volgend jaar ook terughalen.

De digitale vertelkiosk is een digitaal kamishibaitheater-tje met touchscreen bovenop een boekenkast. Op het scherm zijn er 98 verhalen te zien in 21 verschillende talen. Aan sommige verhalen is er ook een verwerkingsactiviteit gekoppeld.

De verhalen zijn geschikt voor kinderen tussen drie en tien jaar. Via het touchscreen kunnen ze een verhaal in een taal naar keuze kiezen en laten afspelen. Ze krijgen dan zowel de voorlezer als de prenten te zien. Dat maakt het echter, je voelt dat het echt wordt voorgelezen uit een boek. Daarnaast bevat de vertelkiosk ook een boekenkast met tien woordenloze boeken.

Met een digitale kamishibai kan je talensensibiliserend werken met alle kinderen. Hoofddoel is op een positieve manier in contact te komen met taaldiversiteit.

Ontdek op cultuurkuur.be/inspiratie/de-digitale-kamishibai waar je hem kan ontlenen.

NODIG DE VOORLEESBENDE UIT

De voorleesbende zijn mensen met een beperking die komen voorlezen. Ze lezen dan een verhaal voor waarin een beperking aan bod komt en maken het thema zo bespreekbaar. Blinde mensen, dove mensen, mensen in een rolstoel. De jonge logopediste die hier kwam, is aan een kant verlamd. Ze kan goed voorlezen en in interactie gaan met leerlingen. Het was een heel mooi moment en één mooie samenwerking. Je zet die mensen ook eens in de kijker. Ze is in het vierde leerjaar komen voorlezen en ging dan in gesprek met de leerlingen. Leerlingen worden er stil van. Zelfs de meest aanwezige.

Een bezoek van De Voorleesbende duurt minimum 1 lesuur en wordt begeleid door 1 of meerdere personen met een beperking of chronische ziekte. Ze lezen voor uit 1 of meerdere boeken aangepast aan de leeftijd van de leerlingen. Je krijgt ook het educatief pakket 'Doe maar gewoon' met tips over hoe je omgaat met personen met een beperking. Een voorleessessie past bovendien binnen de eindtermen voor kleuter- en lager onderwijs.

vfg.be/vrije-tijd/de-voorleesbende

LITTLE FREE LIBRARY

Ik ben fan van het concept van de ruilboekenkasten. Regelmatig kijk ik in het kastje in mijn buurt en in de toekomst wil ik dit concept ook uitwerken op onze school.

Littlefreelibrary.org

BEGIN ZO VROEG MOGELIJK!

Al van in de kleuterklassen wordt er veel voorgelezen. In alle kleuterklassen staat de boekenhoek open. Ik zag hoe een kleuter begon voor te lezen voor een klasgenootje. Dat doen ze alleen als ze een goed voorbeeld hebben. Ik heb het gefilmd en op de Yammer gezet (*het sociaal netwerk van de school*). Zo probeer ik de andere leerlingen warm te maken.

WERK AAN LEESMOTIVATIE DOOR DE NIEUWSGIERIGHEID TE PRIKKELEN

Zorg voor toffe spreuken of zinnen uit verhalen en hang deze overal in de school op. In de gang, in de leraarskamer, zelfs op de toiletten, om zo de nieuwsgierigheid van de leerlingen en de leerkrachten te wekken. Zet ook ergens een ideeënbusje, waar leerlingen zelf ideeën en titels van boeken die zij leuk vinden kunnen instoppen. Hang aan het begin van het schooljaar flappen op met foto's van verschillende soorten boeken: spannende boeken, griezelige boeken, romantische boeken, kookboeken, kranten, tijdschriften ... of print de leeskaarten op A3-papier. De leerlingen kleven hun pasfoto bij hun favoriete soort boeken. Deze flappen blijven op zichtbare plaatsen hangen waardoor leerlingen hun vriendjes kunnen zoeken op de verschillende flappen.

Een leuk idee voor de kleuters: kopieer delen van een prentenboek en knip dit in puzzelstukken. Wanneer het prentenboek wordt voorgelezen kunnen de kinderen het verhaal weer in elkaar puzzelen.

Een tip van Ilse Van De Velde, zorgcoördinator en boekenjuf op de Vrije Basisschool de Wegwijzer in Balem

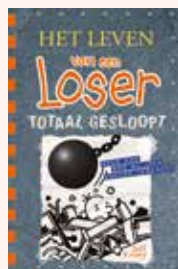
KWARTIERLEZEN

Bij kwartierlezen kies je ervoor om elke dag minimum 15 minuten te lezen. Je leerlingen lezen vrij, eventueel op een door hen gekozen plek. Ze kiezen zelf wat ze lezen. Een klein ritueel met een grote impact op het leesniveau en het leesplezier!

lees15minutenperdag.nl

LEESTIPS VAN DE UITGEVERS

HET LEVEN VAN EEN LOSER, TOTAAL GESLOOPT

Totaal gesloopt is deel 14 in de megasuccesvolle en supergrappige graphicnovelserie Het Leven van een Loser van Jeff Kinney. Supergrappig vertaald door Hanneke Majoor. De familie Botermans krijgt onverwacht een erfenis. Bram weet daar wel raad mee. Maar zijn moeder vindt dat het geld verantwoord moet worden besteed: het huis wordt verbouwd. Zodra de werklui beginnen, gaat alles mis; de puinhoop is niet te overzien. Bram is totaal gesloopt en vraagt zich af of er nog iets te redden valt. Dan daalt het stof neer ... wordt het verbouwen of verhuizen?

Het leven van een loser, Totaal gesloopt | Jeff Kinney | De Fontein | ISBN 9789026148002 | € 15,99 | Vanaf 8 jaar

WOODWALKERS

Op het eerste gezicht lijkt hij een gewone jongen, maar Carag kan als transformeerder of woodwalker van gedaante verwisselen. Hij is als poema opgegroeid in de bergen en probeert nu te aarden in de mensenwereld. Dat valt flink tegen, tot hij terechtkomt op Clearwater High, een internaat voor woodwalkers zoals hij. Op deze school leert hij Holly en Brandon kennen. Holly is een eekhoortje en Brandon een bizon. De drie transformeerders worden al snel vrienden, en vrienden kan Carag in de gevaarlijke mensenwereld wel gebruiken.

Woodwalkers | Katja Brandis | Clavis | ISBN 9789044834871 | € 10,00 | Vanaf 10 jaar

IEDEREEN KANJER

De klas van Emma, Rania en Sam krijgt bij het begin van het schooljaar een nieuwe meester. Meester Wim is geweldig, want hij houdt van boeken en van voorlezen. Maar de meester breekt zijn been, waardoor hij op school een tijd vervangen moet worden. Juf Nellie is ook leuk, maar ze brengt geen nieuwe boeken mee naar de boekenhoek, zoals meester Wim deed. De kinderen verzinnen wat om dat op te lossen. Iedereen doet mee vanuit zijn eigen talent. Iedereen kanjer!

Iedereen Kanjer | Emy Geyskens en Stef Van Malderen | Clavis | ISBN 9789044836349 | € 15,95 | Vanaf 6 jaar

LEESTIPS VAN DE JURY

LAAT EEN BOODSCHAP ACHTER IN HET ZAND

In dit boek zijn alleen de evenhoevigen welkom. Evenhoevigen: dat zijn dieren met twee of vier tenen, zoals de dikdik, de Kaapse buffel en de giraffe die hebben. Helaas wordt de zebra daarom de toegang geweigerd. Bibbi Dumon Tak schrijft in deze bundel niet langer de waarheid in verhalen, maar de waarheid in gedichten. En Annemarie van Haeringen maakte er prachtige illustraties bij die ervoor zorgen dat je nooit meer vergeet wie de kleine kantjil is, wie de vicuña en wie de blauwe gnoe. Wie nooit gedichten leest zal er met deze nieuwe bundel vandaag nog aan willen beginnen.

Laat een boodschap achter in het zand | Bibbi Dumon Tak en Annemarie van Haeringen | Querido | ISBN 9789045123196 | € 9,49 | Vanaf 4 jaar

MAG JE HAAIEN AAIEN?

Een verrassend kartonboek vol wijze weetjes over de dierenwereld. Humor, poëzie, wetenschap en een vrolijke tekenstijl gaan kleurrijk hand in hand.

Het boek biedt een aanstekelijke mix die verschillende types van lezers kan boeien en kinderen kan stimuleren om zowel van literatuur en kunst als van wetenschap te houden. Kortom, een boek om met grote ogen te beleven!

Mag je haaien aaien? | Katrijn De Wit | Van Halewyck | ISBN 9789461319609 | € 15,00 | Vanaf 4 jaar

UIT ELKAAR

Echtscheiding is een thema dat in helaas veel kinderlevens aan de orde is. In de poëziebundel *Uit elkaar* weten Bette Westera en Sylvia Weve dit moeilijke onderwerp op een luchtige en speelse manier te behandelen. Van de eerste prille verliefdheid tot de fase van scheiding en daarna nieuwe gezinssituaties (die ook voor veel plezier kunnen zorgen), Bette en Sylvia verdichten en verbeelden deze thematiek in brede zin. Soms hoopvol, soms schrijnend, maar altijd gevoelig en origineel. De gedichten weten stuk voor stuk te troosten, te ontroeren en te verrassen.

Uit elkaar | Bette Westera en Sylvia Weve | Gottmer | ISBN 9789025771706 | € 22,99 | Vanaf 9 jaar

TEAM BREDE SCHOOL VAN ONDERWIJSCENTRUM GENT: 'BOEKPLEZIER MET DE BUURT ALS PARTNER'

Welke organisaties bieden welke kansen voor kinderen? Dat bekijkt Team Brede School voor 10 Brede Schoolwijken in Gent. Is het aanbod onvoldoende, dan brengen ze zelf wat extra's binnen. 'We doen dat altijd in samenwerking met partners zoals scholen en zoeken verbinding met organisaties in de buurt', zegt Ingrid Antheunis, coördinator van de Bloemekenswijk. Vijf voorbeelden waarin lezen en taal centraal staan.

SAMEN LEZEN

In vier Gentse wijken komt een leesbegeleider na schooltijd een kwalitatief verhaal voorlezen. De kinderen volgen op papier mee. De tekst weekt een gesprek los: wat voelen ze bij het verhaal? Hebben ze ook al eens zoiets meegemaakt? Samen Lezen verbindt de groep, maakt hen sterker. Een koekje en een kopje thee zorgen voor extra gezelligheid.

BOEK OP BEZOEK

Een 80-tal vrijwilligers krijgen vorming en lezen dan bij kleuters aan huis voor. De brugfiguren zoeken in overleg met de juf kinderen uit de derde kleuterklas die dol zijn op boeken en voldoende basiskennis van het Nederlands hebben, maar thuis (nog) geen leescultuur kennen. Met gezamenlijke startmomenten en een slotfeestje op wijkniveau zorgt het ook voor de sociale cohesie. Ingrid: 'Er ontstaan echt vriendschappen uit. De liefde voor boeken, in om het even welke taal, staat voorop. Dit project loopt in samenwerking met De Krook.'

DE VERTELFESTIVALS

Tijdens de Voorleesweek doet elke wijk iets rond boekplezier tijdens de lesuren. Ingrid: 'In mijn wijk staat dan een vertel-

tent. Elk uur komt er een andere klas en een andere voorlezer. Dat zijn meestal buurtbewoners, maar het kunnen ook ouders zijn die voorlezen in hun moedertaal. In wijken met een theaterzaal brengen professionals een voorstelling voor de kinderen. Of we werken samen met een secundaire school of een organisatie die verhalen maakt met vluchtelingen die Nederlands leren. Op woensdagnamiddag is er een aanbod van de Huisvertellers van de Bib.'

INFOMOMENTEN VOOR OUDERS OVER LEZEN

In de scholen bestaan er koffiemomenten voor de ouders. Ingrid: 'Soms laten we er eentje doorgaan in de bib. Dan heb ik het over boeken en waarom leerkrachten ze graag gebruiken. Ik vraag naar verhalen uit hun eigen verhaalcultuur, toon prentenboeken, ook in hun eigen taal of tekstloze prentenboeken, voor mensen die niet kunnen lezen. Ik probeer zo de drempel weg te werken. De filiaalverantwoordelijke legt dan uit wat de bib doet. Dat er ook films en muziek zijn, dat het gratis is. Je ziet dan dat mensen soms ter plekke een lidkaart laten aanmaken.'

ZOMERKAMPEN IN DE ZOMERVAKANTIE

Ingrid: 'Die organiseren we in de wijken in samenwerking met Roeland vzw. Dat is voor alle leerlingen van het eerste tot het vijfde leerjaar. Op een speelse manier werken ze in de voormiddag aan taalstimulering. In de namiddag nemen sportverenigingen of culturele organisaties uit de buurt het over. Dan komt het creatieve of sportieve aan bod.'

LEZEN IN CORONATIJDEN

Ingrid Antheunis (Brede Schoolcoördinator, Onderwijscentrum Gent): 'We hoorden van de scholen dat er bij heel wat gezinnen nood was aan extra spel materiaal: de kinderen zaten thuis, de paasvakantie stond voor de deur en de scholen hadden vooral ingezet op lesbundels aanmaken. We hebben 2000 pakketten vol leuke dingen samengesteld. Het DKO leverde teken- en knutselmateriaal en kleur- en opdrachtenboekjes voor de drie graden. Van Pieter De Poortere, de tekenaar van Boerke, mochten we een zoekplaat gebruiken uit zijn kijkboek 'Lam'. We koppelden er een tiental opdrachten aan vast. Er zat ook nog een springtouw, stoepkrijt én een leesboek bij. Onze brugfiguren die in de scholen werken, bekeken welke kinderen hier extra deugd van zouden hebben en gaven de pakketten bij die gezinnen thuis af. Ze waren er superblij mee. We hadden ook een voordeurgesprekje met de mensen: lukt het? Kunnen we met iets helpen? Soms moesten we ze geruststellen of aanmoedigen om buiten te komen. Het waren intense en mooie diepmenselijke momenten.'

ZEKER DOEN: BLIJF VOORLEZEN

Als kinderen zelf beginnen te lezen, verschuift de focus vaak naar het technisch en begrijpend lezen. Dan wordt lezen voor veel kinderen een strijd. Als ze dan geen mooie boeken en verhalen blijven horen, dan vergeten ze waarom ze hun best moeten doen om te lezen. Stop dus niet met voorlezen, ook niet in de hoogste jaren. Soms zijn kinderen mentaal al klaar voor moeilijkere verhalen, al kunnen ze die zelf nog niet (technisch) lezen.

GENOMINEERD

Krist Vynckier

SCHOOL: Directeur van GVBLO Zonneburcht in Waregem.

FAVORIETE KINDERBOEK: *Petersons Vogelgids* van R.T. Peterson

‘We willen leerlingen, maar ook leerkrachten aansporen om meer te lezen’

JE HEBT EEN FACILITATOR NODIG DIE DE LEESVLAM MEE BRANDEND HOUDT

Hij werkt achter de schermen, zoekt sponsors, investeert, stuurt info door, denkt mee en steunt

zo de leeswerkgroep op zijn school. ‘Omdat ik lezen zo waardevol vind’, zegt directeur Krist Vynckier. Maak kennis met de directeur die elk boekenminnend team zich wenst.

Hij is niet zelf de grote leespromotor, stelt directeur Krist Vynckier meteen. ‘Ik ga zoveel mogelijk mee in het enthousiasme van de leeswerkgroep en probeer mee dingen mogelijk te maken. Zo hou ik de leesvlam hier in Zonneburcht brandend in het belang voor onze doelgroep. We zijn een lagere school met het basisaanbod en type 9 (autisme). Er zijn hier veel leerlingen die moeilijk tot lezen komen. We zoeken manieren om hen toch te blijven motiveren. Maar zelfs als het niet lukt om te lezen, blijven boeken belangrijk om naar de prenten te kijken en er toch uit te leren.’

IN HET DNA VAN DE SCHOOL

Taalvaardigheid is in Zonneburcht belangrijk. Krist: ‘Dat gaat veel verder dan alleen het puur technisch lezen natuurlijk. Ook luisteren en spreken vallen eronder. Leerlingen voor wie lezen lastig is, vinden luisteren ook vaak moeilijk. Luisterverhalen zijn doorgaans te lang voor hen.’ Lezen en leespromotie zit echt in het DNA van Zonneburcht. Dat bewijzen de nieuwsbrieven en schoolkranten. Krist heeft de laatste jaargangen opgediept: ‘Er staat altijd wel minstens 1 item over lezen in. Over de Jeugdboekenmaand, ons leesteam,

het voorlezen, Gedichtendag, een leerling die zelf een boek schreef ... We zetten echt in op beleving.’

De ‘Lustige lezers’ is daar een mooi voorbeeld van. Dat is een groep leerkrachten die elk jaar een strip omtovert tot een heus hoorspel. Dit schooljaar was dat de Smurfenleerling. ‘De leerlingen zitten dan allemaal samen voor het grote scherm, waarop we het gescande boek projecteren,’ vertelt Krist. ‘Daarachter verstoppen wij ons met een tiental leerkrachten. We vervormen onze stemmen en lezen de strip voor. Ook de geluiden maken we na. Zo wordt het dus een echt luisterspel waarvan we elke middag een stuk voorlezen. Een week lang. Op de leerlingenraad hadden de leerlingen gezegd dat ze dat ook wel eens wilden doen. Dat is gelukt. Met een echte geluidsinstallatie die we van de stad huurden.’

‘Er zijn veel leerlingen die moeilijk tot lezen komen. We zoeken manieren om hen toch te blijven motiveren.’

DE BIB ALS PARADEPAARDJE

Ondanks het lokalentekort kiest Krist al jaren voor een permanente schoolbib. ‘Leerlingen die dat willen, kunnen er op woensdagmiddag boeken uitlenen. Dan zit er een half uur tussen de schoolbel en het vertrek van de bussen’, legt hij uit. ‘De helft van de school maakt daar gebruik van. Dat is echt niet evident, want 80 procent van de leerlingen heeft zware leesproblemen. Collega’s van de leeswerkgroep helpen dan bij de keuze, want ze kennen de leerlingen. En ze bevragen hen over hun leeservaring.’

Leerkrachten komen ook met hun klas naar de schoolbib tijdens de lessen. Sommigen lezen hier voor, anderen geven hen de kans om dan een boek uit te lenen. Krist heeft grootse plannen met de bib: ‘We dromen van een nieuwe inrichting zodat we er creatiever, muzischer kunnen werken. Een beamer, een knusse zithoek, een echt uitleensysteem ... Een binnenhuisarchitect heeft een ontwerp gemaakt. Ik probeer nu bij serviceclubs de nodige financiën los te weken.’

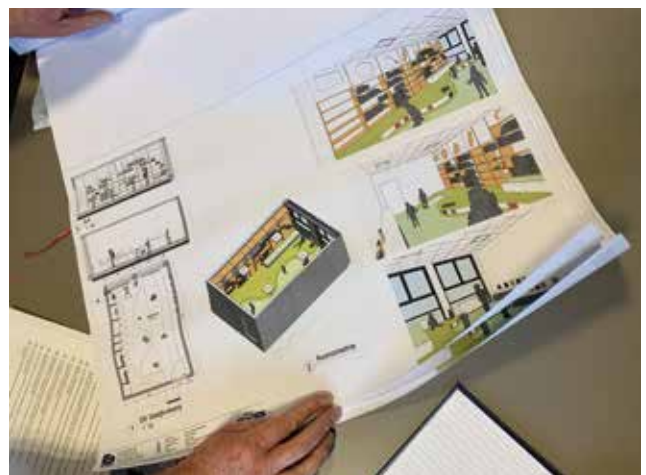
Hij trekt wel vaker aan de mouwen van sponsors. En met succes. 'Dankzij een serviceclub kon ik het sinterklaasbudget dit jaar optrekken van 3000 naar 4000 euro. Het geld ging integraal naar nieuwe boeken voor de bibliotheek. Dat zijn dozen vol! Die maken we nu klaar. Ze worden gekaft, er wordt een kaartje in gestoken voor het uitlenen, ze krijgen een stempel van de school ... Daar krijgt ons leesteam de hulp van een gepensioneerde collega bij.'

meegebracht. Zo sporen we elkaar aan om meer te lezen.' De leeswerkgroep werkt bovendien boekenprojecten en acties rond de Voorleesweek of Gedichtendag uit. 'Ze mogen me alles vragen, en ze krijgen ook bijna alles,' glimlacht Krist. 'Ik heb ze ooit eens beloofd met een leesbrilletje. En met een boekenshopnamiddag. Ze verdienen dat echt, want voor de leerlingen is hun engagement erg waardevol.'

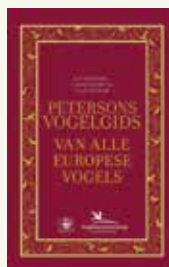
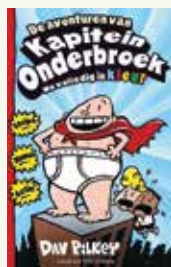
LEERLINGEN ÉN LEERKRACHTEN

Zonneburcht heeft ook een hobby-aanbod tijdens de middagpauze. Niet alleen de kleine speelplaats is daarvoor de reden, zegt Krist. 'Veel van onze leerlingen vallen op het vlak van hobby's uit de boot: notenleer is te moeilijk, ouders kunnen hen niet brengen, geld is een probleem. Hier sluiten ze aan bij de techniekbende, de sport-, zang-, schilder-, wol- of milieubende. Er is ook een voorleesbende. Daar kunnen leerlingen komen luisteren naar een expressief voorgelezen verhaal.'

De liefde voor boeken weekt het leesteam niet alleen bij leerlingen los. Ook voor de leerkrachten doen ze hun best. 'Zo hebben we vlak voor de kerstvakantie eens allemaal onze kookboeken meegebracht om in te snuisteren. Als een leerkracht dan een vrij moment had, kon die inspiratie voor de feestdagen opdoen. Voor een zomervakantie hebben we eens onze leesboeken, kruiswoordraadsels, reisgidsen ...

IN DE BOEKENKAST VAN DIRECTEUR KRIST

Colofon

Beste Boekenjuf/meester 2020 is een publicatie van CANON Cultuurcel, Departement Onderwijs en Vorming.

Coördinatie Beste Boekenjuf/meester

Kay Lambrechts, Raf Schevenels, Dirk Terryn (CANON Cultuurcel) en Laura Kerstens (GAU/Boek.be)

Journalistieke verslagen

Veerle Vanbuel

Tekstredactie

Raf Schevenels en Jeroen Permentier

Fotografie

Veerle Vanbuel en aangeleverd door scholen

De juryleden voor de editie 2020

Elly Simoens (Pers & Promotie De Eenhoorn)
Marina Waterschoot (Leerkracht en leesbevorderaar)
Iene Bocken (Beste Boekenjuf 2019)
Ingrid Ocket (Onderwijsinspectie Vlaamse Overheid)
Toon Van de Putte (Klasse)
Sylvie Dhaene (Directeur Iedereen Leest)
Iris Vansteelandt (AP Hogeschool)
Julie Verhaert (Uitgever kind & jeugd Van Halewyck)

Het middenkatern bevat de leeskaarten

De leeskaarten zijn een instrument om leesplezier te delen met anderen. De 7 kaarten kan je kopiëren of downloaden en verder verspreiden. Ze zijn bedacht en ontworpen door: Heidi Desmet (GO!), Steven De Laet (OVSG), Elke De Swert (CANON Cultuurcel), Brunhilde Foulon (curriculum-AKOV), Bart Masquillier (VSKBaO) en Saskia Timmermans (lerarenopleiding ODISEE) onder begeleiding van Daniëlle Daniels en Dirk Terryn.

Illustratie leeskaarten 2020: Tim Van den Abeele

Wettelijk depot

D/2020/3241/100

Verantwoordelijk uitgever:

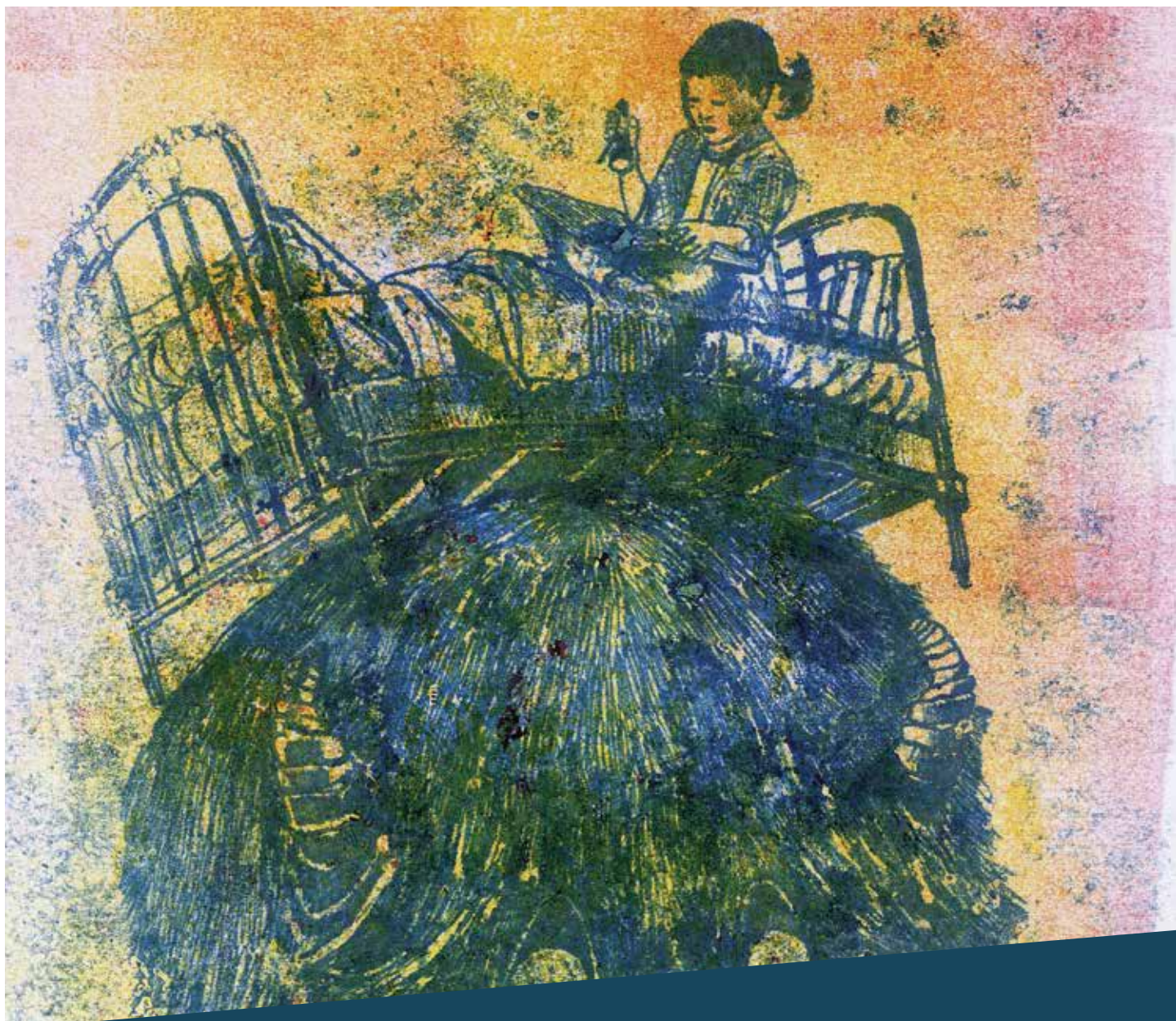
Ann Verhaegen
Secretaris Generaal
Departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Beste Boekenjuf/meester is een project van CANON Cultuurcel in samenwerking met GroKi (GAU)

Deze en vorige brochures kan je gratis downloaden en bestellen op vlaanderen.be/publicaties (zoeken op zoekterm 'boekenjuf').

Wie wordt de nieuwe Boekenjuf of Boekenmeester?

Ken jij iemand (uit het kleuter- of lager onderwijs) met een passie voor (voor)lezen? Wie vult de boekenhoeken op school met een rijk en recent aanbod? En wie wakkert in jouw team het leesvuur aan? Kortom, welke juf of meester heeft op jouw school het grootste hart voor boeken?

Signaleer ons dit talent op **boekenjuf.be**. Deelnemen kan tot 18 december. Wie weet wint hij of zij wel een boekenpakket van 100 boeken als Beste Boekenjuf/-meester. Alleszins krijgt hij/zij een bericht over de pluim die jij gegeven hebt.

CULTUUR**KUUR**.BE

daar vinden **cultuur**
en **onderwijs** elkaar

Surf naar cultuurkuur.be
voor inspiratie, partners en subsidies

CANON
CULTUURCEL

Vlaanderen
is onderwijs & vorming